

SUNUŞ

Böyle bir kitap hazırlamak hiç aklımda yoktu. Marmaris Belediyesi Basın Danışmanı Sayın Sedat Kirt'in önerisi ve teşvikiyle bu çalışma ortaya çıktı. Gösterdiği yakın ilgi için kendisine teşekkür ederim.

Yerel gazetelerde Marmaris'i konu alan 130 kadar yazım yayınlandı. Bunların bir bölümü yerel güncel politikaya ilişkin yazılardı.

"MARMARİS YAZILARI"nı düzenlerken önce bunları çıkardım. Tartışmalar geride kalmıştı ve anımsamanın Marmaris için yararı yoktu.

Kalan yazılar içinden orta boy bir kitap oluşturabilecek olanları seçtim. Böylece 60 kadar yazıya indirmiş oldum.

Tüm Marmarisli hemşerilerime küçük bir armağan sunabilmek için böyle bir eleme yapmak gerekiyordu. Yazılar kitapta, gazetelerde yayımlandıkları tarih sırasına göre yer aldı. Bir yazımın başlığı da Marmaris Yazıları'nın adı oldu; "DEVEDAŞI". Yani, yokettiğimiz Marmaris doğal silüetinin simgesel parçası...

İstedim ki, gelecekte torunlarımız bizim hangi konuları önemseyip, Marmaris'e katkı için nasıl bir uğraş verdiğimizizi görsünler. Eleştirilerinde doğru yargılara varsınlar. Yapılan hataları tekrarlamasınlar.

Marmaris'in daha güzel günlere varması dileğiyle...

Kasım, 2008
Duran ERGÜL

TEŞEKKÜRLER DURAN ÖĞRETMENİM

Öğretmenlik ve gazetecilik gibi çok fazla sorumluluk gerektiren iki mesleği başarıyla sonlandıran Marmarisliler'in "Duran Öğretmen"i, Saygıdeğer Duran Ergül'ün bölgemizle ilgili köşe yazılarından derlenerek hazırlanan 2. kitabını Belediyemizin bir kültür hizmeti olarak sizlere sunmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Yılların birikimi ve hassas gözlemciliğiyle hazırlanan birbirinden anlamlı bu yazılarda Duran Öğretmen'in bir "toplumbilimci" kimliğine büründüğüne, toplumsal sorunlara yaklaşımına ve çözüm yollarını ders verir gibi ortaya koyuşuna tanık olacaksınız.

Hiçbir taraf gözetmeksizin, yalnızca halkın yararına gördüğü konularda kalemini birçok kurum, kuruluş ve kişiye yol göstermeye yönelik nasıl ustaca kullandığını göreceksiniz, toplumun geleceği için akıl dolu öneriler içeren her yazısının sonunda "Teşekkürler Duran Öğretmenim" diyeceksiniz.

Marmaris Belediye Başkanı olarak, "Devedaşı/Marmaris Yazıları" isimli bu kitabın halkımızın toplumsal sorunlarla ilgili bilinçlenmesine, geçmişe yönelik hafızasının güçlendirilmesine ve kültürel yaşantımıza büyük katkı sağlayacağına inanıyorum.

Dileğimiz, Sayın Duran Ergül gibi, Marmaris'in yetiştirdiği, ülke ve insan sevgisiyle dolu önemli isimlerin araştırmalarını, gözlemlerini, deneyimlerini, edebi yazılarını ve benzer çalışmalarını önümüzdeki yıllarda daha fazla yayınlatabilmek, böylece geçmişten geleceğe bir köprü olabilmektir.

Kalemime sağlık Duran Öğretmenim...

M. Ali ACAR
Marmaris Belediye Başkanı
www.marmaris.bel.tr

- 1) sunuş+
- 2) Deprem Evleri Amirliğine Birkaç Soru 20.08.1965
- 3) Tepeden inme 22.12.1992
- 4) sadece devlet mi 8.1.1993
- 5) BURNUMA PİS KOKULAR GELİYOR 19.01.1993
- 6) üç yanlış 26.1.1993
- 7) paola'nın mektubu 16.2.1993
- 8) Kokar yakıt 05.03.1993
- 9) Marmaris Lisesi 16.3.1993
- 10) Yıkıldı 30.3.1993
- 11) Çankaya'da ve Marmaris'te Sağlık Hizmeti 30.04.1993
- 12) her cihetçe halimizden belli istikbalimiz 31.12.1993
- 13) belediyenin bazı görevlilerine 6.9.1994
- 14) kışın marmaris bir başka güzeldir 21.10.1994
- 15) bir turizm derneği vardı 4.11.1994
- 16) yeyici köpek balıkları 04.11.1994
- 17) Atapark 7.11.1995
- 18) iki mahkeme kararı 19.3.1996
- 19) Bayram izlenimleri 7.5.1996
- 20) kutsal kayalık ve eylikdaşı 18.6.1996
- 21) yangınla gelen şok iddia 2.8.1996
- 22) torpilli itfaiyeciyse yangın mı söner 9.8.1996
- 23) marmaris trafik girdabında 20.8.1996
- 24) Marmaris bizim metresimiz değildir anamızdır. 8.10.1996
- 25) Orman Yağmasına Hayır 15.10.1996
- 26) Marmaris Çeşitlemesi 4.2.1997
- 27) Satılmış Pamucağın mitingi olmaz 25.2.1997
- 28) Devedaşı 29.4.1997
- 29) Astronot Niyazi 10.6.1997
- 30) Timur'un Fili ve Marmarisspor 24.6.1997
- 31) Atatürk İlkokulunu 8 yıllık 19.8.1997
- 32) Atatürkçü Düşünce Derneği 4.11.1997
- 33) marmarisin ilk karadenizli iş adamı 31.3.1998
- 34) kent meclisi 28.4.1998
- 35) Amatör Telsizcilik 29.5.1998
- 36) Başhocaya saygı 4.8.1998
- 37) önemli bir proje 4.8.1998 +
- 38) Marmaris için öneriyoruz yapay resif projesi 17.11.1998
- 39) körfezi balıkrama tasarımı 30 11 1998 +
- 40) marmaris üstüne birkaç not + 8.6.1999
- 41) cumhuriyette oktay ikinci yazıyor 23.6.1999
- 42) belediye meclisimizde deprem önlemleri 19.11.1999 +
- 43) münir nurettinin torunları 25.1.2000 +
- 44) mistik artık çizgilerde yaşayacak 31.3.2000 +

- 45) ERTAN TİMUR’U UĞURLARKEN 7.7.2000
- 46) marmariste kenan evren okulları 26.9.2000 +
- 47) martav 7.11.2000 +
- 48) türk geceleri 6.2.2001 +
- 49) rüşvete karşı japon buluşu 16.2.2001 +
- 50) muğla turizm bölgesi mi, santraller yöresimi 13.4.2001 +
- 51) zorunlu bağış sürüyor 15.5.2001 +
- 52) orman yok olursa 10.07.2001 +
- 53) korsan gazeteci 14.8.2001 +
- 54) ölüm sıralı gelmiyor 21.8.2001 +
- 55) marmaristeki atatürk ilkeleri anıtı 6.11.2001 +
- 56) polis 4.12.2001 +
- 57) çıksın mı 11.12.2001
- 58) Balıkçıların Tepkisi 1.3.2002
- 59) turban tregedyası 5.3.2002
- 60) gitmek 1.9.2002 +
- 61) yapay resif olayı 6.5.2003
- 62) erdoğan çokduru
- 63) Aç Koynunu Şehit Ahmet 25.4.2005
- 64) belediyemize halk adına teşekkürler 17.06.2005
- 65) şiirler +

DEPREM EVLERİ AMİRLİĞİNE BİR KAÇ SORU

Marmaris’e gidenler görmüşlerdir. Deprem Evleri Mahallesinin ön kısmında ve ana yol boyunca boş bir arazi şerit halinde uzar. İlgili bakanlığın, şehircilik mühendis ve mimarlarına hazırlattığı yeni şehir planına göre deprem evleri yapılmak üzere istimlak edilen geniş arazinin bu en öndeki adalar arası parselleri sonradan amaç değişmiş olacak ki sahiplerine geri verilmiştir.

Şimdi, durumun açıklığa kavuşması için Deprem Evleri Amirliğine birkaç soru yöneltmek istiyoruz;

1-Bu parseller, yeri düşünülürse en güzel yerde olduğuna göre, deprem evleri inşaatı niçin bu kısımdan değil de daha geriden başlamıştır?

2-Sahiplerine geri verilen bu uzun şerit yeşil saha, park, çocuk bahçesi veya buna benzer, şehri süsleyecek yer olarak istimlak edilmişse niçin yapılmamıştır?

3-İstimlak kanununun hükümlerine göre vatandaşın malı, ne maksatla istimlak edilmişse o maksat için kullanılır. Hal böyle olunca, iadeye sebep nedir? İstimlak artığı olarak gösteriliyorsa, istimlak artıklarının ön kısımda değil en geride olması gerekmez miydi?

4-Halen boş ve sahipleri tarafından inşaat yapılmasına şehir planına göre ruhsat verilmediği söylenen bu arsaların durumu ne olacaktır?

5-İnşaat ruhsatı verildiğini kabul etsek bile, yapılacak binaların değişik tip ve yükseklikte olması geride bulunan yeni evlerin manzaralarını bozmaz mı?

6-Bu arsaların, o tarihte deprem evleri yaptırılmayı kasaba halkı için bir lütuf sayan o devrin kodamanları için villalar yapılmak üzere ayrıldığı, ancak 27 Mayıs devrimini izleyen günlerde bedavaya konamayacaklarını anlayanların korku yüzünden bundan vazgeçtikleri ve adına gaye değiştiği için yahut istimlak artığı denilerek iade edildiği halk arasında ısrarla söylenmektedir.

Bunun doğruluk derecesi nedir?

20.08.1965

TEPEDEN İNME

Ana balık birgün yavru balıkları toplamış çevresine. “Bakın” demiş, “size önemli bir ders vermek istiyorum. Bu suyun üstünde insanlar yaşar. Onlar her fırsatta bizi yakalayıp yemek isterler. Bu amaçla türlü yollar denerler. Zor görülebilen bir ipin ucuna iştahımızı kabartan bir yiyecek takarlar. İçinde iğne vardır. Sakın her gördüğünüzü yutmayın. Ayrıca paragadi vardır, kirtil vardır, şu vardır, bu vardır”. Tüm tehlike ve kurtulma çarelerini anlatmış ana balık. Tam o sırada başlarına kocaman bir ağ inmesin mi... Yavru balıklar korkuyla bağırsarak, “Anne peki bu nedir?” demişler. Ana balık üzüntüyle fısıldamış; “Buna da tepeden inme derler ve çaresi yoktur.”

CUMULONİMBUS denilen bulutlar Marmaris çanağı üzerine toplanıp metre kareye yarım ton (466.6 kg) ağırlığında bir su kütesini boşaltıverirse, buna tepeden inme derler ve çaresi yoktur. Metrekareye yarım ton suyu hiçbir dere taşıyamaz, bu su akar, sürükler, yıkar. Bunun adı seldir ve bir doğal afettir.

Doğal afetlerde yetkililerin olaya zamanında müdahalesi, yaraların sarılmasında elbette ki çok önemli. TRT'nin 12 Aralık günü, habercilikte başarısızlığını kanıtlarcasına bu felaketten söz etmemesine rağmen, Devlet Bakanı sayın Erman Şahin olayı Diyarbakır'dan duymuş, koşup gelmiştir. Sokak sokak, ev ev dolaşmıştır Marmaris'i ve görevini yapmıştır. Sayın Marmaris Kaymakamı, Sayın Belediye Başkanı ve tüm yetkililer sorumluluklarının gereğini hakkıyla yerine getirmiştir. Başta Muğla Belediyesi olmak üzere çevre belediyeler imkanlarını seferber etmiştir. İşte bütün bunlar biraraya geldi ve olayın sarsıntısı hafif atlatıldı. Felaket günü ekmeğini de, gazetesini de, yiyeceğini de alabilmiştir halk. Akşam da elektrik bağlanmıştır. Bu organizasyonu yapabilen yetkilileri kutlamak gerek. Devlet o gün Marmaris'teydi.

Hayır, çadıra ihtiyacı yoktu Marmaris'in. Evinin içinden sel geçen aileler bile açıkta kalmadı o gün. Komşu evinin ya da kendilerine tahsis edilen kamu misafirhanelerinin sıcaklığında gecelerini geçirdiler. Çamura bulanmış halılar, giyecekler ve herşey yine bayanların elini öpüyordu ertesi gün. Moraran elleriyle yuvasını arıyan bayanlar; önce size geçmiş olsun...

Çok şey kaybedildi. Hem evlerden çok şey kaybedildi hem de iş yerlerinden. Ama asıl kaybeden galiba Marmaris oldu. Yolları, plajı, sahil yolu ve alt yapısı felç oldu. Dört ay içinde onarılmazsa Marmaris değil, Türk turizmi de kaybedecek. Devlet kaybedecek. İşin en acısı bu.

Sayın Belediye Başkanımız ve ilçemizdeki tüm siyasi partilerin başkanları oturup konuyu düşünmüşler. Güzel bir dayanışma örneği göstererek ortak bir bildiriye imzalayarak en üst makamlara ve kamuoyuna sunmuşlar. Bu yarayı sarmak için 50 milyar gerekli, yoksa yeni sezona kadar bir şey yapılamaz diyorlar. Bakalım devlet ne diyecek?

Çare devlette...

22.12.1992

SADECE DEVLET Mİ?

Sel felaketiyle ilgili yazımda Marmaris'i onarmak için 50 milyar liranın beklendiğini yazmıştım. Belediye ve ilçe siyasi parti başkanları ortak bildirileriyle duyurmuştu bunu...

Konunun hemen Bakanlar Kurulu gündemine (elbette Erman Şahin'in çabasıyla) getirilmesi ve 42 milyar müjdesinin (niçin 50 değilse) verilmesi hepimizi umutlandırdı. Söylendiğine göre bu para bölümler halinde Kaymakamlık emrine gönderilecekti.

Eylül ayında Edirne'de yanan tarihi çarşının tamiri için 50 milyar veren Devlet, Marmaris gibi altın yumurtlayan tavuğun yeniden imarı için para vermez mi? Elbette verir. Yalnız dileriz ki, fazla bölük pörçük göndermez de, tahsisat beklenirken işler gecikmez.

Benim asıl söylemek istediğim, bu görev acaba sadece devlete mi ait? Evet, çare Devlette demiştik ama, katkıda bulunabilecek kurum ve kişiler yok mu? Bence var... Marmaris'in (hadi kaymağını yiyenler demeyelim ama) nimetinden yararlananlar varsa eğer, onlara da görev düşüyor demektir.

Sezon boyunca epeyce yüklü bir kazanç elde edip Kasım başında tezgahı kapatanlar var. Camlara da "Sayın postacı mektupları üst kata bırakınız" yazdıktan sonra, Avrupa veya Uzakdoğu'da stres atıyorlar.

Şimdi bu beyler Marmaris'in başına gelenleri gazetelerden okudular ve "Tüh be! Yazık oldu. Bir de yeni sezona yetişmezse..." diyorlar. Sonra da teselli bulup, "Bu kadar döviz kazandırıyor Marmaris, devlet mutlaka yapar." diyorlar.

Yapmasına yapar da, siz de bir şeyler yapmalısınız diyorum ben. Yapmalısınız ki, yeni sezona yetişsin Marmaris ve tezgahlarınızı yeniden açabilin. Size kazandırmıyor mu Marmaris?

Gönderin Marmaris Belediyesi'ne 100'er milyon... Zor mu? Ve hele Marmaris kıyılarını beton yığınına döndürenler... Size de 500 milyon, 1 milyar yakışır doğrusu!

08.01.1993

BURNUMA PİS KOKULAR GELİYOR

Biraz tuhaf oldu bu başlık, biliyorum. Hani "burnuma kan kokuyor" derler ya, ona benzedi. Belki daha önemli çağrışımlar da verebilir. Bazı şeyler duydum, bazı şeyler yapıyor filan gibi...

Merak uyandırabilecek bir başlık bu... İlgi çekeceğini umduğum için yazdım zaten. Emek veriyorsunuz, oturup yazıyorsunuz, okunmasını da istersiniz elbet. Fakat uzun ve ciddi yazılar pek okunmuyor galiba. Gazetelerin öncelikle okunan ve en çok okuyucuyu çeken bölümleri, spor sayfalarıyla dedikodu sütunları oluyor galiba. Benim gözlemim böyle...

Kamuoyunun çok büyük bir bölümü Hülya Avşar'ın son sevgilisinin adını biliyor da, mesela Turizm Bakanının adını bilmiyor. Sorun bakalım çevrenizdekilere, Turizm Bakanı sel olayından sonra Marmaris'e geldi mi? Peki, Tanju Marmaris'e geldi mi? Emin olun Tanju'yu bilenlerin oranı yüzde yüz olacaktır... Devam edelim mi? Alın size bir anket sorusu daha: Tanju'nun mahkum edildiği dava neyle ilgiliydi? Sonuç: bilen yüzde yüz... Peki, devletin ilan ettiği enflasyon oranıyla piyasanın gerçek enflasyon oranı arasındaki fark sizce yüzde kaçtır? Sonuç: Tıss...

Pek merak ederiz biz başkalarının ne yaptığını. Dedikoduyu severiz biraz. Hele kokusu çıkan işler müthiş meraklandırır bizi. Ne kokusu, neyin kokusu, kimin kokusu, öğrenmeden uyuyamaz çoğumuz. Belki siz de bu yazıyı hala okumaya devam ediyorsanız, böyle bir merak nedeniyledir. Biraz daha sıkın dişinizi lütfen, çok çok önemli bir konuyu yazacağım.

Bu tür kokulu işlerin her çeşidini özel televizyonların bir çok programında izliyoruz. Bunların bazıları gözlerimizi dışarı fırlatacak kadar önemli toplum skandalları. Hele bir ARENA var, duman attırıyor... Ve işte bu tür olayları halkın bilmesinde yarar var. Usulsüz iş yapanlar belki korkar biraz, kanundan korkmuyorlar, gizli kameralardan korkarlar belki... Bravo Uğur Dündar.

Şimdi biz Uğur Dündar'lık kokuları bir yana bırakıp, hava kirliliğine yol açan kokuları ele alalım. "Tüh be! Bu muymuş?" demeyiniz. Bence bu kokular da önemli... Yoksa sizce değil mi?

Marmaris'in tercih edilen en önemli özelliği temiz havasıdır. Az nimet değildir bu... Dünyanın en önemli sorunu burada yoktur. Onun için bronşları tıkalı olanlar koşuyor buraya. Çamın oksijeniyle denizin iyotunu karıştırıp çekiyorlar ciğerlerine, yaşamın tadına varıyorlar. Dünyanın en güzel yasağı var çünkü Marmaris'te... Kömür yakma yasağı... Bu yasağı koyanlara ve titizlikle uygulayanlara nasıl minnet duymazsınız... Ama ben diyorum ki,

burnuma pis kokular geliyor... Lastik kokuları mı desem, kömür kokuları mı desem, birazcık pis kokular geliyor burnuma. İşin kötüsü, zaman zaman direk gibi çıkan kara dumanlar da görüyor gibi oluyorum. Yasakları delenler var gibi geliyor bana...

İnşallah ben yanılıyorum.

Marmaris'in havası başka kokularla da bozulmaya aday görünüyor. Gelecek yazılarda değiniriz herhalde... Şimdilik kokuları değerlendiriyoruz, burnumuz radar gibi oldu. Sadece bir üzüntümüzü yazmadan geçmek de mümkün değil... Marmaris'e uzun yıllardan beri kültür hizmeti veren Marmaris Lisesi vefat etti...

Buyurun cenaze namazına...

19.01.1993

ÜÇ YANLIŞ

Hiçbir sonuç vermeyeceğini, düzeltilmeyeceğini bilseniz de bazı yanlışları yazmak farz oluyor. "Kim okur, kim dinler?" diyorsunuz, ama hiç olmazsa içiniz rahatlıyor, görevinizi yapıyorsunuz.

Bence yanlış olanlardan birincisi, sahildeki Yelken Kulübü binası... "Ulu Tanrım" diyorsunuz, "bir sel verdin, ne varsa sildi süpürdü. Ne olur şu binayı da temelinden alıp götürseydi de ortada kazık gibi kalmasaydı..." Herhalde yetkililer de "Karışma Allah'ın işine" deyip yeni sahil düzenlemesinde bu binaya dokunmadılar. Tarihi eser midir, evliya türbesi midir, korunmaya alınmış sanki... Güzelim kıyıda hançer gibi duruyor. Haddim olmayarak ve de affınıza sığınarak derim ki, istediğiniz kadar modern bir proje uygulayın, bu yapı her şeyi berbat eder... Göreceğiz...

İkincisi, Molakent önünden geçen çevre yolu... Şehrin göbeğinden çevre yolu geçirmek de şehir plancılığındaki ustalığımızın belgesidir. Ağır vasıtaların gece gündüz tıslayarak geçeceği bu yol, Molakent'in de, Yüksel Sitesi'nin de, orada bulunan villaların ve yeni yapılan Devlet Hastanesi'nin de içine edecek. Özür dilerim, başka bir deyim bulmak mümkün değil. Bu yolun geçiş bölgesi, Marmaris'in altın değerinde arsalarının bulunduğu ve kısa gelecekte konutlarla dolacak tam bir iskan alanıdır. Çıkmın Pilavtepe'ye ve bir kez bakın lütfen! Bu yolun geleceğini canlandırın gözünüzde... Çevre yolunun çevreye pompalayacağı isi, dumanı, gürültüyü görmeye çalışın. Sanmıyorum ama, belki çare bulursunuz. Bu arada Yüksel Sitesi'ndeki dostlara da seslenmek isterim. Hani bahçenize özene bezene bir havuz yaptırdınız ya... Siz o havuzda yüzemeyeceksiniz kardeşim! Doldurun toprakla! Yarım metre ötesinden çevre yolu geçecek. Uyuyamayacaksınız bile... Siz tatilden de vazgeçin kardeşim! Biz de Molakent'ten gidelim...

Üçüncüsü tehlikeli bir konu. Nasıl yazmalı bilmem ki... Yanlış anlamaya yol açmadan yazmalı. Hayırseverlerin hayırına HAYIR demiş gibi olmadan yazmalı... Dünyanın parasını hayırlı bir işte harcayanlara karşı çıkmış gibi olmadan ama içimizdeki ukteyi de belirterek yazmalı... Hani diyeceğim o ki, eskiden hayırlar mümkün olduğunca gizli yapılırdı. Değeri ordaydı... "Sağ elin verdiğiinden sol elin haberi olmayacak" denirdi. Şimdi öyle değil. Barış Manço'nun şarkısındaki gibi CÜMBÜR CEMAAT oluyor şimdi. Olsun... Teşvik olur... O da güzel ama, tamir ve tadilat için de kırk yıllık kurumun adı değişir mi? Kocaman bir plaket konamaz mıydı duvara?

Ah Marmaris'in zenginleri aaaah! Şu hayrı siz yapıp MARMARİS LİSESİ adını yaşatamaz mıydınız?

26.01.1993

PAOLA'NIN MEKTUBU

Biz Marmarisliler, Kelaynak kuşu kadar azaldık. Hele yaz gelip de ortalık ALAFICIRIK TOZ DUMAN oldu mu, caddelerde İSİYİN AĞA'dan başka Marmarisli göremezsiniz. Yani biz ezildik, büzüldük, bir duvara dizildik. Çok iyi bir izleyici olarak "seyrederiz alemi" ve de "bakakalırız giden geminin ardından, serde erkeklik var, ağlamayız".

Olumsuzlukların faturası bize çıkar. Eleştirilecek bir olay olunca burun kıvrılarak "Marmarisliler" denir. Oysa vallahi de billahi de yoldan geçen turisti avuçlayan yağlı saçlı tezgahlar Marmarisli olmadığı gibi, hiçbir yerde dikiş tutturamamış dümenciler de Marmarisli değildir.

Buna karşılık bir de Marmaris'e gönül verenler var. Marmaris aşıkları var. Çam ormanlarının oksijeniyle denizin iyotunu karıştırıp ciğerlerine çekerken, doğayı sevip okşamak için Marmaris'e yerleşenler var. İşte biz onlarla birlik olup, güzel olan her şeyi korumaya çalışıyoruz. İşte biz Marmarisliler onlarla çoğaldık, onlarla güçlendik...

İstanbul'dan gelip Marmaris'e yerleşen dostum, komşum avukat Yaşar Kaprol, iyiler iyisi eşi Lale Hanım ve güzeller güzeli Talia Teyze bu tür yeni Marmarisliler'den. Onlar aracılığıyla güzel insanlar tanıdım. Eli öpülesi öğretmen Şadiye Hanım'ı, kültürün doruğunda mimar Cihat Ağabey'i, onun tanışmadığım, ama kaybıyla benim de yandığım eşi Şaylan Hanım'ı hep Kaprol'lar aracılığıyla tanıdım. Bir de Sayın Paola Noyan'ı...

Paola'yı görmedim daha... Fakat o artık benim de dostum. Görmemiş olsam da sevdim onu ve tanışmayı müthiş bir merakla bekliyorum. Bildiğim kadarıyla söyleyecek olursam, İstanbullu'dur Paola ve "MAMMA MIA" diyebildiği kadar "VAY ANASINI SAYIN SEYİRCİLER" de diyebilir...

Şimdi size Paola'nın Kaprol'lara yazdığı bir mektubun küçük bir bölümünü aynen veriyorum. Niye mi? Çıkaracağımız çok ders var da onun için... Ve izninizle Paola'yı "Marmarisli" ilan ediyorum...

"Sevgili mutlu Güneylilerim... Nasılsınız? Sağlığınız yerindeyse başka bir şey istemeyin ve şu diyeceklerime kulak asın; Ne mutlu size ki, şu İstanbul denen cehennemden kaçabildiniz.

Şehir ve içindeki tıkkış tıkkış insancıkları (iyisiyle, ayısıyla), yüzbinlerce aracı, iğrenç çamuru, havası, çöpleri, insanın gözüne yumruk gibi giren çirkinlikleri ve mide bulandırmaktan da öteye giden, ömür tüketen berbat trafiği ile insanları insanlıklarından eden yaşam savaşı, para hırsı ile gerçekten tiksindirici bir hal almış zavallı İstanbulumuz.

Bunları niye mi size yazıyorum? Tereciye tere satmak için değil, güzel Marmaris'inizi daha çok sevmenizi ve oranın güzelliklerini korumak için elinizden gelen her şeyi yapmanızın gerekçesini size hatırlatmak için yazıyorum.

İstanbul'da yaşayanlar yıllar boyu çirkinlikle güzellik arasında fark göremedikleri, hissedemedikleri için tüm bunlar oldu. Tek görebildikleri banknotların rengiydi... Ve konaklar, evler, ağaçlar, parklar yok oldu.

Çelik Gülersoy Don Kişot misali çok savaştı, ama artık galiba o da yıkılmak üzere, gerçekleştirdiği şeyler çok güzel ama bir zevksizlik okyanusu içinde boğulup kalıyorlar maalesef.

Yeşilköy de bu okyanusun içinde yutulup gitti. Biz çırpınıp duruyoruz, bakalım daha ne kadar dayanabileceğiz..."

PAOLA

16.02.1993

KOKAR YAKIT

Osmanlı döneminde Doğu illerinden birinin valisi, Bakanlık Makamına bir liste göndererek ihtiyaçları için ödenek ister. Bu liste içinde bir madde Bakanlığın dikkatini çeker. “Kokar yakıt” için de ödenek istenmektedir. Bakanlık derhal bir yazı göndererek kokar yakıt hakkında bilgi verilmesini, bu yakıtın özelliklerinin bildirilmesini ister. Vali şu telgrafi çeker:

Kokar yakıt ...oktur,
Isısı yoktur,
Kokusu çoktur.

Osmanlı Valisi'nin söz ettiği tezeği düşünersek, bizim Yatağan kömürü yanındaki temizliği, masumluğu ona övgüler düzmemizi gerektirir... Biz de Osmanlı Valisi gibi şiirler mi yazsak...

Radyasyonla yüklüdür kömürü Yatağan'ın,
Elektrik üretirken işte ölüm saçıyor,
Övgüsünü yaparken Dalyan'da Kaplumbağa'nın,
Çevreciyim diyenler çevremize ...ıyor.

Sanki yer altı zenginliklerimizin tümünü on gramına kadar titizlikle değerlendirebiliyormuşuz gibi, bu pis, bu kalorisiz kömürü, santral üstüne santral yaparak inatla kullanmaya çalışıyoruz... Bilim, itiraz, araştırma, protesto, yazılanlar, çizilenler vız geliyor... İlle de bu kömür yakılacak!

Yatağan santralını yaptık, sonuçlarını gördük, yetmedi... Yeniköy'ü yaptık, o da yetmedi... Şimdi büyük bir gayretle Gökova-Kemerköy'ü yapıyoruz. Ve hayrettir ki, Çevre Bakanlığı'nın en üst düzey yetkilileri bile bu santrallerin çevreye zarar vermeyeceğini SÖYLEYEBİLİYOR... Fakat o çevrenin uzay resimlerine bakan bir NASA yetkilisi de “Burada insan yaşıyor mu?” diye soruyor... Marmaris diliyle, N'APACAAZ HİNDİ?

Şu iddiaların tümüne yalan diyebiliyor musunuz?

“Her gün çevresine 600 ton zehirli kükürtdioksit gazı, 50 ton baca külü saçan ve 5000 ton atık kül çıkaran Yatağan termik santrali, bölgede tam bir çevre katliamı yapıyor. Kızılcım ormanları kurudu. Karaağacın kökü tükendi. Meyve ağaçları perişan oldu. Yörenin temel kazancı olan zeytincilik artık ölüm noktasında. Keçilerin derisi kabarıyor ve tüyleri dökülüp peşpeşe kırılıyorlar. İnekler ansızın ölüyor. Ama asıl tehlike insan sağlığında. Akciğer kanserine yakalananlar hızla çoğalıyor. Çocukların büyük bölümü astım ve kronik bronşitin pençesine düşüyor. Turgut İlkokulu'nda geçen ay aynı gün 10 çocuk kustu ve bayıldı. Santralden yayılan kirlilik oranları hala düzenli ve sağlıklı bir şekilde ölçülüyor.”

Ey Çernobil'in çaycıları! Hadi bakalım, sıra Yatağan'da...

05.03.1993

MARMARİS LİSESİ

“Tamir ve tadilat” çalışmaları hızla süren Marmaris Lisesi'nin alnındaki yazı değişmeye başladı. Her gelip geçişimde kırk yıllık kurumun demir harflerle yazılmış adına bakıyorum da söküp atamayışlarına bir anlam veremiyorum... Köşeye konulan levhayla çelişki içindeler.

Nihayet ilk değişim S ile oldu. Marmaris'in “S”si eğrildi, büküldü, solan bir yaprak gibi bir hafta sallandı, sonra kayboluverdi... Şimdi orada MARMARİ LİSESİ yazıyor... Daha sonra MARMAR olacak. MARM olacak. MAR olacak. M düşmeye görsün, sadece AR kalacak. Sonra AR da gidecek...

Bu durumdan MARMARİ LİSESİ'nin sayın yöneticileri mutlu mudurlar, bilmiyorum. Şimdilik Kenan Evren Okulu'nda rahatlar. Ne renk veriyorlar, ne gıkları çıkıyor. Belki de

modern okullarına kavuşmanın heyecanlı bekleyişi içindeler... Bizim memlekette Devlet memurunun gıki çıkmadığı için susuyorlar belki... Alın öyleyse size benden bir GİK...

Ben, liseli gençlerimizin bu yeni okulda öğrenim yapabileceklerini sanmıyorum... Ne münafık adam demeyiniz. “Düğün yok, bayram yok, eniştem beni niye öptü?” diyen kız kadar benim münafıklığım...

“Tamir ve tadilat” alanına şöyle bir göz atsanız, okulların ihtiyacı olan teneffüs ve spor alanlarının darlığı ve hatta yokluğu dikkatinizi çeker. Kim bülüür, liseli gençlerin teneffüs zamanlarını çevredeki pastanelerde geçirmeleri planlanmıştır belkim...

Asıl beni kuşkulandıran, gençlerimiz orada okuyamayacak dedirten olay başka...

Büyük Millet Meclisi’ne yeni bir kanun sevk edildi. Bu kanun kabul edilip yürürlüğe girdiğinde, Milli Eğitim Bakanlığı elindeki kıymetli okul alanlarını satabilecek. Örnek verecek olursak, İzmir’in en değerli yerindeki Atatürk Lisesi’ni satabilecek. Çok geniş bir alan ve yüz milyarlar değerinde...

Benim dediğim, bu kanundan yararlanabilecek bazı vakıflar, tamir ve tadil ettiği yerleri resmen alabilir. Ben alacak değilim ya...

Şimdi anladınız mı teneffüs alanı niye yok...

16.03.1993

Not: 15 yıl sonra bugün de aynı düşüncedeyim. Yakın bir gelecekte Sabancı Lisesi’nin yerinde, sonu SA ile biten bir satış yeri görürseniz hiç şaşırmanın.

YIKILDI

Hayır, ne evliya türbesiymiş ne de eski eser... Dokunulmazlığı filan da yokmuş. Birkaç dozer darbesiyle yıkılıverdi...

Su sporları merkezinden söz ettiğimi anlamışsınızdır. Güzelim Marmaris Plajının içine tüy diken o zevksiz bina yok artık.

“ÜÇ YANLIŞ” başlıklı yazımda bu konuyu işlerken, doğrusu olumlu bir sonuç alınacağından hiç de ümitli değildim. Çünkü bu işin kolay olmadığı, Beden Terbiyesi’nin buna kesinlikle izin vermeyeceği söyleniyordu. Onun için, “dokunulmazlığı mı var?” demiştim.

Daha sonra Marmaris Postası bu konuyu haber yaptı. Yıkılması gerektiğini vurguladı. Aynı günlerde Marmaris Turizm Derneği’nin bu konuda aldığı karar ve ortak çabalar başladı. Meğerse Turizm Derneği çok daha önce düşünmüş bunu... İlgiyle izledim. Muğla’ya gittiler, yetkililerle görüştüler. Yeni bir yerin tahsisi ve Belediye olanakları söz konusu olunca, Muğla Beden Terbiyesi Bölge Müdürü Sayın Ünal Türer’in de yaklaşımı olumlu oldu. Belediye Encümeni’nin yıkım kararı da eklenince bu çirkinlik sona erdi... Artık Marmaris Plajında pürüzsüz bir güzellik var.

Bu yıkım olayını ayrıntılı yazmamın nedenleri var. Önce kutlamak istediklerimin başında Turizm Derneği geliyor. Ödeneksiz, gelirsiz, tamamen gönüllü çalışmalarlarıyla neler başarabileceklerini kanıtladılar. Ödenekli, geliri, yetkili, etkili ve de adı var kendi yok kurumlara örnek oldular (Küçümseyenlerin kulakları çınlasın). Bravo Sengün Tuğrul!.. Şimdilerde güzel bir Marmaris broşürü hazırlıyorlar. Kültürel çalışmaları da içeren Hıdırellez Şenliği hazırlıyorlar. Yardımcı olan gönüllüler de o kadar az ki... Çoğu zaman tek başına kalıyor Sengün Hanım. Ve başarıyor. Marmaris’i sevenler, vakti olanlar, güzel şeyler yapmak isteyenler n’olur bir kerecik uğrayıverin Turizm Derneği’ne. Tutun bir işin ucundan...

Gelelim diğer kutlamak istediklerime. Önce destek ve kesin tavrı nedeniyle Belediyemizi kutlarım. Sonra olumlu çabası için Sayın Ünal Türer'i... İyi ettiniz, size de bravo!

Bu bir örnekti, onun için önemli. El birliğiyle herşeyin başarılacağına güzel bir örnek... Bana ne demeden, omuz silkip geçmeden ortak sorunları çözümleyebileceğimize bir örnek. Cesaret verici bir örnek.

30.03.1993

ÇANKAYA'DA VE MARMARİS'TE SAĞLIK HİZMETİ

Sağlık hizmetlerine verilen önem, bir ülkenin insana verdiği önemle doğru orantılıdır. Değer verilen tüm hakların en önde geleni kuşkusuz yaşama hakkıdır ve bu hak yeterince korunamıyorsa çağdaşlıktan söz etmek havanda su dövmektir.

Bir ülkenin sağlık hizmetlerini yaşadığınız olaylarla yargılırsınız. Özellikle acil olaylarda ilk müdahale denilen ölüm-kalım yarışı, vereceğiniz notun temelini oluşturur.

Ülkelerden birindesiniz. Şehir kıyısında piknik yapıyorsunuz. Çocuğunuz ayağını bisiklet tellerine kaptırdı. Syrılan deri parçası ve fişkırın kan... Büfeden yaptığınız telefonda tam dört dakika sonra ambulans geliyor, ilk müdahale oracıkta yapılıyor, en yakın hastanede filmi çekilip sarılıyor ve üstelik hiçbir ücret ödemiyorsunuz... Notunu siz veriniz...

Eşiniz doğum yapacak. Taksiyle üniversite hastanelerinden birine zor yetiştiniz. Kapıdaki adamdan yanında duran tekerlekli sandalyeyi getirmesini istiyorsunuz. Adam, "Getiremem, nöbetçiyim" diyor. Ver öyleyse ben götüreyim diyorsunuz, "veremem" diyor adam, "ZİMMETİME KAYITLI." Buna da bir not veriniz.

Otobüstesiniz. Şehir içi belediye otobüsü. Yolculardan biri kalp krizi geçiriyor. Otobüs o anda duruyor. Şoför tüm yolcuların aşağıya inip diğer otobüse binmesini rica ediyor ve telsiziyle ilk yardımı çağırıyor. Beş dakikaya varmadan ilk yardım yetişiyor, ellerindeki araçlarla müdahaleyi otobüste yapıyorlar. Hasta kımıldatılmıyor...

Bir ülkenin Cumhurbaşkanı'sınız. Daha önce darbe yemiş, operasyon geçirmiş bir kalbiniz var. Kalp krizi geçiriyorsunuz. Eşiniz masaj yapıyor, yardım istiyor. Yok, hiçbir şey yok...Telaş, koşuşturma, heyecan, bağrışma v.s. Ömrü o kadarmış, kader, Allah rahmet eylesin...Ve sonra televizyonda bir görevli: "Cumhurbaşkanı geliyor dediler. Ay ben ne bileyim. Ziyaret için geliyor sandımdı..."

"Marmaris'le Çankaya'nın ne ilgisi var?" demeyiniz. Bir ülkenin sağlık durumu zirvelerden tabanlara aynı olumsuzluklar zincirinin halkalarıysa, her şeyden önce buna bir çözüm bulunmalı. Enflasyon bile vız gelir bu konunun yanında.

Yukarıdaki olayların olumlu ve çağdaş olanları Almanya'da bizzat yaşadıklarımın iki örnektir. Diğerlerini de yurdumuzda yaşadım, gördüm... Başkalarının sağlığı bu kadar değerliyken, bizimkinin ucuzluğu nedendir?

Bugünlerde Marmaris'te bol para dökülerek bir "Devlet Hastanesi" yapılıyor. Bir de özel hastane inşaatı var. İkisi de umutla beklenen kurumlardır. Dileriz bu kurumlarda çağdaşlığın izleri görülür. Marmaris gibi sağlık riski taşıyan çok sayıda emeklinin yerleştiği şehirde, dünya insanların yaşamaya koştuğu yerde, ölüm-kalım yarışını artık biz kazanalım. KADER DEĞİL...

30.04.1993

“HER CİHETÇE HALİMİZDEN BELLİ İSTİKBALİMİZ”

Hayatımın ellinci yılını karşılarken, yarım asırlık olmanın şaşkınlığı sardı içimi... Demek böyle oluyormuş gençliğin uçuvermesi...

Cahit Sıtkı'nın “Hangi resmime baksam ben değilim” dizesiyle özetlediği bu hızlı değişime belki de “başkalaşım” adını vermeli.

Fışkırان göbeğe mi yanarsın, feri kaçan gözlere mi, sızlayan dizlere mi?

Marmaris diliyle özetlersek:

Gamaz oldu bıçağım,

Dutmaz oldu bacağım,

Yaş elliye dayandı,

Finli'yi n'apacağım.

Sözün kısası, Yusuf Ziya Ortaç'ın: “Tabakları ve kadehleri saymadığım günler çok gerilerde kaldı” dediği çağa biz de girdik.

Sadece ben miyim başkalaşım geçiren? Bırakın elli yılı, yirmi beş yıl önceki Marmaris'ten bugün eser var mı? Bir ölçü ARTI ile üç ölçü EKSI'den oluşan başkalaşım kokteylini Marmaris içmedi mi?

Mis gibi mandalina bahçelerinin altın değerindeki arsalara dönüşmesiyle ortalık ALAFICIRIK TOZ DUMAN oldu. ORDUGAH'da SURA yiyemezsiniz artık... (Ordugah'ın neresi olduğunu bilmiyorsanız Belediye Başkanlığına aday bile olamazsınız). Gölenye'de Akdeniz foku görmeniz de olası değil... Ve hele Taşlık'la Sini arasında yunusların zıplayışını görmek mümkün değil. Biz bunları gördük... Dostlukların en içtenini, çikarsız olanını yaşadık. Hırsızlığın olmadığı, turiste misafir denildiği, yardım karşılığı para alınmadığı bir Marmaris yaşadık. Biz Marmaris'i yerliye, yabancıya böyle sevdirdik... Dükkan önünden geçen turisti avuçlayan yağlı saçlı hanutçularla değil...

Bana, Marmaris'e Türkiye'ye ne getirecek 1994? Hiç merak etmiyorum. Şair Eşref'in başa aldığı dizesi: “Her cihetçe halimizden belli istikbalimiz” işte bunu anlatıyor.

Tarot falı açmadan, ruhlara danışmadan, cinlere sormadan neyin olup, neyin olmayacağını bilmek zor değil. Bilimsel yöntemler, belli koşullarda belli sonuçları kolayca söyleyiveriyor. Ciddi yayınlarda bunları okuyorsunuz...

Ne getirecek 1994? Belli değil mi?

Muhalefet iktidara: “Tencere dibin kara”, iktidar muhalefete “Seninki benden kara” diyecek.

Nataşalar gazete çıkaracak. Grevli, toplu sözleşmeli sendikal hak isteyecek. Eeeerkek dansözler “Ayol bizim neyimiz eksik” diyecek.

Et 120.000, odun 2.5 milyon, kira 5 milyon, üç odalı ev 1.5 milyar olacak.

Memur maaşlarına yüzde 12 zam yapılacak.

17 Ocak'ta emeklilik dilekçemi vereceğim. Bazıları sevinecek.

Atlarla eşekler nallanırken kurbağalar da ayağını kaldıracak.

Molakent'in kanalizasyonu bu yıl da tıkanacak.

Marmaris Postası'nda beş kuruş etmeyen yazılarıma devam edeceğim.

Esen her rüzgarda, yağın her yağmurda elektrik kesilecek.

Ali bu yazıda da dizgi yanlış yapacak.

Bazı koltuklar dolacak, bazı koltuklar boşalacak, bazıları avucunu yalayacak.

Kış kışlığını yapacak.

Böyle gelmiş, böyle gidecek...

BELEDİYENİN BAZI GÖREVLİLERİNE

Bu da liberal ekonominin gereği mi dersiniz?

İnsanlar arası ilişkiyi biraz da çıkar hesapları şekillendiriyor. Adama dünyanın iyiliğini yap, günün birinde çıkarına hafifçe dokundun mu, canavar kesilip karşına dikiliyor. Bu konuda en yakın hassas konumda olan galiba Belediye Başkanları... Herkesin az veya çok belediyelere işi düştüğünden, övgü ve yerginin odak noktası da Belediye Başkanları oluyor. Hele bir de işi yapılmamışsa, “Ulan bir de adama oy verdik, işimizi yapmadı” sözleri kolayca söylenir. Hal böyle olunca, bir belediye başkanını övdüğünüzde, “galiba bir şeyler bekliyor”, yerdiğinizde de “her halde bir işini yapmadı” yargısı hazır... İşin kötüsü, politik bir hesap yoksa, bu yargı birçokları için isabetli çıkar... Övmek için özel bir çaba gösterenlerle, yermek için fırsat gözetenlerin büyük bir bölümü, pek öyle Marmaris’in çıkarları için falan değil, genellikle kişisel hesaplarının kurnazlıklarından veya politik düşünceleri gereği yapar bunu...

“Biz kırk kişiyiz, birbirimizi biliriz” demişler. Bakmayın siz Marmaris’in bu denli kalabalık olduğuna. Aslında Marmaris sandığınızdan daha küçüktür. Kim, ne yapıyorsa herkesçe bilinir. Öksürsen duyulur yani...

Belediye’de de ne olup bitiyorsa herkes anında duyar ve üstelik suya atılan taşın halkaları gibi genişleyerek yayılır çevreye. Kim çalışıyor, kim çalışmıyor, kim görevini ihmal ediyor, hepsi, günün her saatinde halkın değerlendirmesiyle yüz yüzedir. Belediye görevlilerine bu durumu hiç unutmamalarını tavsiye ederim. Yerin kulağı vardır...

Elbet sözümüz görevini layığı ile yapan, aldığı maaşı fazlasıyla hak eden görevlilere değil ama bugünlerde çevreye kulak verirsiniz Belediye çalışanlarının bir bölümünde genel bir isteksizlik olduğu, angarya yapar gibi çalıştıkları kanısı epeyce yaygın. Hatta bazıları Sayın Karadınç’ın de böyle bir rehavet içinde olduğunu iddia ediyor. Belki bunda, belediyelerin elini kolunu bağlayan (5 Nisan) tasarruf tedbirlerinin bir etkisi vardır, belki de yaz sıcaklarının... Ama görülen o ki, bir tempo düşüklüğü var.

Yaşadığım iki olayı anlatayım. Birincisi pazaryerinin giriş yoluyla ilgili. Önce bir merdiven yaptılar, yüzlerce kişinin girip çıktığı bir yere hiç uygun değildi. Pazar arabalarını yüklenip aşağıya inmek gerekiyordu. Söyleyen çok oldu ki yıktılar ve yayvan bir yokuş yerine dimdik bir yol yaptılar. Pazar arabası ile yuvarlana yuvarlana iniyorsunuz. Bu yokuşunu yapanın eline arabayı verip, kendisini indirmeli ki, yaptığı hatayı görsün. Söylemediğimiz yetkili kalmadı, kimse aldırıyor. Zabıta memuruna sordum, “ Fen İşlerine dört defa söyledik” dedi. Pazar yerinde rastladığım bir belediye memuruna söyledim “başkana söyle” dedi ve yürüdü. Kendisi de bildiğim kadarıyla Fen İşlerinde çalışıyor. Sayın görevliler, her işi başkana mı söylemek gerekir? Siz emir almadan, kendi inisiyatifinizle görev yapmaz mısınız? Görev alanınıza giren yanlışlık ve eksiklikleri neden görmezsiniz, neden düzeltmezsiniz? Her şeyi başkan görecekse sizin fonksiyonunuz nedir?

İkincisi Molakent ile Yüksel Sitesi arasına takılan belediye duyuru cihazı. Takmasına taktılar ama ses yok. Yine söylemediğimiz kalmadı, ilgilenen yok. Onu da mı makamına özel olarak çıkıp Başkan’a söyleyelim? Duyduk ki bu duyuru sistemini yapan kişi, araçların oda anahtarını da alıp gitmiş. Onu bekliyorlarmış. İyi mi?

Geçen gün Hamburg’lu bir Alman turist ile ayak üstü sohbet ettik. Marmaris’i nasıl buldunuz diye soracak oldum, “çok pis ve pahalı” cevabını aldım. Doğrusu ben çok üzüldüm. Dilerim temizlik işlerinden sorumlu olanlar da üzülür...

Bu sırada yapılacak bir işe sekiz kişi birden giden görevliler var. Acaba bunlardan biri Saman İskelesindeki toprak yığınlarını görmez mi? Lise yanındaki derenin pisliğini görmez mi? Sokaklardan bir kerecik de belediye aracına binmeden geçseler, sokakların halini belki görürler...

06.09.1994

KIŞIN MARMARİS BİR BAŞKA GÜZELDİR

Birdenbire toplanırıp elinde avucunda ne varsa cömertçe bırakan bulutlar... Onları elinin tersiyle silip pırl pırl gülümseyen güneş... Böyle bir ortamda seyrine doyum olmayan kıpırtısız, çalkantısız, ütülü bir deniz... Aralık'tasınız, Ocak'tasınız veya Şubat'tasınız. İncecik bir montu omzunuza alıp, oksijen bolluğundan başınız döne döne yürürsünüz kıyı boyu.

“Her gün bu kadar güzel mi bu deniz?
Böyle mi görülür gökyüzü her zaman?
Her zaman güzel mi bu kadar,
Bu eşya, bu pencere?
Değil,
Vallahi değil;
Bir iş var bu işin içinde.”

Orhan Veli'ce bir şaşkınlığa gerek yok Marmaris'te. Güzelliklerin kaynağı, içilesi bir deniz, içilesi bir hava ve yaşanması bir doğadır.

Sen nehrinin kıyılarında dolaştım. Leman Gölü kıyıları Montrö'de bir başka güzeldir. Lozan'da, Cenevre'de bir başka... Tuna kıyıları boşuna ilham vermemiştir nice sanatçıya. Onurlu akışını ister Viyana'da olsun ister Budapeşte'de, her ortamda sürdürür. Venedik gondollarında apayrı bir dünyadasınız. Alp'ler Avusturya'da başka, İsviçre'de başka tablolar verir ve Insburg'da şahlanışının doruğuna çıkar.

Hayır, bin kez hayır, bunların hiçbirini Marmaris'ime değişmem...

İşte biz bu ortamı dünyayla paylaşmak istiyoruz. Sadece yaz günlerinde değil, Marmaris kışının doyumsuz günlerinde de beraber olalım diyoruz. Biliyoruz ki Marmaris kışını bir kez yaşayan, artık bırakamaz Marmaris'i...

“Gelin, bu güzel şehri kış mevsiminde terk edilmiş duruma düşürmeyelim”. Marmaris için yaşamsal bir konu bu... Dükkanımızın vitrinine eski gazeteler yapııştırıp, kapıya da “Sayın postacı, mektupları üst kata bırakınız” yazarak İsviçre'ye stres atmaya gitmeyelim.

İlle de gideceksek, bir adamımızı işyerimize mutlaka bırakalım. Marmaris'te yaşam ve güzellik mutlaka sürsün. Bize bol para kazandıran, bizi mutlu kılan bu şehrin sokaklarını çirkinleştirerek terk etmeyelim.

Sayın işyeri sahipleri, sayın esnaf odaları temsilcileri hemen bu günlerde Belediye salonunda bir araya geliniz. Kış mevsiminde Marmaris'i yaşatmanın kararlarını alınız. Bakın ilk defa uçaklar dolusu turist gelecek bu kış...

Marmaris'in kışı bir başka güzeldir. Buna önce siz inanmalısınız.

21.10.1994

“YEYİCİ KÖPEK BALIKLARI”

Önceki yazıda kullandığım “yeyici köpek balıkları” sözü bana ait değildir. Nasıl oldu da otuz yıl öncesinin anıları arasından aklıma geliverdi bilmem. Ama iyi oldu. Bana Mesut hatırlattı... Mesut, otuz yıl öncesinin Marmaris'inde birilerinin arkasından bakar, “yeyici köpek balıkları gidiyi” diye bağırdı... Korkusu, çekinmesi ve kaybedecek hiçbir şeyi yoktu.

Eski Cami'nin köşesinde bastonuna dayanmış bir adam görürsünüz. Mesut işte o adamdır. Bir zamanlar cıva gibi delikanlıydı ve taşı sıkça suyunu çıkarırdı. Şimdi zorlukla yürüyor... Yanından geçerken selam verirseniz, yüzündeki o çocuksu ve biraz buruk gülücükle “merhaba abi” der... O yüzde yılların oluşturduğu derin çizgiler vardır. Nice güçlülere katlanmanın yarattığı çizgiler yanında, yaşanmış büyük bir aşkın gizemli çizgisini de sezersiniz. Öbürlerinin arasında kaynayıp gitmiş ama yürekte iz bırakmış bir çizgi...

Bugün Mesut'a kimse “bana zarar verdi, hakkımı yedi” diyemez. Mesut kimseye kötülük etmedi. Bileğinin gücüyle kazandı. Kazandığını günübirlik yedi ve bugünlere geldi. Şimdi Eski Cami'nin köşesinde bastonuna dayanmış, öylece durur...

Bazen de girer cami bahçesine, yüzüne bir gazete örtüp tahta bankoda uyur... Ardından çocuk gibi ağlayıp yas ettiği anacığının olmadığı küçük evine pek ayakları varmıyor artık...

Mesut yaşlandı. Ben yarım asırlık oldum. Marmaris değişti, tanınmayacak kadar farklılaştı. Fakat “yeyici köpek balıkları” değişmedi. Üstelik tüm yurda yayıldı. Daha da azıttılar. Utanmayı, sıkılmayı da attılar. Doyasıya değil, doymayasıya yiyorlar. Azdıkça azdılar, şiştikçe şiştiler... Deveyi hamuduyla yutuyorlar. Yeni yöntemler geliştirdiler. Akla durgunluk verecek ekonomi oyunları yaparak yutuyorlar. Çağdaş iletişim araçlarından bilgisayarlara akan bilgiler ışığında, uluslararası finans çevrelerinden kaynaklanan namussuzlukların tüm olanaklarıyla yutuyorlar. Malları katmerleştikçe iştahları daha da artıyor. Artık dolarlar dolusu yemeye başladılar. Dolarlara doymuyorlar. Bastonuna dayanmış Mesut Eski Cami'nin, ben de gazetemin köşesinden şaşarak bakıyoruz olup bitene... Ve birbirlerine “RÜŞVETİN BELGESİ Mİ OLUR PEZEVENK” diye bağırışlarını ibretle seyrediyoruz...

Mesut belki hiçbir zaman mes'ut olamadı ama namuslu kaldı. Kimseye vermeyecek bir hesabı yok. Ve günün birinde çekip giderken, arkasından ne bando, ne çelenkler, ne de büyük kalabalıklar yürüyecek... Ama ben kalırsam geriye, vereceğim cevap hazırdir “İYİ BİLİRDİK”.

04.10.1994

BİR TURİZM DERNEĞİ VARDI

Dernek adıyla nitelendirilen sosyal hizmet grupları, belli bir amaca yönelmiş gönüllüler topluluğudur. Topluma yararlı olabilmek, katkıda bulunabilmek için zamanlarını verirler, paralarını verirler, emeklerini verirler. Birçoklarının sadece almak için boğuştuğu bir ortamda, bazılarının sadece vermek için uğraşması kutsal bir çaba...

Kimileri doğanın korunmasını amaçlar. Kimileri hayvan dostudur. Korunmaya muhtaç çocuklardan tutun da, kimsesiz yaşlılara kadar, dostluk ve yardım elini tüm bu durumda olanlara uzatan hep bu gönüllü kuruluşlardır. Bencilliğin ikelliğinden sıyrılıp özverinin mutluluğunu tadabilmiş insanlardır bunlar...

Marmaris Turizm, Tanıtma ve Güzelleştirme Derneği de bunlardan biridir. Onurlu bir geçmişi vardır. Bugünün Marmaris'i büyük ölçüde bu derneğin çabaları ile oluştu. Henüz Marmaris'te turizm olayı bilinmezken, o zamanın birkaç genci, düşünün ki 1957 yılında bu derneği kurdular.

Yıllar yılı sürdürdü bu derneğin çabaları. Yıllar yılı Marmaris'i sadece Türkiye'de değil dünyada tanıtılabilmek için uğraştılar. Turiste şişe suyunun bile sağlanamadığı yıllardı. Benim hatırladığım, Rodos'tan Eptanisos ve Panormitis adlı teknelerle günübirlik turistten başka organize bir turizm hareketi yoktu. Onlar da zaten kumanyalarıyla gelir, Muğla turu yapar, giderlerdi. Halıcı amca o zamanlar ten liraya hediyelik eşya satardı.

Marmaris Turizm Derneği bugünlere dek bıkmadan usanmadan çalıştı. Üyeleri, başkanları bugünkü turistik Marmaris'in kurucusu oldular. Pansiyonculuğu teşvik eden onlardır, Kordon Caddesine palmyeleri dikenler de... Günlük Ormanını tanıttılar, dalgıçları gösterdiler, değer sayılabilecek her şeyi bulup çıkarttılar.

Yaşar İlter, Kadir Yüzak, Cemil Tuncel, Memduh Ergül, Hasan Işık, Kubilay Alpugan, Osman Özer, Turgut Karaca ve daha sonraki yıllarda Erol Uysal, Ertan Yaylalı, Sengün Tuğrul ve diğerleri verdikleri emekle unutulmayacak isimlerdir.

Peki nerde şimdi bu dernek. Başkanı kim, yönetiminde kimler var, ne yapıyorlar? Bu yıl kaç defa toplanıp hangi kararları aldılar? Hangi çalışmalarını ortaya koydular? Geçen Pazar yapılan Günnücek Pikniğinde İçmeler'in Turizm Derneği bile düzenleme çalışmalarında varken bunlar nerdeydi?

Bütün bu soruların cevabı bellidir. Hiçbir şey yapmadılar... Derneğin adını bile unutturdular. Öyleyse niçin bu derneğin başındalar? Bütün bunları sormak hakkımızdır.

Gönüllü kuruluşlarda gönülsüzlerin yeri yoktur.

04.11.1994

Bir sonbahar düşü

ATAPARK

Yaz aylarının bunaltıcı sıcağından, yorucu kalabalığından uzaklaşıp sonbahar dinginliğine ulaştık. Cahit Sıtkı'nın "Her yıl biraz daha benimsediğim" dediği sonbaharın, bizim kuşağa da sevimli görünmeye başlaması nedendir dersiniz? Aklınızdan geçeni bilmiyorum ama, bunda Marmaris'in hiç mi suçu yok? Bu denli yaşanması güzellikler sergilenmeseydi, bizler de düşünmek istemezdik bu mevsimi elbet...

Bulutların toparlanıverip, elindekini avucundakini cömertçe bırakarak çekilip gitmeleri ve ardından sıklımayan, yakmayan pırıl pırıl bir güneş... Bazen omzunuza, bazen elinize aldığımız incecik bir montla, oksijen bolluğundan başınız döne döne kıyı boyunca yürümeniz... Hele bir de esinti yoksa, ütülü bir deniz ki seyrine doyulmaz... Ne orta sağın Ana'sı, ne orta solun Ana'sı, anımsamak istemediğimiz ne varsa uçuşup gitmiştir zihninizden artık. Dudaklarınızda Nazım vardır:

Yaşamak ne güzel şey Taranta Babu

Anasını sattığının

Yaşamak ne güzel şey

Anlayarak bir usta kitap gibi,

Bir sevda şarkısı gibi dinleyip

Bir çocuk gibi şaşarak

Yaşamak...

Bizler, yani sonbahar güzelliğini yaşayanlar, gezintilerimizin ortasında azıcık soluklanmak, dizlerimize can katmak isteriz. Hele bir de taze demlenmiş çay olursa, kim düşünür enflasyonu... Onun için sık sık yakın geçmişteki "BEYAZ SANDALYELER" düşer aklımıza. Saman iskelesinde, üstü tenteli, beyaza boyanmış demir sandalyelerin ve küçük masaların dolduğu şirin bir yer... Öyle büyük proje yarışmalarıyla filan düzenlenmemiş ama herkesin sevdiği ve denizin şıpırtısını dinleyerek çay yudumladığı (fincanda boz renkli pahalı çay değil, ince belli bardaklarda gerçek çay yudumladığı) şirin bir halk bahçesi. Bugünün minibüs durağı karşısındaki Belediye Parkı gibi ve çayı da, o parkı işleten yılların kahvecisi Ali Okan'ın çayı lezzetinde. Ama denizin dudağında...

Türküm, doğruyum, çalışkanım ama Saman İskelesindeki yeni parkın adını benimseyemedim.

Türkmenistan adı bir başka yere de verilebilir. Atatürk'ün heykeliyle bütünleşmiş bu parka en

güzel isim: ATAPARK (laf açılmışken, o heykeli de sivil bir Atatürk heykeliyle değiştirsek mi? Atın önden görünüşü hoş değil. Saygı duruşu yapıp çelenk koyuyoruz yahu...) Belediye meclisi, Ata'yı andığımız bugünlerde böyle bir karar alır diye boş bir bekleyiş içindeyim. Bir de oturacak yerleri olsa, dünyanın tek karşıdan seyredilen parkı olmaktan kurtulsa diyorum. Önünü sıra sıra gezi motorları doldurmasa da deniz görülse diyorum. Yani kısacası, şu güzelim ATAPARK'ta sonbahar güneşini içimde duya duya denizi seyrederek çay içebilsem diyorum.
Benimkisi bir sonbahar düşü işte...

7.11.1995

İKİ MAHKEME KARARI

Kordon Caddesi'nin deniz doldurularak genişletilmesi tartışma konusu oldu. Yaz aylarında kıyı şeridine dolan gezi motorlarının müşteri toplamak için itişip kakıştığı daracık bir yaya yolunun, ferahlayıp genişleyeceği, gezi alanı niteliği kazanacağı umulmuştu. Meğer öyle değilmiş. Kordon Caddesi gidiş-geliş yoluyla genişleyecek, bulvar görüntüsü alacakmış. O bölgedeki mağazalara canlılık kazandırmak için böylesi daha hayırlıymış. Anlaşılan o ki, akşam gezintisine çıkan yayalar, eskiden olduğu gibi daracık alanda omuz omuza yürüyecek. Marmaris'in bir tatil kasabası olduğuna boş veren, çevresine saygı duymayan ve anasından lüks arabayla doğan bir kısım adamlar, stereo müziğin tan tıslarını sonuna dek açıp, Kordon'da fırdolanacak.

Saman İskele'sindeki ATAPARK'ta oturup ince belli bardaklara taze demlenmiş Türk çayı içmeniz de olası değil. Dünyanın, oturacak yeri olmayan bu tek parkı, yine gezi motorlarının müşteri toplama alanıdır.

Geriye yat limanı kalıyor. Mutlaka bir CAFE'de oturup rengini göremediğiniz fincan çayını içeceksiniz. Üstelik göreceğiniz manzara doyumsuz Marmaris limanı değil, önünüzden geçen baş döndürücü insan kalabalığıdır.

Bütün bunlar, tatil kasabası özelliğini yitiren ve kentin silüetini bozan gelişmelerdir. Yakında EĞLİK TAŞI'na el atılacağına göre, zaten etekleri kemirilen bu doğa güzelliğinin de ne hallere gireceğini beraber göreceğiz.

Yapacak hiçbir şey yok mu? Var elbet... Dernekler olarak da var, kişiler olarak da var. İşte biz asıl bunlara değinmek istiyoruz.

İmar planları, kentin sağlığı, mutluluğu, temiz bir çevre oluşması ve estetiği bakımından önemlidir ve o kentte yaşayan kişileri yakından ilgilendirir. İnsanları bu tür uygulamalarda taraftar ve "Menfaat İhlali" iddiasıyla, İdare Mahkemelerinde dava açılabilir. Özellikle Kordon Caddesindeki genişletme çalışmaları nedeniyle anımsadığımız iki mahkeme kararını, kulaklara küpe olması için burada verelim. Belki yararı olur.

Ankara Sıhhiye semtindeki ZAFER PARK, İmar İdare Heyeti'nin 8.5.1985 gün ve 93 sayılı kararıyla yer altı çarşısı ve otopark haline dönüştürülüyor. Bu plan değişikliğinin gereği olarak parktaki ağaçların kesimi sırasında olaydan haberdar olan birkaç çevre sakini, İdari Mahkemede iptal davası açıyor. İdare Mahkemesi yerinde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırıyor. Düzenlenen ayrıntılı raporda, plan değişikliğinin makro ölçekte tutarlı kararlar ve fiziksel plan bazından yoksun olduğu, ileride yakın çevrenin düzenini bozabilecek nitelikler taşıdığı, çağdaş kentlerde artık özel otolara kolaylık sağlamak yerine bunları kent merkezinden uzaklaştırmak çarelerinin arandığı belirtilerek, bu yerin trafik açısından da uygun bulunmadığı vurgulanıyor. Bu rapor doğrultusunda, imar planı değişikliği mahkemece iptal ediliyor, davalı belediyenin temyiz istemi de, Danıştay 6. Dairesi'nin 16.12.1986 günlü E: 1986/1323, T: 1986/1135 sayılı kararıyla reddedilerek mahkeme kararı onanıyor.

Yine Ankara'da, Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 15.5.1986 gün ve 211 sayılı kararıyla GÜVENPARK, çarşı ve otopark haline dönüştürülüyor. Plan değişikliği

uygulanmasını gazetelerden öğrenen 3 Ankaralı sakin İdari Mahkemede iptal davası açar, İdare Mahkemesinin yaptırdığı yerinde keşif ve bilirkişi incelemesi sonunda verilen raporda; plan değişikliğinin sonuç olarak Ankara kentinin uzun vadeli planlama stratejilerini ve Kızılay merkezinde yeşil alan gereksinmelerini dikkate almadığı, aksine Güvenpark'ın var olan estetik, tarihi, sembolik değerleri yok edeceği için uygulanmasının şehircilik ilkeleri, planlama esasları ve kamu yararı açısından sakıncalı olduğu vurgulanır. Dava konusu imar planı değişikliği mahkemece iptal edilir. Davalı belediyenin temyiz istemi de, Danıştay 6. Dairesi'nin 9.5.1988 gün ve E: 1988-477, Ç: 1988-646 sayılı kararıyla reddedilerek mahkeme kararı onanır.

Süresi içinde başvurulmadığı itirazı üzerine de, davacıların bir yurttaş ve Ankara'nın hemşehrısı sıfatıyla, olayı gazetelerden ve park içinde şantiye kurulmasından anlayarak dava açabilecekleri nedeniyle süre itirazı yerinde görülmez.

19.3.1996

BAYRAM İZLENİMLERİ

Bayram öncesi araba konvoyları Marmaris'e akarken, bindiğim otobüs İzmir'e yönelmişti. Yaklaşık üç yıldır uğramadığım İzmir'e böyle bir terslikle vardım. Zorunlu olmasaydım böyle bir geziyi düşünmezdim bile. Büyük şehir karmaşasının sersemletici yorgunluğunu hiçbir neden yokken göğüslemek, akıllıca gelmiyor bana. Üstelik, Marmaris'e kıyasla hiçbir olumlu yan da bulamıyorsunuz. Öyleyse niçin gitmeli?

Fakat şaşılacak şey, İzmir bu kez olumlu izlenimler verdi bana. Bu olumlu izlenim, Marmaris'te günden güne olumsuzlaşan koşulların sonucu mudur, bilmem. Anlaşılan, İzmir Marmarisleşmek için çaba harcarken, Marmaris İzmirleşme yolunda hızla ilerliyor. Bizim gibi son durağı Marmaris olanlar için acı bir tablo bu. Olumsuz görüntüleri kapatmaya fırça darbeleri de yetmiyor artık...

YAYAYA SAYGI UYGARLIKTIR

Karşıyaka Belediyesi bir üst geçidin altına boydan boya "Yayaya saygı uygarlıktır" yazmış. Böyle bir gereksinim duyulduğuna göre, yayaya saygısızlığın (Marmaris gibi) büyük boyutlara vardığı anlaşılıyor. Ama sevindirici nokta, (Marmaris'in aksine) yaya için bir şeyler yapılması, önlemler alınması düşünülmüş. Yayaların kesin olarak geçiş üstünlüğü olduğu geçitlere hiç baktınız mı? Vızır vızır araba geçiyor ve yayalar kenarda fırsat gözlüyor. Oralarda trafik polisi olsa bile değişmiyor sonuç. Ters bir hamleyle araba altında kalmanız işten bile değildir. Özellikle yabancı turistler bizim yaya geçitlerine çok şaşırıyor. Kendi ülkelerinde, karşıdan araba gelse bile yaya geçitlerinde rahatça yürüyebildikleri için, günün birinde bu alışkanlıklarının Marmaris'te ölümlerine neden olacağını düşünerek yüreğim hopluyor. Ama yetkililerin yürekleri rahat olacak ki, bu güne dek önlem alınmadı. Yaya geçitlerinde geçiş üstünlüğünün yayaya ait olduğunu bilmeyen kişi acaba o ehliyeti nasıl aldı ve o kişiye uygar denilebilir mi?

Kaldırımların masa, sandalye ve tezgahlarla dolu olduğu Marmaris'te yaya olmak işkencedir. İnanmayan varsa, arabasından inip, çarşı içinde şöyle bir dolaşıversin. Kaldırım kenarları da arabalarla dolu olduğuna göre yayaya ancak yol ortasından cambazlık yaparak yürümek düşer. Onun için, bizimde bir yerlere "Yayaya saygı uygarlıktır" yazmamız gerekiyor.

KONAK MEYDANI

Önceleri yüzlerce aracın kaynaştığı Konak Meydanı beni şaşırttı. Ağaçlar, çiçekler, fiskiyeli havuzlar ve oturma gruplarıyla koca meydan yaya cennetine dönüştürülmüş. İstanbul Mimarlar Odası'nın "YAYANIN TARTIŞMASIZ ÜSTÜNLÜĞÜNE DAYANAN, TAŞITTAN ARINDIRILMIŞ GENİŞ YAYA ALANLARININ OLUŞTURULMASI VE

ÖZENLE GELİŞTİRİLMİŞ YAYA DOLAŞIM AĞLARI İLE BÜTÜNLEŞTİRİLMESİ” önerisini Sayın Yüksel Çakmur da sanırım görmüş ve benimsemiş. En önemlisi başarmış...

Biz ise, yine İstanbul Mimarlar Odası'nın “HER YENİ AÇILAN VEYA GENİŞLETİLEREK NİTELİĞİ DEĞİŞTİRİLEN TAŞIT YOLU BİR TRAFİK ÜRETİCİSİ (JENERATÖRÜ) ROLÜ ÜSTLENİR” uyarısını göz ardı edip en güzel kıyı şeridimizi bulvar yapıyoruz. Ankara İdare Mahkemesinin bir kararına dayanak olan bilirkişi raporundaki “ÇAĞDAŞ KENTLERDE ARTIK ÖZEL OTOLARA KOLAYLIK SAĞLAMAK YERİNE, BUNLARI KENT MERKEZİNDEN UZAKLAŞTIRMAK ÇARELERİNİN ARANDIĞI” düşüncesi bizi hiç ilgilendirmiyor.

Gelecekte, hem Kordon Caddesi'nin hem de Sini'ye kadar Atatürk Caddesinin Konak Meydanı gibi yaya cennetine dönüştürüleceğine inanıyorum. Bizler yapamamak bile çocuklarımız başaracak bunu...

PAHALILIK

Birkaç yıllık aradan sonra gördüm ki, Marmaris'te pahalılık İzmir'i epeyce sollamış. Anlaşılan onun için tasını tarağını toplayan satıcılar Marmaris'e koşuyor. Konak'ta boncuk kolye satan bir adam “Bodrum'da 50.000 lira olan kolyeler 20.000 liraya” diye bağırıyordu. Oysa İzmir de bir turizm merkezi. Neden biz böyleyiz? Tulumba tatlısını taze taze müşteri önünde yaparak satan bir işyerinde kilosunu 140.000 liradan sattıklarını görünce çok şaşırdım. Ama beni asıl şaşırtan taksi ücretleri oldu. Molakent'ten Garaj'a kadar taksiye 220.000 lira ödemiştin. İzmir'de de Konak'tan Şirinyer'e taksiyle gittim. Ücret göstergesinde 15 rakamı ile arkasında birkaç sıfır görünce, kafamdaki Marmaris ölçülerine göre ve uzaklığı düşünerek “1.5 milyon mu yazdı?” diye sordum. Şoför arkadaş çok şaşırdı, “Ne 1.5 milyonu abi, 150.000 lira” dedi. Şaşıрма sırası bana gelmişti.

İsterim ki, Marmaris tüm konuklarına olumlu izlenimler versin. Onları güzelliğiyle şaşırtсын, çarpıklıklarla değil...

7.5.1996

KUTSAL KAYALIK ve EYLİKDAŞI

Eski bir Türk Hakanı'nın güzel kızıyla Kök tanrı'nın evliliğinden üreyen Dokuz Oğuz ve On Uygur boyları çoğalıp güçlendiler. Uygur Devletini kurup, Tuğla ile Selenge ırmaklarının bereketli topraklarında mutlu yaşadılar.

Bir gün, bu iki ırmak arasındaki bir ağacın üzerine gökten mavi bir ışık düştü. Ağacın gövdesi yarıldı ve içinden beş güzel bebek çıktı. Uygurlar, bu kutsal yavruların en küçüğüne Buğu Han adını verdiler ve kendilerine hakan yaptılar. Buğu Han dönemi, Uygurların mutluluk ve bolluk çağı oldu.

Aradan uzun yıllar geçti. Başlarına bir gün beceriksiz ve deneyimsiz bir hakan geldi. “Acemi kasap, ne bıçak bırakır ne masat” derler ya, aynen öyle oldu. Bu şaşkın yönetici, Çinlilerle aralarında sürüp giden anlaşmazlıklar sona ersin diye, Çin prensesiyle evlenmek istedi. Çinliler, yeni bir oyun tezgahlamanın fırsatını yakalamanın sevinci içinde bu isteği hemen kabul ettiler. Ancak bir koşulları vardı. Uygur ülkesindeki, üzerinde ot bitmeyen “Kutlu Dağ” adlı kayalığı güzel prenseslerine ağırlık olarak istiyorlardı. Deneyimsiz Hakan kabul etti. Oysa, o kayalık yurdun simgesi idi. Mutluluk ve bereketin sihri oradaydı.

Çinliler kayaları parça parça söküp götürdüler. Ondan sonra artık Uygurların yüzü gülmedi. Bet bereket gitti, ırmaklar çekildi. Toprak ekin vermedi. Bütün insanlar ve hayvanlar “Göç! Göç!” diye haykırmaya başladılar. Yerler, gökler bu haykırıyla inledi. Tanrı'nın laneti, Uygurları değerini bilmedikleri yurdundan kovuyordu. Derlenip toplanıp göç

etmeye başladılar. Fakat nerede konakladılarsa “Göç” sesleri onları bırakmadı. Çok uzaklara gittiler ve “Beş Balıĝ” yöresine yerleştiler.

“GÖÇ DESTANI” adlı bu eski Uygur mitolojisinin özeti böyle... Destanlar olaĝanüstü öykülerdir ve içeriklerinde bilimsel gerçeklerin aranmasına gerek yoktur. Bu öyküde de, üzerinde ot bitmeyen kayalıĝın koca bir ülkenin bereketini yok etmesi masalımsı bir özellik taşıyor. Fakat dikkat ediniz, bir bölgede ekolojik dengeyi bozmak, doĝal yapıya zarar vermek ve böylece topraĝı, suyu, havayı allak bullak etmek bu destanın yüzyıllar öncesinden bize verdiĝi ders deĝil midir? Bu öykünün altında bilimsel bir gerçek yok mudur? Bence vardır ve önemlidir... Günlük Ormanı’nın arkasındaki boş alandan alınan topraĝın orada bir geniş oyuk oluşturduĝunu ve bunun yer altı suyunun yönünü deĝiřtirerek Günlük Ormanı’nı ölüme mahkum ettiĝini biliyor musunuz? Ben bilmiyordum, bir orman mühendisi söyledi...

Bizim Marmaris’te ellenmedik yerimiz kalmadı. O bilinen deyimdeki gibi, sadece kulaĝımızın ardı kaldı, orası da EYLİKDAŞI denilen kayalıktır... Duyduk ki, şimdi sıra oraya gelmiş ve birileri oraya göz dikmiş. Sevgili Fiskos halkı eĝer bu doĝa parçasını da kaptırırsa, “Beş Balıĝ” yöresine göç etmekten başka çaresi yoktur. Adını “iyilik” sözcüĝünden alan ve kim bilir nasıl bir efsanenin kaynaĝı olan bu kayalık, Marmaris doĝal görünümünün ve şehir silüetinin son kalesidir. Antalya’nın Beldibi Bölgesi’nde, hazine arazisine cayır cayır inşa edilen turistik tesise dokunamayan devletimizin adaletli eli, gelmiş buralarda Eylikdaşı’na uzanmıştır. Geçtiĝimiz yıllarda halkın rahatça yararlandıĝı sahil bandına el atılmış, para ödemedem girilemeyen “Plaj Özerk Bölgeleri” yaratılmıştı.

Ben kuvvetle tahmin ederim ki, bir kör kuruşu bile kimseye yedirmeyen ve bir çakıl taşı bile kimseye vermeyen sayın yöneticilerimiz, son Kardak Kayalıĝı krizinden sonra derhal bir emir vererek “Ne kadar kayalık varsa listesi çıkarıla ve hepsi de devlet malı sayıla” demişlerdir ve böylece Fiskos halkı da en son kalesini terk etmek üzeredir.

Ey ulu devletimizin muhterem yöneticileri!

Sizden istida ve istirhamımız odur ki, geliniz, Eylikdaşı’mızı elimizden almayınız. “Devlet dediĝin bir yana akıtıp bir yana bakıtılmamalı” demişler, bizden alıp başkasına vermeyiniz. Eĝer orayı hatırlı bir parti yandaşına peşkeş çekerseniz, adam gelir, mısır incirlerini söküp atar, kayaları yontup beton yollar yapar, üstüne de kocaman bir RESTAURANT oturtup porsiyonu 3 milyona balık satar. Ne doĝa güzelliĝini, ne de Marmaris’in silüetini düşünür. Yazları parayı istifleyip, kışları Uludaĝ’a çıkar. Sonra da bilgiç bilgiç ahkam keserek, Marmarislileri köylükle suçlar, küçümser ve hatta hakaret eder.

Yerel yönetimlere daha çok sorumluluk ve daha çok yetki verilmesinin gündemde olduĝu ortamda, bu yıl 100. kuruluş yılını kutlayan Marmaris Belediyesinin deneyim ve gücüne birazcık güvenin. Başkanına kızıp koca bir kuruma haksızlık yapmayın. Orası Marmaris halkının ortak malıdır. Sahip çıkacaĝımızı bilin... Eĝer Belediyenin bir yanlış uygulaması veya birilerini kayırması bekleniyorsa, ona da Marmaris halkı karşı çıkar ve engeller. Siz merak etmeyin...

Bırakınız, Marmaris Belediyesi Eylikdaşı’nın doĝal yapısını bozmadan, çimento, tuĝla, taş hiçbir yapı malzemesi kullanmadan güzel bir proje uygulasin. Saman İskelesinde olduĝu gibi, gösterimli, gösterişli, bol gürültülü projelere gerek yok. Önce, eteklerinin tırtıklanmasına önlem alınıp ihata duvarı yapılsın. Kaya ve bitkilere dokunmadan üstteki düzlüĝe varan tamamen ahşap malzemedem merdiven konulsun. Piknik alanlarındaki tahta masalar yerleştirilip kısa sürede büyüyen Kıbrıs Akasyası gibi aĝaçlar dikilsin. Hepsi bu kadar... İsteyen orada ince belli bardaklarda Türk çayı içer, isteyen soĝuk içeceĝini yudumlar. Ve en önemlisi, beş katlı yapılardan göremediĝi güzelim Marmaris Limanını hiç olmazsa oradan seyreder. Hem de bozbulanık fincan çaylarına büyük paralar ödemedem...

Not: Marmaris dilinde EYLİKDAŞI denilen bu kayalıĝın adı İYİLİK sözcüĝünden geliyor düşüncesi yaygındır ama bir olasılık daha var. Bilindiĝi gibi ELİK sözcüĝü “daĝ

keçisi” anlamına gelir. Belki de bu kayalığın adı “Elikdaşı” yani keçi kayalığı anlamındadır. Tıpkı Armutalan’ın ÇAMAVLU Bölgesine, hiç ilgisi olmadığı halde CAMIAVLU denilmesi gibi.

18.06.1996

YANGINLA GELEN ŞOK İDDİA!

Marmaris Kaymakamlığı’nın ve Orman İşletme Müdürlüğü’nün gereken araştırmayı yaparak derhal cevaplaması gereken şok bir iddiadan söz edeceğiz. Ama önce başımıza gelen acı olaya birkaç satırla değinelim.

Sarmış yine afakını bir dud-i muannid

Bir zulmet-i beyza ki peyapey mütezayid.

Tevfik Fikret’in yukarıdaki dizeleri İstanbul için yazılmış. “Ufuklarını inatçı bir duman sarmış. Bir beyaz karanlık ki, gittikçe artmakta” anlamına geliyor. Şaire göre İstanbul’u saran sis, oradaki kötülükleri, yolsuzlukları, çirkinlik ve ahlaksızlıkları örtmekte veya gizlemektedir. Birkaç gündür Marmaris’in ufuklarını karartan beyaz karanlık sadece nefes almamızı zorlaştırmadı, ne denli donanımsız, ne denli eğitimsiz ve hazırlıksız olduğumuzu sergiledi. **ORMAN GİTTİ, KAVGA BİTTİ...**

Ormanlarımızın bağrına sokulan dinlenme tesislerinin, yangına karşı yeterli ekip ve araçları bulunmadığı açıkça görüldü ve bir saat sonra yapılan müdahalenin nelere mal olduğu anlaşıldı. Çok merak ediyorum, Devlet Planlama Teşkilatının sayın üyeleri tatillerine devam ediyorlar mı? Tesisleri hizmet vermeye devam ediyor mu? Peki tatilleri içlerine siniyor mu? Ankara’ya döndüklerinde Marmarisler’e bıraktıkları kapkara yangın alanı rüyalarına girecek mi?

Başbakan Erbakan’ın bayan yardımcısı, yangın alanından yaptığı açıklamada bizleri teselli etti. Gelecek yıl, bu yanan yerlerin yine eskisi gibi yemyeşil yapılacağından söz etti. Şey yani, affedersiniz, hazır eliniz değmişken üç yıldır içimizi karartan yat limanı arkasındaki yangın alanını da yemyeşil yapıverseniz nasıl olur acaba? Binlerce fidan dikildiği halde bir türlü yemyeşil olamadı. Bazıları, bir ağacın 50 yılda yetiştiğini söylüyor. Ne dersiniz efeeem?

Bu konudaki sözlerimize Mehmet Akif’le nokta koyalım;

Madema ki, ey adl-i ilahi yakacaktın,

Yaksaydına mel’unları... Tuttun bizi yaktın...

Gelelim ŞOK dediğimiz iddiaya... 30 Temmuz 1996 tarihli SABAH Gazetesinde Leyla Umar, tanınmış gazeteci Can Pulak’ın bir iddiasına yer vermiş. Can Pulak bu iddiasını Show TV Ana Haber Bülteninde de tekrarladı. Aynı konu 1 Ağustos 1996 tarihli Hürriyet Gazetesi’nde de yer aldı.

Şöyle yazıyor Leyla Umar; “Can Pulak, kamyonlarla taşınan birçok gencin yangın söndürme konusunda en ufak bilgisi olmayan ve sadece yaz ayları için işe alınan “HATIRLI-POLİTİK” kişilerin çocukları olduğunu söylüyor ve “düşünün” diyor, orman yangınını söndürmek için talim gören memurlar 20 küsur milyon maaş alırken, bu “HATIRLILARA” hükümet 45 milyon maaş ödüyor.

Tamamen Can Pulak’a ait olan bu iddiayı üç maddede toplayabiliriz;

1- Orman İdaresi sadece yaz ayları için yangın söndürme elemanları işe alır.

SORUYORUZ: Doğru mudur? Doğruysa bu işe alış hangi kurallara göre yapılır? İşe alınan kişilere ait koşullar nelerdir? Nasıl duyurulur?

2- Bu geçici işe **“HATIRLI-POLİTİK”** kişilerin çocukları alınır.

SORUYORUZ: Doğru mudur? Doğru değilse, bu yıl işe alınanların listesini açıklayınız. İçlerinde hatırlı kişilerin veya politikayla ilgili olanların çocukları olmadığını ve bunların hiçbir siyasi parti veya örgüte üyeliklerinin bulunmadığını kanıtlayınız.

Böylece Can Pulak'ın iddiası çürüsün. Bu arada, işe alınanlar arasında Orman İdaresi mensuplarının çocuklarının da olup olmadığı açıklanırsa iyi olur.

3- Hatırlı-Politik kişilerin çocuklarından oluşan bu geçici görevliler ayda 45 milyon lira maaş alırlar.

SORUYORUZ: Doğru mudur? Bu rakam bize biraz abartılı gibi geldi. En doğrusunu her halde ödemeyi yapan makam bilir. Bu maaşları hangi makam ödüyor. Miktarı nedir? Bir çok kişiyi töhmet altında bırakan bu iddianın Sayın Kaymakamımız veya Marmaris Orman İşletme Müdürümüz tarafından cevaplanacağını umuyoruz.

2.8.1996

Not: Bu yazıya hiçbir cevap verilmedi.

TORPİLLİ İTFAİYECİYLE YANGIN MI SÖNER?

Yukarıda cümle bana ait değil. 1 Ağustos 1996 tarihli Hürriyet Gazetesi Marmaris'teki orman yangınıyla ilgili haberine bu başlığı koymuş. Şimdi bu haberin bir bölümünü birlikte okuyalım:

“Çevre Bakanı Ziyaettin Tokar, Marmaris'te yaptığı incelemelerin ardından Hürriyet'e şok açıklamalarda bulundu; “ORMAN VE İTFAİYE TEŞKİLATLARINDA TORPİLE İŞE ALINANLAR VAR. HER BİRİSİ 60 MİLYON LİRA ALAN BU KİŞİLER, ELİM YANAR DİYE KORKUYOR VE YANGINA MÜDAHALE EDEMİYOR” dedi. Tokar “YA BUNLARI HİÇ BARINDIRMAMAK, YA DA EĞİTİMDEN GEÇİRİP UZMANLAŞTIRMAK LAZIM” diye konuştu.”

Bu sözleri herhangi bir kişi söylemiyor. Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin bir bakanı, yaptığı incelemeler sonucunda söylüyor. Öyleyse önemsenmelidir ve gereği mutlaka yapılmalıdır. Çünkü, söz konusu olan skandal niteliğinde atama usulsüzlüğü iddiası yanında, devletin trilyonlara varan kaybıdır.

Bu konu aslında ucu MECLİS ARAŞTIRMASI noktasına kadar gidebilecek bir önem taşıyor. Ortaya atılan iddiaları yetkili makamların ihbar kabul ederek soruşturmaya başlaması kaçınılmaz hale geldi. Aksi halde birçok kişi haksız yere töhmet altında bırakılmış olacaktır.

Bu iddianın sahibi Sayın Bakan'ın da ne yapacağı önemli. İncelemeleri sonucunda vardığı yargıyı Bakanlar Kuruluna getirecek midir? Yurt çapında tüm Orman İşletmelerinin geçici işçi statüsüyle işe aldığı kişilerin durumları araştırılacak ve ortada bir kayrılma söz konusuysa önlemleri alınabilecek midir?

Yoksa, “BÖYLE GELMİŞ, BÖYLE GİDER” mi denilecektir? Göreceğiz bakalım...

Hatırlanacağı gibi önceki yazımızda da gazeteci Can Pulak'ın aynı konudaki iddiasına yer vermiştik. 30.7.1996 tarihli Sabah Gazetesi'nde Leyla Umar şöyle yazıyordu: “Can Pulak, kamyonlarla taşınan birçok gencin yangın söndürme konusunda en ufak bilgisi olmayan ve sadece yaz ayları için işe alınan “HATIRLI-POLİTİK” kişilerin çocukları olduğunu söylüyor. Ve “Düşünün” diyor, “orman yangınına söndürmek için talim gören memurlar 20 küsur milyon maaş alırken, bu HATIRLILARA hükümet 45 milyon maaş ödüyor.”

Her ne kadar maaş tutarlarında farklılık varsa da (belki birisi net, birisi brüt olarak söylüyor) sonuçta ileri sürülen iddia aynıdır. Politikacıların Orman İşletmeleri aracılığıyla bazı yandaşlarına çıkar sağladıkları suçlaması vardır. Üzerinde durulması gereken de işte budur...

Hz. Muhammet'in bir sözü var; **“Beyt-ül male uzanacak eli, kızım Fatıma'nın eli de olsa kırarım”** diyor. Yağmalanan devlet kuruluşlarına karşı adil düzencilerinin tavrı bakalım nasıl olacak?

Marmaris Çev-Der yöneticileri, yangın sırasında bir tekne gezintisine katılmışlar. Bildiğim kadarıyla bu tekne gezintisi, daha önce planlanan bir eylem amacıyla yapılmıştı. Ama oturup durumlarını değerlendirmişler. Yaptıklarının bir hata olduğu kanısına varmışlar ve görevlerinden istifa etmişler. Ancak, Türkiye’de en az korunan ve en fazla yangının çıktığı Muğla’da, başta Orman Bölge Başmüdürü olmak üzere yangından sorumlu tüm kamu görevlilerini de istifaya çağırıyorlar.

İstifa edebilmek onurlu bir davranıştır ve her babayiğidin harcı değildir. Ve hele öz eleştiri yaparak istifa edebilmek, Çev-Der’liler gibi kelaynakların ulaşabileceği en üst erdem çizgisidir.

Topluma verdikleri bu önemli ders nedeniyle Çev-Der yöneticilerinin önünde saygıyla eğiliyorum.

9.8.1996

MARMARİS TRAFİK GİRDABINDA

Mehmet Sarıtaş tipik bir Ankara yerlisiydi. “Biyaz çişmenin yanında pölüs gördüm” diyen, güleç yüzlü o eski Ankaralıların son temsilcilerinden... Tavanın köşelerine baka baka “fidayda” oynadığı yıllar gerilerde kalmıştı ama, 70’lik bir HACI AMCA olmasına karşın gençlerle diyalogunu hiç koparmamıştı. Datça Yolundaki Duygu Pansiyon’un hemen yanında olan Sarıtaş Villa adını verdiği evinin bahçesinde kendi kendine uğraşır, genellikle de HACI TEYZE ile sohbete dalarlardı.

Onu tanıyorsanız eğer, “merhaba” demeden geçemezsiniz. Bazen balkonunda, bazen bahçesinde bütün merhabaları sevgiyle kucaklardı. Konuşacak birkaç söz mutlaka bulurdunuz. Dinleyebilen ve dinletebilen bir insandı.

Bir gün, sabahın çok erken saatlerinde çöp dökmek için kapısından çıktı ve bir daha hiç geriye dönmedi. Herkesin uyuduğu saatlerde yok oluvermişti. Kiracısı olan Kenan Evren Okulu Müdürü Ramazan Kılıç onu her yerde aradı ve nihayet Devlet Hastanesinin morgunda buldu. Trafik canavarı onu evinin önünden almıştı.

Hacı Teyze yalnız kaldı... Dostları “İYİ BİLİRDİK” dediler.

Yeliz 19 yaşındaydı. Onun öyküsünü yazmaya ne elim varır, ne yüreğim dayanır. Acısı çok yeni... Yaya olmanın bedelini kocaman bir ömür vererek ödedi.

Muğla ve çevresiyle çok yakından ilgilenen, tanınmış şehircilik uzmanı Mimar Oktay Ekinci, Cumhuriyet’teki yazısına “Bodrum trafik girdabında” başlığını koymuş. Alt başlıkta da “Önce betonlaşmaya yenilen kent, şimdi de otomobillerin işgaliyle boğuşuyor” denilmiş. Bodrum adını silip Marmaris yazarsanız, yazının içeriğinde farklılık oluşmuyor. Biz de önce betonlaşmaya yenildik, şimdi otomobillerin işgaliyle boğuşuyoruz. ... Ve Marmaris de artık trafik girdabındadır...

İstanbul Mimarlar Odası’nın şehircilik uzmanları, Marmaris gibi doğal güzellikleriyle turist çeken yöreler için “YAYANIN TARTIŞMASIZ ÜSTÜNLÜĞÜNE DAYANAN TAŞITTAN ARINDIRILMIŞ GENİŞ YAYA ALANLARININ OLUŞTURULMASI VE ÖZENLE GELİŞTİRİLMİŞ YAYA DOLAŞIM AĞLARI İLE BÜTÜNLEŞTİRİLMESİ” önerisini ısrarla vurguladıkları halde, bu yönde hiçbir çabanın bulunmayışı acıdır. Marmaris’in cadde ve sokaklarında dolaşmanın doyumsuz bir zevk olması gerekirken, giderek stres yaratan eziyet ve hatta yaşamı riske sokan tehlike durumuna gelmesi ağlanacak durumdur.

Görülüyor ki, kentimizde yapılan çalışmalar sadece otomobillere kolaylık sağlama doğrultusunda. Yeni açılacak yollarla, trafik akışını hızlandırmak ve rahatlatmak amaçlanıyor. İlk bakışta yararlı görülen bu amaç, Marmaris için bazı olumsuzluklar ve yanlışlıklar da içeriyor. Nasıl ki, ormanın içine içine sokulan turistik tesisler sonuçta ormanı yok ediyorsa,

araçlara kolaylık olsun diye açılan geniş yollar Marmaris'in içine girdikçe, gürültü, hava kirliliği gibi çevre sorunları artacak ve trafik canavarı nice Hacı Amca'ları götürecektir...

Bunun son örneği, yeni açılacak Datça Yolu'dur. 1981'de yapılan imar planına göre çevre yolu niteliğinde düşünülen 35 metre enindeki bu yol, şehrin içinden geçen bir yarış pisti olacak ve şimdiden söylüyorum, orada çok canlar gidecektir. Bu bölge artık şehir içinde kaldığına göre, Beldibi tarafından Datça yönüne ayrı bir çevre yolu yapılması zorunlu olmuştur. Molakent önünden geçecek yeni yol ise, tali yol olarak ve bisiklet yolu da eklenerek bol ağaçlı yaya yolu biçiminde yeniden düzenlenmelidir. Bunu vakit erkenken hatırlatıyoruz. Aksi halde doğacak sakıncaları gerekçe göstererek birkaç kişi İdari Mahkeme'ye başvurursa bu yeni yol tümünden iptal edilir. Elimizde buna ilişkin iptal örnekleri vardır.

Sayın Oktay Ekinci'nin Bodrum için önerdiği çözüm belki bizim için de geçerli: "Tek ve kaçınılmaz çözüm, kent merkezine girilen dış kesimlerde büyük otoparklar yaparak insanların kent içine yürüyerek ya da hafif toplu taşıma araçlarıyla ulaşmalarını sağlamak..."

20.8.1996

YAVUZ HIRSIZLARIMIZ VAR O BİÇİM KIZLARIMIZ VAR VE BİLHASSA KOVBOYLARIMIZ VAR HAYDİ KOŞUN MARMARIS'E

Bizim çocukluk yıllarımızda sokaklarda nane şekeri satanlar vardı. Kişilerin adına, boyuna, posuna, göz rengine veya başka özelliklerine göre maniler uydurur, bu yolla ilgi toplayıp herkesin eline birer nane şekeri tutuştururdu.

Günümüz Marmaris'inde nane şekeri satsaydım, Marmaris için nasıl bir mani düzerdim diye düşündüm. Doğrusu pek eğlenceli oluyor, sizin de denemenizde yarar var. Stresinizi atıyorsunuz ve epeyce gülüyorsunuz. Gerek Marmaris, gerekse kentimizin etkili ve yetkili kişileri için nice maniler döktürmek zor değil...

"Ben de yazdım" ve içlerinden birini başlık yapıp sizinle paylaştım. Yukarıda görüleceği gibi, büyük bir sanat değeri taşıyan, kalem hayatımın bu en muhteşem ürününü satır satır ele alıp sizlere açıklamak isterim.

YAVUZ HIRSIZLAR

Eskiden Marmaris'in en önemli özelliklerinden biri, geceleri kapımızı kilitlemeden evinizde yatabilmenizdi. Biz yıllar yılı bununla övündük ve herkeslere de anlattık. Keşke hiç duyurmasaymışız. .. Yaptığımız hatayı çok sonradan anladık ama iş işten geçmişti. "Kilitsiz kapılar kenti Marmaris" söylencesi o denli yayıldı ki, konuyla ilgili meslek dalının en maharetli mensupları birer birer kentimize doluşarak "sıkıysa kilitlemeyin" tehdidine başladılar. Kilitlemesine kilitledik ama bu kadarcık önlem yetmemeye başladı. Demir kapılar ve bir kaç kilitli alarm düzenekleri geliştirdik. Vay anasını sayın okuyucular, bu da yetmiyordu. Ev sahibi bastıran yavuz hırsızlar en sonunda bizi pes ettirdi. Şimdiler de aynı çatı altında bizimle beraber yaşamaya başladılar. Özellikle Armutalan'ı beğeniyor olacaklar ki, son günlerde akşam ziyaretlerine oralarda çıkıyorlar ve sabah saat 4 ile 7 arasında işlerini tamamlıyorlar. Düşünün, bahçe duvarından ikinci kata çıkarak evde şöyle bir turlayıp önce çocuk odasına ve oradan da yatak odasına geçip ev sahibi uyurken çantasını alarak salona gidip, en kaliteli sigaralardan birini tütürerek işini bitirmiş insanların gönül huzuru içinde rahat bir koltukta yorgunluk çıkarmaya ne buyurulur efendim... Bugünlerde buna benzer pek çok olay var. "Erkekseniz, filan, filan, filan, yerlere gidin" desek de yararı olmuyor. N'apacaz hindi?

O BİÇİM KIZLAR

18 yaşına yeni basan sivilceli yüzlü oğlum, durup dururken pat diye “Çarşıda cayır cayır kız satıyorlar baba” demesin mi... Başımдан aşağıya kaynar sular boşaldı. Ne söyleyeceğimi şaşırıp “Ne kızı oğlum” dedim. Yanıt hazırđı “aman baba o biçim kızlar işte” aklımdan bir anda AIDS filan geçti bu alışverişlerde onun da payını anlamak için sordum “Nasıl? Fiyatları ucuz mu bari?” gelen yanıt içimi ferahlattı. “İlahi baba, ben gidip fiyatlarını mı sordum, ne bileyim.”

Sonradan duydum ki doğruymuş. Özellikle General M. Muğlalı Caddesinde ayağı terlikli ve de yabancı uyruklu bazı bayanlar icra-i sanat eylerlermiş. Böylece her şeyi serbest ekonominin ince ayrıntılarını tahsil edip ülkelerine taşırlarmış. Kimin alıp, kimin verdiğini bilmem ama önemli boyutlarda alışveriş olmuş.

Teklifimiz odur ki, sivil giyinmiş genç zabıta memurlarımız (artık Pazar fiyatlarını saptama ve denetleme görevleri sona erdiği için sanırım zamanları vardır.) sivil plakalı arabalarla buraları turlasınlar. Müşteri gibi davranıp bu kadınları toplasınlar ve belediyeye getirsinler. En çok hangi ülkenin hangi şehirlerinden geldiklerini saptayıp tutanak düzenlesinler. Ve bu şehirler “KARDEŞ ŞEHİR” ilan edilsin...

VE KOVBOYLAR

Sayın kovboylar familyasını tek bir grupta toplamak zordur. Toplumdaki işlevlerine göre birkaç çeşide ayrılırlar. Aslanın ağzından lokma kapmak için uğraşan omurgalı cinsleri olduğu gibi, yeşillik olsun diye ehliyetsiz araba vınlatan bamyası yeni sulanmışları dahi görülür. Bunların bir kısmı da evinin penceresinden tabanca sıkmak gibi üst düzey erkeklik zevkleri geliştirmişlerdir. Son günlerde sanayi civarında ve Molakent etrafında bol bol duyulan “TAK, TAK, TAK” lar bu cins kovboyların marifetidir. Atışlarını yaptıktan sonra pencerelerini sıkı sıkıya kapatırlar, dolaşan ekip arabasını perde arkasından sırtarak izlerler. Başka bir cinste makbuzlu kovboylardır. Diyelim Ziraatçılar kampına gittiniz. Şemsiye şezlong almasanız da, burnunuza derneklerin makbuzunuzu dayayıp 300 bin lira isterler. Bu çeşit makbuzlu kovboylardan kıyı boyunca mevcut olup parasız adım atırmamaya yemin etmiş gönüllü görevlilerdir. Ve en önemlisi, mağaza önlerindeki müşteri toplama kovboyları vardır ki, herkesi öpmek, mıncıklamak hakkına sahiptirler ve şimdiye dek hiçbir babayiğit onlara engel olamamıştır...

3.9.1996

MARMARİS BİZİM METRESİMİZ DEĞİL ANAMIZDIR

Gerçekler acıdır. Gerçekler korkutucu ve üzücüdür. Olumsuzlukların dile getirilmesi birçoklarını kızdırır ve küstürür. İsterler ki hep pembe tablolar sergilensin. Her şeyin tıkırında olduğu söylensin. Doğacak tehlikeleri önceden haber verenler, onlara göre “felaket tellalı”dır. Dudak büküp geçerler. Bilirler ki, ettikleri tohumun ürünü alınıncaya dek onlar başka konumlarda olacak, sorumluluk makamlarında bulunmayacaklardır. Onun için de Napolyon’un dediği gibi “Benden sonra tufan” anlayışıyla görev yaparlar.

Bu genelde de böyledir, yerelde de... İsmet İnönü'nün yıllar yılı dinin politikaya alet edilmesinin yaratacağı kötü sonuçları ısrarla vurgulamasını "Felaket Tellallığı" kabul edenler, şimdi aynı şeyleri kendileri söylüyor.

Devlet adamlığı kolayca kazanılan bir nitelik değil elbet...

Mısır'da yaşanan utanç ve Libya'da uğradığımız ağır hakaret bazılarının akıllarını başlarına toplamalarına yararlı olur belki...

Ulusal onurumuzun bu denli incinmesine kim göğüs gelecek? Tansu Çiller mi? Yoksa bütün olan bitenlere karşın akıl almaz inat ve kinini sürdüren Ecevit mi?

Kentimize dönersek, geçmiş yönetimlerin birçok yanılması şimdilerde en büyük sorunlar olarak karşımıza çıkmıyor mu? Ve hemen ekleyelim, şimdilerde yapılanların olumlu ve olumsuz sonuçları gelecekte karşımıza çıkmayacak mı? Öyleyse, eleştirilere duyarsız kalan, yanıt bile vermeyen tüm yetkililere ne demeli?

İsteyen kızar, isteyen küser... Marmaris'in güzelliğinden yararlanıp, acımasızca kullanıp, sonra da işi bitince kolayca kötuleyerek insafsızca terk eden pek çok kişi var. Bunlar Marmaris'i metres gibi görenlerdir. Hovardaca kazanıp, hovardaca yaşayanlar, metreslerinin geleceğini akıllarına bile getirmezler ve hele onlardan özverili bir çaba beklemek "abesle iştigal"dir... Bunca uyarı yapılmasına ve turizme olumsuz etkisi bir yana, halkımız açısından yanlış izlenimler verdiği sık sık söylenmesine karşın, işyerinin önüne hanutçu dikip turist mıncıklatanlar işte bu gruptandır. Marmaris pastasından en büyük payı kapabilmek uğruna canını dişine takanlar, hiçbir değeri önemsemez olmuşlardır. Bugün eğer kadın satışından uyuşturucu belasına dek her türlü pislik kentimize akmışsa, bunun tek sebebi para, para, daha çok paradır... Öyle ki, epilepsi krizine dönüşen bu acımasız kazanç hırsı pazaryerindeki hıyar satıcısına dek her yeri sarmış, belirli bir gelir düzeyinde yaşamak zorunda olan halkı isyan ettirecek noktaya varmıştır. Serbest Pazar ekonomisini, köpeksiz köy ekonomisi biçiminde algılayanlar hiçbir kural, yasa, makam dinlemeden, paşa gönüllerinin istediği gibi davranmakta ve hayrettir ki hiç kimse de onlara dokunmamakta, dokunamamakta ve bu gidişle de dokunamayacak görünümde dir.

Kesindir ki, Marmaris artık "Akdeniz Kenti dinginliğinden" çıkmış, sorun ve tehlikelerle dolu büyük şehir burgacına girmiştir. Doğal güzellikleriyle turist çeken yerlerde geniş yaya yollarına önem verip motorlu araçları elden geldiğince kent dışına çıkarmak gerektiğini gözardı edenler, aksine kent içinde trafik akışını hızlandırıcı önlemler almaya uğraşüyor. Çevre yolunu bile kentin bağrından geçirmekte sakınca görmüyor. Yarış pisti haline gelip çok can alacağı şimdiden belli olan Datça Yolu'nu Beldibi tarafından, dağ eteğinden geçirmek varken Molakent önünden geçirmekte inat ediyor. Bu yöndeki yazılarımıza yanıt verme tenezzülünde bile bulunmuyor. 15 yaşındaki çocuklar son hızla araba kullanabiliyor, babaları da buna izin veriyor. Trafik canavarı her gün can almaya devam ediyor, yayalar artık kaldırımlarda bile güvenli olamıyor.

Ve Marmaris'i "metres" edinen yeni yeni isimler ortaya çıkıyor...

Oysa Marmaris bizim metresimiz değil anamızdır. Şairin dediği gibi, bu kente "Beşiğimi salladın, sendedir mezarım, benim çiğdem kokulu memleketim" diyebilen insanlar da vardır. Hiçbir çıkar gözetmeden gönül verdikleri bu kentin sorunlarına eğilen özverili kişilerdir bunlar. Bol para kazanıp başka kentlere göçmeyi düşünmeyen, ömürleri boyunca Marmaris'te yaşayacak ve çocukları da burada kök salacak insanlar... Onlar analarına sahip çıkacak elbet. Hoyrat ellerde hırpalanmasına göz yummayacak.

Değerli büyüğümüz, Sayın Büyükelçi Özdemir Benler'in bu gazetede değindiği sorular ve yine bu gazetede Sayın Prof. Mustafa Ayyıldız'ın yaptığı çağrı hep bu amaca yöneliktir. Çeşitli derneklerde Marmaris için ter dökenler, kazançlarını bu kent için cömertçe harcayan işadamları, Marmaris'in geleceği için düşünce üretenler, insanları kandırmadan

çalışan dürüst esnaf ve rüşvet almayan görevliler hepsi de Marmaris'i metres değil anaları sayanlardır.

Daha etkin, daha güçlü olabilmek için bir araya gelecekler ve başaracaklardır. Onların başarısı Marmaris'in geleceğini şekillendirecek...

Tıpkı, Kemalizm'e inananların Türkiye için, laik demokratik cumhuriyet için göstereceği çabalar gibi...

08.10.1996

ORMAN YAĞMASINA HAYIR!

Marmaris'i metresi değil anası sayanların, onun geleceğini birazcık olsun düşünenlerin önünde yaşamsal bir konu var. Övünç kaynağımız olan ormanlarımızı korumak ve bir karışının bile hangi gerekçeyle olursa olsun yağmalanmasına karşı çıkmak... Bütün siyasal partilerin, derneklerin, çeşitli kuruluşların ve özellikle belediyelerimizin bu konuda görüş birliğine varıp, ortak çaba harcamaları zorunlu olmuştur.

Yıllar yılı çeşitli kişi ve kuruluşlara peşkeş çekilerek, kamu yararı maskesi altında acımasızca yağmalanan bu en değerli varlığımızın daha fazla kemirilmesine artık izin vermeyeceğiz. Orman içine bıçak gibi sokulan çeşitli tesislerin neden olduğu yıkımlar, son yaşadığımız büyük yangınla en acı örneğini verdi. Kulağımıza küpe olacak bu olayı asla unutmayacağız...

Marmaris Belediyesi, Hattatlarla mahkemelik olmuş ve önemli bir bölgemizin yağmasını önlemişti. Yalancı Boğaz yakınlarında temelleri hala duran bir bölge de Belediyemizce kurtarılmıştı. Buna benzer başka örnekler de var. Demek ki istenirse ve el birliği olursa bu tür açığözlülükler önleniyor. Onun için diyoruz ki, partiler, dernekler, çeşitli kuruluşlar ve belediye yetkilileri biraraya gelip şöyle bir bildirin altına imza atmalıdır;

“HANGİ KURULUŞ, DERNEK VEYA KİŞİ ADINA VE HANGİ AMAÇLA OLURSA OLSUN, MARMARİS ÇEVRESİNDEN BİR KARIŞ ORMAN ALANINI BİLE KİMSEYE VERMEYECEĞİZ. BÖYLE BİR GİRİŞİM KARŞISINDA ORTAKLAŞA DAVRANARAK TÜM GÜCÜMÜZLE KARŞI ÇIKACAĞIMIZI KABUL VE İLAN EDERİZ.”

BİR YAĞMA GİRİŞİMİ ÖYKÜSÜ

Denizli'de bir dernek varmış. Adı “Denizli Fakir ve Muhtaçlara Yardım Derneği...” İşte bu dernek Marmaris'te yetiştirme yurdu yapmak istiyor.

Önce neden Marmaris? Denizli yakınlarında arsa mı yok? Fakir ve Muhtaçlara Yardım amacı güttüğüne göre, yetiştirme yurduna alacağı fakir çocuk Denizli çevresinde hiç kalmadı da Marmaris'te pek mi çok? Kendi çalışma alanının dışına çıkmasında gerçek neden acaba nedir? Ayrıca Denizli'deki derneğin aklına Marmaris ormanlarını kim getirdi? Kim destek çıktı, yardımcı oldu? Bunlar hep akla takılan sorular...

Bu olayın öyküsü altı yıl öncesine dayanıyor. Bu dernek, Armutalan Belediyesi sınırları, Söğütlüdere mevki içerisinde 10.000 metrekare orman alanına yetiştirme yurdu yapmak üzere başvuruyor. Marmaris Orman İşletme Müdürlüğü 27.03.1990 tarihli ön izin raporunda “ORMANCILIK AÇISINDAN SAKINCALI BULUNMADIĞI” görüşünü bildiriyor (Bravo, bravo, bravo!). 29.03.1990 tarihli kadastro ve Mülkiyet Şubesi ile Bölge Müdürlüğü yazısında da aynı doğrultuda görüş bildiriyor (Bravo, bravo, bravo!) Fakat bu hayırlı (!) girişim ANAP iktidarı döneminde bakanlık düzeyinde tıkanıyor. Olsun... Dernek bekliyor ve 1991 seçimlerinden sonra yeniden atağa geçiyor. 1992 yılının yeni iktidarında, Orman Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü ve Mülkiyet Dairesi Başkanlığı 16.01.1992 tarih Kdm. 5.2204.522 sayılı yazısıyla bu derneğe yurt binası ve tesisleri için ön izin veriliyor (Bravo, bravo, bravo!). Armutalan Belediyesi de 19.06.1992 gün ve 1/12 sayılı Belediye

Meclis kararıyla yurt binası ve tesisleri için YAPIM İZİNİ VERİYOR (Binlerce kez bravo!). Bu aşamada tepkiler oluşuyor. Yeşiller Partisi kamuoyunu uyarıcı çalışmalar yapıyor. Devreye iktidar ortağı SHP Marmaris İlçe Örgütü giriyor. Marmaris açısından çok önemli bir başarı sağlayarak, kendi bakanları aracılığıyla bu yağmalamayı önlüyor.

Dernek anlıyor ki, iktidarın değişmesi için yeniden beklemek zorundadır. Ve sabırla tam dört yıl bekliyor. ANAYOL döneminde sessiz kalmasına karşın REFAHYOL iktidarının daha ilk ayında kolları sıvıyor. 24.07.1996 tarihinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Mevzi İmar Planını onaylıyor. 26.07.1996 günü Turizm Bakanlığı'na başvuruluyor. İşlemler dört gün içerisinde tamamdır. 01.08.1996 gün ve 480710172 sayılı yazıyla Turizm Bakanlığınca uygun görülen Mevzi İmar Planı, yeni bir belediye meclis kararı alınması isteğiyle Armutalan Belediye Başkanlığına gönderiliyor (DYP'li Turizm Bakanı'na İlçemiz DYP Örgütünün bir girişimi oldu mu? Bilmiyoruz). Böylece bir hafta içinde iki bakanlıktan onay alınmış. İş, Armutalan Belediye Meclisi'ne kalmıştır.

Bu satırlar yazıldığında sonuç henüz alınmamıştı. Ama herkeste ortak bir inanç vardı. Armutalan Belediye Meclisi bu yağmalamaya izin vermeyecektir.

15.10.1996

MARMARIS ÇEŞİTLEMESİ

Marmaris'te yaşamak mutluluk veriyor bana. Her mevsimini, her gününü ayrı ayrı bir başka zevk alarak yaşıyorum. Şair Nedim;

**Altında mı, üstünde midir Cennet-i ala,
Elhak, bu ne halet, bu ne hoş ab-u havadır.**

beyitini, ben inanıyorum ki, yaşasaydı Marmaris için yazardı. Yahya Kemal'in;

**Benzetmek olmasın sana dünyada bir yeri,
Eylül sonunda böyledir İsviçre gölleri.**

dizelerini, ya da:

**Yaşamıştır derim en hoş ve uzun rüyada
Sende çok yıl yaşayan, sende ölen, sende yatan**

dizelerini ben Marmaris'e yakıştırıyorum. Ümit Yaşar'ınkileri de öyle;

**Ölürcesine yaşanır bu şehirde sevdiğim
Ve bir gün ölünür yaşanırcasına.**

Yetmiyor, ona bir de Ziya Osman Saba'nın dilinden sesleniyorum;

**Bir daha görüyorum seni dünya gözüyle
Göğün hep üstümde, havan ciğerlerimdedir.**

**Ey doğup yaşadığım yerde her taşını
Öpüp başıma koymak istediğim şehir...**

KARADENİZLİLER

Marmaris cennetine musallat olan cehennem zebanileri yanında çok şükür ona kol kanat geren, melek-insanlar da var. Bunlardan bir bölümünü Karadenizliler oluşturuyor. İnce ve kıvrak zekaları, kıpır kıpır yaradılışlarıyla ve en önemlisi dil, din ve ırk ayrımı yapmadan çevrelerine sevgi saçan tavırlarıyla eli öpülesi insanlardır onlar...

Marmaris'in Karadenizli hemşerileri, son günlerdeki girişimleriyle hepimize güzel bir özveri dersi verdiler. Marmaris'te doğup büyüyenler ve Marmaris'e başka yerlerden gelip yerleşenler bu dersten payına düşeni almalıdır.

“Marmaris Karadenizliler Kültür ve Dayanışma Derneği” bir takvim bastırmış. Bu takvimin baş köşesinde işte o ders alınacak söz var:

“İLKEMİZ; DOĞDUĞUMUZ YERE HASRETLE, DOYDUĞUMUZ YERE ÖZVERİYLE SAHİP ÇIKMAKTIR.”

Oturup düşünmeliyiz. İster doğduğumuz yer olsun, ister doyduğumuz yer olsun, acaba bu güzelim kente yeterince özveri gösterip sahip çıkıyor muyuz?

Hayır, hayır, binlerce kez hayır... Eğer sahip çıksaydık **“Yağma Hasan’ın Böreği”** olur muydu?

PAMUCAK

Amanın kardeşler, adamlar kafaya koymuş malı götürecekler... Bizim eskiden ORDUGAH dediğimiz en güzel piknik alanımızı önce birtakım beylerin tatil keyfine harcayan devlet içindeki devlet, şimdi de halkın malını bir takım akbabalara kiraya verecek. Hem de ömür boyu kira... Ve biz de yine karşıdan bakacağız... Bazen sözcükler yetersiz kalır, ne diyeceğinizi bilemezsiniz, **“ALLAH BELANIZI VERSİN”** der, yürürsünüz.

MARMARİS DEMOKRASİ PLATFORMU

Her geçen gün etkinliği biraz daha artan bu platform Marmaris için özveri gösterip ona sahip çıkanlardan oluşuyor. Nerede yağmalama varsa karşısına dikiliyor. Çeşitli eylemlere girişiyor. Birey olarak tek tek başaramadığımızı, **“Allah Belanızı Versin”** deyip de yürümek zorunda kaldığımız her konuyu ele alıyor ve dayanışma içinde beraber olmanın gücüyle savaşıyor. Dün, Armutalanı’ndaki 10 dönümlük orman yağmasıydı, direndik ve kazandık. Şimdi de Pamucak...

Unutmayalım “BİR ÜLKEDE NAMUSLU İNSANLAR EN AZ NAMUSSUZLAR KADAR CESUR OLMADIKÇA O ÜLKE İÇİN KURTULUŞ YOKTUR.”

04.02.1997

SATILMIŞ PAMUCAK’IN MİTINGİ OLMAZ...

Pamucak’ın 49 yıllığına kiraya verilmesi (yani satılması) olayına karşı düzenlenen miting, satış işlemi gerçekleşip, yeni sahibi belli olduktan sonra yapılabildi. Böyle bir tersliğin yaşanmasındaki gerçeği herkes biliyor. Marmarisspor’un yapacağı maçın aynı güne rastlaması nedeniyle, yetkili makamlar güvenlik açısından sakınca görerek mitinge izin vermediler. Bir hafta sonraya verilen izin de ortaya böyle bir garabet çıkardı.

Bakakalırım giden geminin ardından,

Serde erkeklik var, ağlayamam.

diyerek bizler Orhan Veli gibi dövünürken, uzaktan birileri de büyük bir olasılıkla kıs kıs gülüyordu.

Köyün birinde **“anasını satayım”** sözü çokça kullanılmış. Olduk olmadık yerde, **“gittim anasını satayım, yedim anasını satayım”** gibi bu sözü ağızlarından düşürmezlermiş. Birgün köyün camisinde, ölen bir hemşerilerinin cenaze törenine katılmışlar. İmam, cenaze namazından sonra adet gereği sormuş; **“Ey cemaat! Merhumu nasıl bilirdiniz?”** Bütün cemaat, hep bir ağızdan **“İyi biliriz anasını satayım”** yanıtını vermiş. İmam ne yapsın? Kızmış ama belli etmemiş. O da aynı ağızla konuşmuş; **“Gömün öyleyse anasını satayım.”**

Pamucak cenazesinin kaldırılmasından önce Marmaris halkına soracak olsalardı **“satın anasını satayım”** diyen çıkar mıydı? Bilmiyorum... Ama, o kadar çok şey satılıyor, o kadar çok şey satılıyor, o kadar çok şey satılıyor ki, **“Vay anasını sattığının”** diyenler de epeyce çoğaldı.

Evinde oturup da uzaktan uzağa “vay anasını sattığım” demek yetmiyor. Kafanıza göre bir derneğe gireceksiniz, kafanıza göre bir partiye gireceksiniz, istemlerinizi sizin gibi düşünenlerle beraber seslendireceksiniz. İşte o zaman demokrasi olacak ve sesiniz duyulacak.

Bunu, demokratik haklarınızı kullanmak için olduğu kadar, yurttaşlık görevinizi yerine getirebilmek için de yapmak zorundasınız. Yönetenlerle yönetilenler arasındaki iletişim bu yolla kurulur. Toplumsal tepkinin varlığını duyurduğu ülkelerde yöneticiler kendilerine çeki düzen verirler ve demokrasi sağlıklı işler.

Kaba güce başvurmadan, kırıp dökmeden, yumruksuz ve kansız eylemlerle, bu güzelim yurdu, can pahasına kurulan laik cumhuriyeti ve insan onuruna yakışan tek rejim olan demokrasiyi titizlikle koruyalım.

Demokrasi platformu içinde yer alan kuruluşlar, satılmış Pamucak’ın mitingini yaparken sıranın nerelere geleceğini biliyorlardı. Onun için eylemlerinden vazgeçmediler. Bazıları görmek istemese de ağırlıklarını ortaya koydular ve savaşımalarını yasal girişimlerle sürdüreceklerini duyurdular.

Peki siz ne yaptınız?

25.2.1997

DEVEDAŞI

Yaşamım boyunca kara taşıtlarına hiç özenmedim. Ne ehliyet almak için girişimim oldu, ne de araba almak için hevesim... Ama küçücük bir gezinti teknesinin özlemine daima gönlümde yaşatmışımdır.

Somon balıkları gibi dönüp dolaşıp doğduğum yere geldiğimde bu düşümü gerçekleştirebilirim sanmıştım. Olmadı... Anladığım kadarıyla da hiç olmayacak. Çünkü, Marmaris Limanı 60’lı yılların o el değmemiş güzeli değildi artık. Ve ben (en önemlisi de bu) otuz küsur yıl öncesinin incecik delikanlısı değildim. Her geçen yıl, vücudumda birer kilo yağ tortusu bırakmıştı.

İrili ufaklı yüzlerce teknenin arasında cambazlık yaparak dolaşacaktınız ve yaşayabileceğiniz bir boşluk bulursanız hızla oraya yanaşıp çevik bir hareketle kıyıya atlayarak teknenizin halatını bağlayacaktınız...

“Otur oturduğun yerde, haddini bil” dedim kendi kendime.

Beş buçuk metrelik, içinde Köhler motor bulunan ve Halil Hoca’nın özene bezene burnuna “Ergül” yazdığı gezinti tekneamız anılarımızın başköşesinde duruyor. Deposuna iki buçuk liralık benzin koyarsanız tüm limanı dolaşırdınız.

Bugün artık her biri kır saçlı işadamı olan gençlik arkadaşlarımla Marmaris Limanı’nı kim bilir kaç kez birlikte dolaştık. Denizin tadını doya doya çıkardık. Nerelerde sığlık vardır, nereler eriştelidir ezber biliriz. İzmirin bol çıktığı yeri, sırtı çekilecek alanları elimizle koymuş gibi bulurduk. Gölenye açıklarından geçerken denizden kafasını çıkaran Akdeniz foku bize dost gözlerle bakardı ve biz onun varlığını hiç yadırgamazdık. O yıllarda Ordugah kıyıları da, İzmir çukuru da bizimdi...

Devedaşı’nı o yıllarda tanıdım. Şimdiki yat limanında, Marmaris’in tam burnundaydı. Denizkızı denilen o anlamsız ve çirkin heykelin bulunduğu alan Devedaşı’nın egemenliği altındaydı. Teknenizle yanından geçerken geniş bir yay çizmek zorundaydınız. Küçük bir bölümü deve hörgücü gibi dışarıya fırlamıştı ama devenin gövdesi suyun altındaydı. Bu ak kayalığı bilmiyorsanız ve sadece görülen bölümü dikkate alırsanız, pervanenizin kırılması işten bile değildi.

Yüzyıllar boyu yakamozlarla kucaklaşan, gövdesini serin suların dövdüğü Devedaşı şimdi kara toprağın altında. Aziz Nesin’in mezarı gibi, üzerinde güle oynaya dolaşıyoruz da, tam yerini bile kestiremiyoruz.

Keşke diyorum, su yüzeyindeki bir bölümünü çıkarabilseydik de şimdiki o çirkin denizkızı heykelinin yerinde Devedaşı olsaydı...

Devedaşı'nı bana ve tüm Marmaris'e Vahap Akaya anımsattı. Sarıana'da açtığı kitabevinin adını "DEVEDAŞI" koymuş. Bir Marmaris çocuğunun doğup büyüdüğü kente ve onun kutsal doğasına olan saygısından kaynaklanan bir duyarlılıktır bu. Devedaşını kaybeden Marmaris, Eğlikdaşı'nı işte bu duyarlılıkla koruyacak. Elinde kalan son doğa parçasını betona gömmeyecek...

Devedaşı Kitabevi'ni dolaşırken bunları düşündüm. Aklıma ne Erbakan geldi, ne Çiller, ne de Refahyol Hükümeti...

29.4.1997

ASTRONOT NİYAZI

Yıllar önce Devekuşu Kabare Tiyatrosunun sahneye koyduğu bir oyunun adıdır Astronot Niyazi. Zeki Alaysa - Metin Akpınar ikilisi bu oyunları ile uzay çalışmalarında bir Türk astronotun serüvenini sergilemişlerdi. Aradan uzun yıllar geçtiği halde bu oyundaki bazı espriler hala belleğimde. Örneğin, Ay yolculuğuna çıkılırken astronotlara bazı haplar verilmişti. Bunlar besin ihtiyacını karşılamak içindi. Birkaç hap bir öğün yemek için yetiyordu. Fakat bizim Astronot Niyazi, kendisinin hapla filan doymayacağını bildirerek sefer tasına doldurduğu kurufasüleyi yanına aldı, yolculuğa tedbirli çıktı.

Yine bu oyundan öğrendik ki, Ay'a ilk çıkan Astronot Niyazi, yani Türklerdir. Ancak, Astronot Niyazi tam Ay'a inerken merdivende ayağı takılmış ve Ay toprağına poposunun üstüne düşerek inmiştir. Amerikalı ise normal yürüyüşle inebildiği için, Ay'a ilk adım atan insan ünvanını kapmıştır.

Yat Limanında yeni açılan heykelin ne olduğunu, "mana ve ehemmiyetini" merak eden, telefon ve faks aracılığıyla ısrarlı sorular yönelten yüzlerce okuyucumuza tarihi bir gerçeği burada açıklamakla şeref duyuyoruz. Yat limanındaki o heykel, kurufasüleye uzay yolculuğuna çıkan ve Ay yüzeyine popo üstü düşen Astronot Niyazi'nin heykelidir. Aceleye geldiği için ismi yazılamamıştır ama ısmarlanan dökme harfler gelince o eksiklik de tamamlanacaktır.

Artık gerçeği öğrendiğimize göre, çeşitli tahminlerde bulunmaktan vazgeçiniz. Bugüne dek kulağıma birçok söylentiler geldi. Bunların tümü de bazı art niyetli benzetmelerdi. Örneğin, bazı kişiler "bu olsa olsa bir dalgıç heykelidir" diyor. Çünkü eskiden dalgıç motorları o bölgeye yanaşır ve çıkardıkları süngerleri o bölgeye sererlermiş. Marmaris'in en önemli geçim kaynağı olan sünger uğruna yaşamını yitiren ya da vurgun yiyen dalgıçlarımızın anısına işte bu dalgıç heykeli dikilmiş. Elbette ki külliye yalan. Bunu söyleyenler dalgıç ile astronot giysisini ayıramayan cahillerdir ve bir kısım medyadır.

Bazıları daha da ileri giderek bunun bir HANUTÇU HEYKELİ olduğunu iddia ediyor. Güya o bölgedeki işyerlerine ilgi çekmek için yapılmış. Bu da yalan. Öyle olsaydı bir eliyle işyerlerini gösterirdi. Dar pantolon giyer kulağına küpe takardı. Ağzını "darling" dercesine yayardı. Bütün bunlar o heykelde var mı? Baksanıza, gül dalına kelebek konmuş gibi duruyor...

Marmaris ile uzay çalışmaları arasında bağlantı kuramayan bazı münafıklar, "her şeyimiz tamam oldu, bir astronot eksikti" gibi dedikodular yapıyor. "Ayranımız yok içmeye" diyenler var. Aylarca önce yeni bir Atatürk heykeli yaptırıldığı söylendiği halde bugüne kadar bir türlü Marmaris'e gelemeyen bu heykel yerine, postadaki karışıklık nedeniyle astronot heykeli geldiğini savunanlar bile var. Bazı solcu makulesi de, Amerikan emperyalizminin eskiden süt tozu olarak gönderildiğini, şimdi ise kılık değiştirerek astronot olduğunu söylüyor.

Globalleşmeden habersiz adamlar, insafınız kurusun!

10.6.1997

TİMUR'UN FİLİ VE MARMARISSPOR

Timurlenk ve Nasrettin Hoca aynı devirde yaşamasalar da ikisine yakıştırılan birçok fıkra vardır. Bunların en ünlüsü ve herkesin bildiği FİL fikrasıdır.

Derler ki; Timurlenk ordusundaki fillerinden birini Nasrettin Hoca'nın yaşadığı şehre göndererek bakılmasını istemiş. Halk ne yapsın? Emri yerine getirmiş. File gereken özeni göstererek beslemeye başlamış. Fakat fili bir türlü doyuramamışlar. Ellerinde avuçlarında ne varsa harcamışlar yine de fil doymamış.

Toplanıp bir çare düşünmüşler. Vardıkları karar sonucunda, Nasrettin Hoca başkanlığında, bu fili geri alması için Timur'a yalvarmaya gitmişler. Ancak tam huzura varıldığında Nasrettin Hoca bakmış ki, arkasında kimse kalmamış. Herkes korkarak yavaşça sıvışmış. Hoca ne yapsın? Timur'a saygılarını sunduktan sonra, "Bize verdiğiniz fil çok yalnız kaldı. Bir de eşini istiyoruz" demiş.

Marmarisspor kendisine düşen görevi yerine getirerek şampiyon oldu. Kuşkusuz onur verici bir olay ve hepimiz sevindik. Marmarisspor'a 2. Ligde başarılar dilemek hepimizin görevidir. Nitekim birçok dernek bu başarıyı kutlayan pankartlar yazdırarak Marmaris caddelerine asmışlardır ve Belediyemizin izniyle bu pankartlar haftalardır yerlerinde duruyor. Bu da Marmarisspor'un sahip olduğu ayrıcalıklı yeri gösteriyor. Çünkü kentimiz için kültürel bir boşluğu dolduran DEVEDAŞI Kitabevinin tanıtıcı pankartı, Belediye yetkililerince Kitabevi önünden derhal sökülmüştü.

Marmarisspor hepimizin övüncüdür ve ayrıcalıklı yerine kimsenin itirazı yoktur ama çevreden duyduğumuz bazı sözler bu konuda şikayetçi olanların da bulunduğunu gösteriyor. Sürekli olarak büyük miktarlarda bağış yapmaya zorlananlar olduğu ve bu kişilerin artık bu bağışlardan bıktıkları açıkça söyleniyor. Özellikle Marmarisspor'un 2. lige çıkışı üzerine "Eyvah! Şimdi iki misli para isteyecekler!" diyenlere ben de rastladım. Bu sadece bir tespittir ve iletiyorum.

Asıl benim söylemek istediğim bu değil. Çağdaş Marmaris'in 17 Haziran tarihli sayısında, Belediye Meclis üyeleri Yusuf Sivri ve Mustafa Kısaoğlu'nun Belediye Meclisi Başkanlığına verdikleri dilekçe yer aldı. Bu dilekçenin 20. maddesinde belirtilen görüş, Marmaris ve gençlerimiz açısından çok önemlidir. Özetle, "Futbol dışında diğer spor dallarının Marmaris'te unutulmuş görüldüğü ve gençlerimizi spor ve diğer kültürel çalışmalara yöneltecek yaz spor okulu, müzik ve halk oyunları kulüpleri, tiyatro, çeşitli dallarda turnuvalar düzenlenmesi gibi etkinliklerin Belediyemizin öncülüğünde yapılması" isteniyordu.

Bu görüşün ne denli doğru olduğunu sanırım herkes kabul eder. Gençlerimizi sadece futbol seyircisi olmaktan çıkarıp, spor yapan ve yeteneklerini geliştirebilmek için her türlü olanağa sahip kişiler düzeyine ulaştırmak görevimiz olmalı. Özellikle bir deniz kentinde su sporlarına önem vermek gerekmez mi?

Ben Nasrettin Hoca değilim. Belediyemiz de Timurlenk değil... Ama doğrusu Belediyemize şunu söylemek isterdim. Yelken Kulübü plajdaki yeri yıkıldıktan sonra Aksaz'a taşındı. Askeri bölge olduğu için gençlerimiz artık oradan yararlanamıyor. Su sporları yapılacak hiçbir yerimiz yok. Hani demem o ki , Marmarisspor'un yanısıra bir de diğer spor dalları için kulüp oluştursak... Marmarisspor çok yalnız kaldı, canı sıkılacak...

24.6.1997

ATATÜRK İLKOKULUNU 8 YILLIK YAPALIM...

8 Yıllık kesintisiz eğitime geçilirken Marmaris yerelinde yapraklar kımıldamıyor. Bugüne dek ne Milli Eğitim Müdürlüğü, ne de konuyla ilgili kişi ve kurumlar kentimizde ne

yapılabileceği, nelerin eksik olduğu konusunda hiçbir açıklama yapmadı. Kamuoyunu bilgilendirmedi. Yaptıkları bir çalışma varsa bile, sümen altında uyutuyorlar. Bu konuda toplumun duyduğu heyecan ve ilgi, bazı koltukları pek fazla etkilemiyor anlaşılabilir... Biraz kıpırdamalarını, canlanmalarını ve zahmet olmazsa çaba harcamalarını dileriz.

Biz bu yazıyla, yapmak zorunda olduğumuz önemli bir görevi Marmaris gündemine getirmek istiyoruz.

EN ESKİ OKULUMUZ

Atatürk İlkokulu Marmaris'in en eski eğitim kurumudur. Bugünkü binası Cumhuriyetin ilk eserlerinden biri olarak Vali Recai Güreli zamanında inşa edilmiş ve 1938'de Atatürk'ün adı verilerek eğitime başlamıştır. Önce 5 yıllık ilkokul olarak Marmaris'in tek eğitim kurumu olan Atatürk İlkokulu, daha sonra ortaokul bölümü de eklenerek uzun yıllar 8 yıllık bir eğitimi kentimize vermiş, binlerce öğrenci yetiştirmiştir. Ancak şimdiki adı Sabancı Lisesi olan Marmaris Ortaokulu'nun (daha sonra Marmaris Lisesi) yapımıyla ilkokul durumuna dönmüş ve 5 yıllık eğitimi bugünlere dek sürdürmüştür.

ŞANSLI OKULLAR

Ülke genelinde 8 yıllık kesintisiz eğitime geçilirken Marmaris'in bazı şanslı okulları zaten 8 yıllık eğitime göre inşa edildikleri için halen İlköğretim Okulu olarak çalışmakta ve özelliklerine uygun araç ve gereçlere sahip bulunmaktadır. Örneğin, 7. Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in adını taşıyan iki tane İlköğretim okulu vardır ve 8 yıllık eğitimi sürdürmektedir. Buna karşılık büyük Atatürk'ün adını taşıyan en eski eğitim kurumumuz ancak Sayın Okul Müdürü ve Koruma Derneğinin çabalarıyla ayakta kalabilmekte, 5 yıllık eğitimi özverili öğretmenlerin üstün başarılarıyla sürdürebilmektedir.

MARMARİS'E DÜŞEN GÖREV

Atatürk'ün adına saygı duymanın ve çağdaş eğitime katkıda bulunmanın hepimize yüklediği önemli bir görevi yerine getirmek durumundayız. **ATATÜRK İLKÖĞRETİM OKULU**'nu elbirliğiyle yaratmanın onurunu gelin birlikte yaşayalım...

Özellikle **KARADENİZLİLER DERNEĞİ**'nin hepimize öğrettiği **"DOĞDUĞUMUZ YERE HASRETLE, DOYDUĞUMUZ YERE ÖZVERİYLE SAHİP ÇIKALIM"** kuralından yola çıkarak, çeşitli kurumları, şirketleri, dernekleri ve kişileri yüce bir görev bekliyor; Atatürk İlkokulu'nu 8 yıllık İlköğretim Okulu durumuna getirmek...

Bunu başarmak için başta Çağdaş Marmaris Gazetesi olmak üzere diğer yerel gazeteler ve Kanal 48 Televizyonu kampanya başlatmalı ve ısrarla sürdürmelidir. Marmaris Belediyesi Marmarisspor'a gösterdiği ilginin çok küçük bir bölümünü bu kampanyayı desteklemeye ayırmalıdır. Amfi Tiyatroda düzenlenecek büyük bir "Aydınlık Türkiye" gösterisine bir çok sanatçı gönüllü olarak katılacaktır. Musa ve İngiliz sevgilisine bir konserinin gelirini bağışlayan Emel Sayın, sanırım böyle bir geceye koşarak gelir. Tansaş inşaatını yapan firma belki de bu konuda çok önemli katkı verebilir. Migros gibi büyük bir firmanın Marmaris'e katkıda bulunma zamanı herhalde gelmiştir. Grosmarket de öyle... Ve niceleri...

YAPILACAK İŞ

Bütün yapılacak iş, Atatürk İlkokulu'nun ana binasının yanına 8 derslikli bir bölüm eklemek. Bu bölümün yeri hazırdır. Projesi de yapılmaktadır. Tek katlı bu bölümün, gelecek yıllarda (belki de bu kampanyayla) ikinci katı çıkıldığında 6 derslikli bir bina kazanılacaktır. Ama bugün için 8 derslik ve birinci kat bile yetiyor. Olay bu...

Okul Müdürü Sayın İsmet Kılıcı, bu dersliklerin kapısına o dersliği yapan firma veya kişilerin adına plaket de koyacaklarını özellikle belirtti.

Bu kampanya Atatürk İlkokulu Koruma Derneğinin banka hesabına yatırılacak bağışlarla kolayca sürdürülebilir.

Marmaris gibi Türkiye'nin en varlıklı kentlerinden birinde 8 tane derslik yaparak **ATATÜRK İLKÖĞRETİM OKULU**'nu yaratmak zor olmasa gerek.

Marmaris Lisesi'ni tamir ve ek inşaatla yenileyip adını veren Sabancılar bu okula 8 derslik yapıp Sabancı İlköğretim Okulu'nu da yaratabilir.

Atatürk adının bu tarihi yapıda yaşamasını istiyorsanız görev başına...

19.8.1997

ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCE DERNEĞİ

O yıllarda büyük ozan Fazıl Hüsnü Dağlarca İstanbul-Aksaray'da "**KİTAP**" adlı bir Kitabevi açmıştı. 1966 yılı Aralık ayında gidip kendisini buldum ve bir de röportaj yaptım. Uzunca ama çok ilginç bir konuşma olmuştu. Ankara'da İmece Dergisi ve Muğla Devrim Gazetesi bu röportajı yayımlamıştı.

Dağlarca'ya yönelttiğim sorulardan biri "toplumsal çalışmalarınızı yoğunlaştırmanızın nedenini açıklar mısınız?" biçimindeydi. Verilen yanıt şiirsel güzelliكتedir.

"Kişi önce sanatını kuruyor. Sonra bu sanatı düşüncesine uyguluyor. Bu bir. İkincisi, Türkiye'mizin Mustafa Kemal havasından, Mustafa Kemal ilkelerinden uzaklaşması günün sanatçısını artık bir milli göreve çağırmıştır. 32 milyon katlı bir bina yangın içinde olursa katların birinde yıldızlara seranad yapmak alçaklıktır. Elimden gelse her ozana askerlik görevi gibi, toplum içindeki görevini uygulamayı yasalaştırırım."

"Peki" demiştim, "**Bu çabalar bizi kurtuluşa götürür mü?"** Dağlarca'nın yanıtı 30 yıldır kulaklarımda yankılanır.

"Her toplumsal başarı bir imece çalışmasının sonucudur. Sözcük sözcük, kürek kürek toplanan bu çalışmalar incecik dereler halinde ırmaklara varacak, ırmaklar daha büyük sulara ulaşacak, büyük sular denizlere boşalacak. Toplumumuzun bu kural dışında kalmayacağına, Mustafa Kemal bilincine ereceğine inanıyorum."

Kaygı verici gelişmelerin korkutucu boyutlara ulaştığını, ülkemizin Mustafa Kemal bilincinden hergün biraz daha uzaklaştığını gören bir grup aydın insan 1989 yılında bir araya geldiler. Atatürk devrimcilerinin örgütlenmesi gerektiği kanısına vardılar. Böylece bireysel çabalar organize edilmiş olacaktı. İncecik dereler ırmaklara varacak, Mustafa Kemal denizine daha çabuk ulaşılacaktı.

Ord. Prof. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu başkanlığında 50 kişilik bir kurucular kurulu oluşturdular. Hepsi de ülkemizin yüz akı insanlardı. Prof. Nusret Fişek, Prof. Hüsnü Göksel, Prof. Ragıp Sarıca, Rauf İnan, Celil Gürkan, Prof. Cahit Talas, Hicri Fişek, Doç. Bahriye Üçok, Sami Özerdim, Bedri Koraman, Prof. Muammer Aksoy, Doç. Anıl Çeçen, Suphi Gürsoytrak, Prof. Mustafa Altıntaş ve onur kurucuları Prof. Fehmi Yavuz, Prof. Münici Kapani, Prof. Bahri Savcı ile diğer bir çok aydın kişi...

Önce kuracakları derneğin amacını saptadılar. “Atatürk’e ve Atatürkçülüğe inananları bir araya getirerek, güç ve enerjilerini birleştirip, dinamik nitelikteki Atatürk Devrimleri doğrultusunda ve karşı devrimcilerin ulusun düşünce yapısında geriye dönüşe yönelik çaba ve girişimlerden Türk toplumunu korumak için, aydınlatıcı ve uyarıcı hizmetler verebilmelerini gerçekleştirmek.” VE ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCE DERNEĞİ’ni kurdular.

Bugün yurdun dört bir yanında bu derneğin şubeleri var. Üniversitelerde Atatürkçü Düşünce Kulüpleri var. Yurtdışında örgütlenmiş Atatürkçü Düşünce Dernekleri var ve binlerce Atatürk devrimcisi bu çatı altında bütün alçakça saldırılara göğüs gererek özveriyle çalışıyor. Onları, değerli kurucuları Muammer Aksoy ve Bahriye Üçok’un haince öldürülmeleri bile sindiremedi...

1995 Ocagından yedi arkadaş bir araya geldik. Şükran Öner, Ülkü Çakar, Taner Kazancı, Osman Akman, Erdal Nayır, Mehmet Toker ve ben bir girişimci kurul oluşturduk. Taner Kazancı’nın bürosunu ilk dernek merkezimiz olarak kullanıp Sayın Kazancı’nın başkanlığında yasal işlemleri tamamladık. Böylece Marmaris Atatürkçü Düşünce Derneği kurulmuş oldu. Atatürk’ün Marmaris’e gelişinin 62. yıldönümü olan 30 Ocak 1995 günü derneğimiz törenle açıldı.

O günden bugüne Marmaris Atatürkçü Düşünce Derneği, etkinliği gittikçe artan önemli bir sivil toplum örgütü konumuna geldi. Okullarda konferanslar verildi. Değerli yazar ve bilim adamlarını dinleme olanağı bulduk. Atatürkçü gençlerden oluşan bir topluluk oluştu. Birer damlayken incecik dereler olup ırmaklara vardık. Ve toplumumuzun Mustafa Kemal bilincine varacağına inandık. Destek olanlara da köstek olanlara da kapımız açık oldu...

Sayın Ertan Timur’un bize onur veren başkanlığında, yönetim kurulu üyeleri Sayın Hayriye Ertoğlu, Sayın Esen Aydınlık, Sayın Özgür Ağca, Sayın Turan Sandıkçı, Sayın Selda Kutengin ve Sayın Saliha Özdoğan birer özveri anıtı gibi Marmaris Atatürkçü Düşünce Derneği’ne emek veriyor. Görkemli “Cumhuriyet Balosu” onların eseridir. Biz üyeler onlara sadece şükran duygularıyla doluyuz.

4.11.1997

MARMARİS’İN İLK KARADENİZLİ İŞADAMI

Karadenizli işadamları bugün Marmaris ekonomisinde büyük bir topluluk oluşturuyor. En büyük kuruluşların sahibi ya da yönetici ve çalışanı olarak etkinlikleri gün geçtikçe artıyor. Kendilerine “MARMARİSLİ KARADENİZLİLER” diyerek bütün toplum kesimleriyle kaynaşmayı başaran ama kendi kültür değerlerini titizlikle koruyan bu sevecen ve başarılı işadamları artık Marmaris’in ayrılmaz bir parçası olmuştur. Onları seviyoruz, topluma yaptıkları katkıya saygı duyuyoruz.

Bilmem hiç düşündünüz mü? Acaba Marmaris’e gelen ilk Karadenizli işadamı kimdir? İşte ben size onu anlatmak istiyorum. Tam 40 yıl önce Marmaris’e gelip iş kurarak hizmet veren bu saygın işadamımızı bu satırlar aracılığıyla, şükranla selamlamak istiyorum.

Sayın Remzi Yılmaz ağabeyimiz 1935 Çamlıhemşin doğumlu. Bugün 63 yaşında. O, henüz 25 yaşında gencecik bir delikanlıyken Marmaris’e geldi. Önce 1958’de Ula’da bir fırın açarak işe başladı. Daha sonra zamanın Marmaris Belediye Başkanı Kemal Elgin tarafından Marmaris’in ekmek ihtiyacı dikkate alınarak Marmaris’e davet edildi. 1959 yılının son aylarında Belediye’ye ait fırını kiralayarak işletmeye başladı ve bu fırına KARADENİZ FIRINI adını verdi.

Marmarisliler onu çok sevmişlerdi. Temiz kişiliği, çalışkanlığı, dürüstlüğü kendisini kısa sürede tanıtmış, güvenilir bir işadamı olmuştu. O sadece mesleğiyle ilgilenmedi, politik ve toplumsal çalışmalara da katılarak Marmaris’e yararlı olmaya çalıştı. Belediye Meclisinde yer aldı.

Marmaris'in tanınmış ailelerinden birinin kızı olan Ayla Hanım'la evlenip, Marmaris'in eniştesi oldu. Marmarislilerin eniştelere çok sevdiği söylenir, Karadenizli eniştelere Remzi Yılmaz'ı da çok sevdiler. Yıllarca onun pişirdiği ekmekleri yediler. O ekmeklerin bugün bile kokusu burnumuzda, tadı damağımızda ... Bugünün lezzetsiz, KOF ekmeklerine hiç benzemezdi.

Daha sonra onun ekmeğini sadece Marmarisliler değil, RODOS halkı da yemeğe başladı. O yıllarda Marmaris'e günübirlik turist getiren EPTANİSOS ve PANORMİTİS adlı Yunan gemileri (Hayret! Adlarını unutmamışım) Rodos'a dönüşlerinde çuval çuval Karadeniz Fırını'nın ekmeğini götürürlerdi.

Remzi Yılmaz uzun yıllar çalıştı. Yanında yetiştirdiği çırakları usta birer fırıncı oldular, kendi işyerlerini açtılar. İyi niyetli, alçak gönüllü Remzi Yılmaz kendi çıraklarının karşısına geçip onlarla rekabet etmeyi doğru bulmadı. "Artık yeter, onlar sürdürsün" dedi...

Alinteri dökmüş, namusuyla çalışmış, temiz bir isim yaratmıştı. Saygın bir aile babası olmanın mutluluğunu tattı. Karadeniz insanıyla Akdeniz insanının ortak özelliklerini taşıyan oğulları Musa Kazım Yılmaz ve Mehmet Yılmaz yatçılık, restorancılık yaparak iş hayatına atıldılar. Ve Remzi Yılmaz şimdi Yeniyol'daki evinde dinleniyor. Oğullarının yat limanındaki MUKA restoranına gidip onlara göz-kulak oluyor.

Ne dersiniz? Zaman zaman işadamlarına verilen ödüllerden birine Remzi Ağabeyimiz layık değil mi? Biz onun fırınlar dolusu ekmeğini yedik. Gözümüze, dizimize durur... Güzel insanlarımızı öldükleri zaman mı anımsayacağız?

31.3.1998

KENT MECLİSİ

Öğrendiğimize göre "KENT MECLİSİ" 30 Nisan Perşembe günü saat 17.00'de Marmaris Lisesi'nin salonunda toplanacak. Halkın katılımıyla yapılacağı bildirilen bu toplantıda sanırım kentimizin temel sorunları tartışılacak ve belki de önemli sonuçlara varılacak.

Bugüne dek yaptığı toplantılar ve düzenlediği girişimlerle adını duyuran bu sivil inisiyatif, gün geçtikçe etkisini daha bir yayıyor ve güçleniyor.

Ne istiyor acaba bu oluşumda yer alan kişiler? Niye burunlarını kent sorunlarına sokuyor, durup dururken rahatlarını kaçırıyorlar? Oysa hepsinin işleri güçleri var. Hatırı sayılır, sözü dinlenir insanlar. Çoğu sivil toplum örgütlerinin başında yer almış. Yeterince adını duyurmuş. Üstelik, politik çıkar hesabı içinde de değiller. Öyleyse yan gelip yatmak, keyfine bakmak varken, niye koşuşturup dururlar? Hem emek verirler, ter dökerler, hem de kendi ceplerinden para harcarlar... Akıl alacak iş mi?

Marmaris gibi bol paralı çıkar ilişkilerinin her gün biraz daha sarmalına aldığı alacakaranlık ortamda, yağlı bir kuyruk yakalamanın tiksindirici kıvranırları içinde yalanmak varken, niye bu adamlar kendi dümenlerine bakmazlar?

"Battı balık yan gider" ya da "Elle gelen düğün bayram" rahatlığı içinde "BEN CUKKAMA BAKARIM ARKADAŞ" diyemeyen ve de bunu erdemsizlik sayan bu kişiler nasıl bir Don Kişotluğa soyunup da ortaya çıktılar?

"DİNGİN BİR AKDENİZ TATİL BELDESİ" olmak varken, "DÜNYA KENTİ" olmaya kalkışıp her şeyi ağzına yüzüne bulaştıran; tıpkı 1950'lerde "Küçük Amerika" olacağız diye bütün değerleri yozlaştıran anlayış gibi, Marmaris'i hergün biraz daha vıcık vıcık çamura gömen kötü bir gidişe "DUR!" demek için yola çıkan bu adamlar deli mi?

Bu Don Kişotları, bu delileri, bu sıradışı adamları mutlaka daha yakından tanımalıyım. 30 Nisan günü 17.00'de lisenin salonunda olacağım.

Belki onlarla aynı havayı solumanın namuslu ve özverili gönül zenginliğinden benim payıma da bir kadehçik düşer...

28.4.1998

AMATÖR TELSİZCİLİK

Stephan, turist olarak geldiği Marmaris'te oteline yerleşip biraz dinlendikten sonra, ilk iş olarak bavulunu açıp beraberinde getirdiği telsizini çıkardı. Kendi ülkesinde çok yaygın bir hobi olan amatör telsizcilerden biriydi. Yeni dostlar edinip, bireysel ve toplumsal yardımlaşma sağlamanın etkin yollarından biri saydığı telsizcilik sayesinde Marmaris'te de dostlar bulacağına inanıyordu. İngilizce olarak çağrıda bulunmaya başladı.

Stephan'ın çağrısını oğlumun dinleme konumundaki telsizinden ilgiyle izlemeye başladım. Acaba Stephan, uzattığı dost eline karşılık bulabilecek miydi? Marmaris'te onun İngilizce çağrısına yanıt verecek amatör bir telsizci var mıydı? Stephan, Afrika ülkelerinde bile iletişim kurabildiği bir amatöre, Marmaris gibi "dünya kenti" olduğu savlanan bir yerde ulaşabilecek miydi?

Bu sorular Stephan kadar beni de meraklandırdı. Hatta bir ara "hadi aslanım, boşuna çenenin yorma. Bu memlekette arkadaş edinmenin yolu diskoteklerden geçer" diyelim geldi... Stephan çağrısını sürdürüyor, ben oğlumun telsizine kulağımı dayamış, sonucu bekliyordum.

Burada bir parantez açıp oğlumun telsizinden sözetmeliyim. Oğlum bir gün karşıma geçip "ben bir telsiz almak istiyorum" deyince, "Hoppala! Şimdi de telsiz mi çıktı?" diye bağırmağa başladım. Ve aynı ses tonuyla peşpeşe sorular sıraladım. "Ne yapacaksınız? Ne işine yarayacak? Hangi işte kullanacaksınız? Kiminle konuşacaksınız? Konuşup da ne yapacaksınız?" Ve noktayı koydum "Benim otelim yok. Ben bir emekli öğretmenim. Oraya buraya para atamam."

Mum, kendi dibine ışık vermezmiş. Yaşamı boyunca öğrencilerine hoşgörü ve anlayış içinde davranan biz öğretmenler, kendi çocuklarımıza işte böyle acımasız oluruz. Barış da buna alışık olduğu için sessizce dinledi ve "Tamam baba, heyecanlanma. Ben kendi harçlığımdan biriktirip alırım" diyerek çıkıp gitti.

Sonuç olarak Barış telsizi aldı. Ve ben köpürmeden önce öğrenmem gerekeni, haksız yere köpürdükten sonra öğrendim: amatör telsizcilik, bütün dünyada yaygın olan son derece yararlı bir 'hobi'dir ve sadece gençlerimize değil, yaşlılarımıza da tavsiye edilebilecek zevkli bir uğraştır... Bunu bana, TRAC (Telsiz ve Radyo Amatörleri Cemiyeti) Marmaris Şube Başkanı Sayın Sami Özçakmak öğretti.

Stephan'ın otelden yaptığı telsiz çağrıları sürüyordu. Derken, beklenen oldu ve devreye başka bir ses katıldı. Adının YILDIRIM olduğunu söyleyen bir telsiz amatörü, güzel bir İngilizceyle Stephan'a yanıt verdi. Dünyanın apayrı ülkelerinden iki amatör telsizci dostluk köprülerini kurmuşlar, bilgi ve sevgi iletişimini sağlamışlardı. Söylediklerini tam olarak anlayamasam da bilgi çağının insanların birbirlerinden internet adresi sormaları kıvancımı daha da arttırdı. Yıldırım'ın kim olduğunu öğrenmeliydim.

Barış yanıma gelince, büyük bir merak içinde "Yıldırım'ı tanıyor musun? Kim bu delikanlı?" dedim. Barış, ciddi bir yüz ifadesiyle "Tango, Alfa, Dört, Çarlı, Mayk, Jüliyet" dedi ve sustu. Yüzüne şaşkın şaşkın baktığımı görünce de, önümdeki kağıda "TA4CMJ" yazdı ve odasına yürüdü. Arkasından bağırdım, "Ulan namussuz herif! Adam gibi cevap versene..."

1983 yılına dek resmi görevliler dışındaki kişilerin telsiz edinmeleri yasaktı. Neredeyse casusluk ölçüsünde bir suç sayılırdı. 5.4.1983 tarihinde 2813 sayılı yasa ve buna bağlı olarak 24.7.1984/18468 sayılı "Amatör Telsizcilik Yönetmeliği" ile özel kişilerin de

telsiz edinmeleri serbest bırakıldı. Böylece telsize karşı büyük bir ilgi doğmuştu ama niteliği tam olarak özümsemediği ve yönetmelik boşlukları nedeniyle bu çağdaş araç amacı dışında kullanıldı.

Hatırlanacağı gibi o yıllarda çok yaygın bir telsiz hastalığı vardı. Hastalık diyorum çünkü çok bilinçsiz ve komik bir telsizcilik türemişti. İzmir’de basit bir “Walkie-Talkie”den çevremdeki bu tür telsiz hastalarını duyardım. “Brek-Brek-Brek, arkadaş arıyorum” sözü karikatürlere bile konu olmuştu. İnanılmaz derecede “geyik muhabbetleri” yanında bu tür telsizciler arabesk müzik yayını da yaparlardı. Orhan Baba’ya dayanır, kimin telsizi güçlüyse maçı o kazanırdı. Bu karmaşa birkaç yıl sürdü ve telsiz aracılığıyla tanışıp evlenenler de görüldü. Bu geçiş döneminin sanırım tek yararlı yanı da buydu...

Yaşanılan çarpıklıklar dikkate alınarak 28.5.1986’da yasada önemli değişiklikler yapıldı. Buna bağlı olarak 24.7.1984/18468 sayılı “Amatör Telsizcilik Yönetmeliği” yürürlükten kaldırılarak, yeni bir yönetmelik kabul edildi. Böylece amatör telsizcilikte yeni bir dönem başlamış, “Brek-Brek-Brek” saçmalığı sona ermişti.

Yeni ve çağdaş düzenlemeler ışığında başlayan bugünkü TELSİZ VE RADYO AMATÖRLÜĞÜ dönemi, uluslararası standartlara ve kurallara uygun, olumlu bir çizgidedir. Bakanlar Kurulunun 1991’de “Kamu Yararına Çalışan Dernekler” statüsüne aldığı TRAC (Telsiz ve Radyo Amatörleri Cemiyeti), bu konudaki öncülük görevini en üst düzeyde yerine getirmektedir. Uluslararası Telsiz Amatörleri Birliği’nin de (IARU) üyesi olan TRAC, üyelerini hem en son teknik bilgiler ışığında yetiştiriyor, hem de yönetmeliğe uygun biçimde bir telsiz ve radyo amatörlüğünün ortamını yaratıyor.

MARMARİS TRAC, işte bu derneğin bir şubesidir.

Sayın Sami Özçakmak telsiz ve radyo amatörlüğüne gönül vermiş değerli bir elektronikçidir. Kendi meslek dalını sadece para kazanmanın bir aracı olarak görmemiş, Marmaris’e katkıda bulunmanın çabasına da dönüştürebilmiştir. 1994 yılında kurduğu Marmaris TRAC Şubesi, işte bu çabanın ürünüdür. Oysa o günlerde bölgedeki lisanslı telsizci ve meraklı sayısı yok denecek kadar azdır. Bunun içindir ki, Marmaris TRAC (Telsiz ve Radyo Amatörleri Cemiyeti) nin varlık gösterebilmesi zaman almıştır ve yoğun bir çaba gerektirmiştir. Bir yandan TRAC’a yeni amatörler kazandırmak için çalışan Özçakmak, bu arada en önemli teknik gereksinimi kendi olanaklarıyla gerçekleştirip, “dört VHF paket digipeater istasyonu ve bir VHF röle aktarıcısı” kurmuştur. Böylece, Marmaris ve çevresinde radyo-telsiz amatörlüğü başlayabilmiş, son zamanlarda başka şehirlerden gelen lisanslı amatörlerin bölgeye yerleşmesiyle de, TRAC’ın çalışmaları daha bir ivme kazanmıştır. Halen 880 metre rakımlı Palamut Dağı mevkiinde REPEATER ve DİGİPEATER cihazları bulunmaktadır.

Repeater üzerinden Muğla, Dalaman, Fethiye, Yatağan, Bodrum bölgelerinde ses haberleşmesi yapılabilmekte, ayrıca digipeater üzerinden Yatağan, Rodos ve Antalya digipeatorlarına bağlanarak, kademe kademe dünyanın her yeriyle SSB ve CW, yani ses ve mors haberleşmesi yapılabilmektedir.

Artık günümüzde Marmaris TRAC etkin çalışmalar sürdürüyor. Dört ayrı dalda kurduğu komiteleriyle bölge insanına amatör telsizciliği, acil durum haberleşmesini ve sivil savunmaya yönelik çalışmalarını öğretiyor ve tanıtıyor. Trac’ın T.C. Sivil Savunma Genel Müdürlüğü ile protokol anlaşması bulunmakta. Buna bağlı olarak Marmaris TRAC; Kızılay, Orman Bölge Müdürlüğü, Emniyet, Belediyeler ve T.H.K. gibi kamu kurum ve kuruluşlarıyla bağlantıya geçerek, doğal afet ve olağan üstü hallerde ortak çalışma programlarını hazırlama aşamasına gelmiş.

Boş zamanları değerlendirmede güzel bir hobi olduğu kadar kamu yararına çalışmasıyla da ön sırada yer alan bu dernek, Kaymakamlık ve Belediye Başkanlığından layık

olduğu desteği acaba sağlayabilecek mi? Yurdun birçok yörelerinde cömertçe verilen bu destek, kentimizde de esirgenmeyecektir sanırız.

Üyeleri arasında inanılmaz bir dostluk, sevgi, dayanışma köprüsü kurabilen MARMARİS TRAC'a sonsuz teşekkürler ve başarı dilekleri...

29.5.1998

BAŞHOCA'YA SAYGI...

Halkımızın önemli bir özelliği var. Överken de yererken de, en uygun sözcüğü bulup, onu belli bir kişiye yakıştırır ve o sözcük artık o kişinin adıyla birlikte kullanılır. Hatta gün gelir, o kişinin adı da kullanılmaz olur, verilen lakap ya da unvan söylenir. "GAZİ" denilince aklınıza kim geliyor?

Bugüne dek Marmaris'te birçok İlkokul Müdürü, birçok İlköğretim Müdürü görev yaptı. İçlerinde çok sayılan ve sevilen kişiler de vardı. Ama Marmaris halkı, bunlardan sadece birine özel bir isim verdi. Sadece birine "BAŞHOCA" diyerek, onu diğerlerinden ayırdı.

Yıllar önce ilkokul müdürlerine BAŞÖĞRETMEN denilirdi ve BAŞHOCA sözcüğü Başöğretmen anlamındaydı. Ama Marmaris dilinde "Başhoca", sadece ve sadece merhum Fethi Işıksal'a ait bir ünvanı ve hep öyle kaldı. Kendisine Başhoca denilen ikinci bir isim Marmaris'te yoktur ve sanırım hiç olmayacak...

Peki, neden acaba Marmaris halkı merhum Fethi Işıksal'a "BAŞHOCA" demişti? O'nu diğer öğretmenlerden özel bir ünvanla ayırma gereğini niçin duymuştu? Marmaris'e tayin olup geldiği 1944 yılından bugüne dek, tam 54 yıl hiç eksilmeyen bu sevgi ve saygının türü neydi? Doğrusu ya, incelemeye, araştırmaya değer bir konudur bu... Eğer gücüm yetseydi, tüm öğretmen ve öğretmen adaylarının okuması için Başhoca'nın yaşamını kitaplaştırmak isterdim. Can çekişen bir mesleğe belki de cansuyu olurdu...

28 Temmuz 1998 günü yitirdiğimiz Başhoca'nın 86 yıl süren yaşamını üç bölümde incelemek gerekiyor. Birincisi, meslek yaşamı. İkincisi, aile yaşamı. Üçüncüsü, sosyal yaşamı... İşte Marmaris halkı bu üç yönden Fethi Işıksal'ı değerlendirip görmüştür ki, kusursuz bir kişilikle karşı karşıyadır.

Öğretmen olarak, Cumhuriyetin ilk yıllarındaki coşkuyla yetişen, aydınlanma devriminin özverili, çilekeş, yaratıcı kuşağının bir üyesiydi. Onlar yurdun her köşesine bir misyoner gibi Mustafa Kemal'in öğretmeni olarak koşular. Koşullar ne olursa olsun, tüm zorlukları aşarak hiç sızlanmadan çalıştılar ve başardılar. Hiç birisi öğrencilerine ücret karşılığı özel ders vermedi. Aksine, küçücük maaşlarından onlara kitap aldılar, defter aldılar, kalem aldılar...

Prof. Mina Urgan, anılarında hocası Prof. Spitzer'den söz eder. Prof. Spitzer "bir öğretmenin, dünyevi hazlardan uzak, bir keşiş yaşamı sürmesi ve bir keşiş kendini nasıl Tanrıya adıyorsa, bir öğretmenin de kendini öğrencilerine adaması gerektiğini" söylemiş. Prof. Mina Urgan, hocasından öğrendiğine ek olarak kendi deneyimini de aktarıyor: "Kırk yıllık öğretmenliğim sırasında şunu anladım ki, sevgi giriyor işin içine. Eğer öğrencilerin seni sevmezse, sen de onları sevmezsen, onlara tek şey öğretmenin yolu yoktur."

İşte, Mustafa Kemal'in öğretmeni Fethi Işıksal ve onun 61 yıllık hayat arkadaşı Kerime Öğretmen, kendilerini bir keşiş gibi öğrencilerine adanmışlardı. Öğrencileri onları benimsemiş ve sevmişti. Başarının ve kazanılan saygınlığın altında yatan sır buydu.

Hatırlayınız, Atatürk 27.10.1922'de öğretmenlere şöyle seslenmişti:

“Ordularımızın kazandığı zafer, sizin ve sizin ordularımızın zaferi için sadece zemin hazırladı. Gerçek zaferi siz kazanacak, sürdüreceksiniz ve kesinkes başarıya ulaşacaksınız. Ben ve tüm arkadaşlarım sarsılmaz bir inançla sizi izleyeceğiz ve karşılaşacağınız engelleri yıkacağız.”

Cumhuriyetin ilanından bir yıl önce öğretmenlere yönelik bu sesleniş büyük yankı buldu. Aydınlanma devriminin öncüleri öğretmenler olacak, gerçek zaferi onlar kazanacaktı. Bu düşünceyi o günlerin öğretmenleri kendi öğrencilerine de aktardılar. Öğretmenlik mesleği, saygınlığının doruğuna ulaştı. Bu kutsal mesleğe girebilmek, o günlerin öğrencilerinin rüyalarını süslüyordu. Nasıl olmasın ki, arkalarında dağ gibi Mustafa Kemal vardı. Gün gelip küçük sokak politikacılarının kıyımına uğrayacakları akıllarına bile gelmiyordu.

“Cumhuriyet’in öğretmeni olmak” ideali, Elazığ’ın bir köyünde güç koşullar altında yaşayan Fethi adlı çocuğa dek ulaştı. Tek amacı Adana Öğretmen Okulu’na girmekti. Cumhuriyet yönetimi, parasız okuma olanağı da veriyor, yediyor, giydiremiyor ve okutuyordu. Sonunda istediği oldu, Adana Öğretmen Okulu’na girerek yaşamının en büyük adımını attı. O da artık devrimin öncülerinden olacaktı.

1933 yılı, Fethi Bey’in mesleğindeki ilk yılıdır. Cumhuriyetin 10. yılı büyük törenlerle kutlanırken, Fethi Bey de Fethiye-Kemer’de öğrencileriyle birlikte gururlu bir coşku içinde “Onuncu Yıl Marşı”nı söylüyordu.

Fethi Bey Kemer’de öğrencileriyle 10. Yıl Marşı’nı söylerken, Ankara’da düzenlenen büyük törende Edirne Öğretmen Okulu öğrencisi Kerime Işıksal Hanım da, Gazi Mustafa Kemal’in “Onuncu Yıl Nutku”nu heyecandan titreyerek dinliyordu. Kerime Hanım, Manastır’lı bir ailenin İstanbul’da doğan kızıydı ve Edirne Öğretmen Okulu’ndan bir grup izci olarak bu büyük tören için Ankara’ya gelmişlerdi. Mustafa Kemal’in sesi, bugün bile Kerime Hanım’ın kulaklarındadır:

“Yurdumuzu dünyanın en mamur ve en medeni memleketleri seviyesine çıkaracağız. Milletimizi en geniş refah vasıta ve kaynaklarına sahip kılacağız. Milli kültürümüzü muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkaracağız. Bunun için, bizce zaman ölçüsü geçmiş asırların gevşetici zihniyetine göre değil, asrımızın sürat ve hareket mefhumuna göre düşünülmelidir.”

Biri doğudan, diğeri batıdan gelen ve aynı idealin heyecanı ile çarpan bu iki genç yürek, bir yıl sonra Fethiye’nin Kaya Köyü’nde buluşacağını nereden bilebilirdi? Ve nereden bilebilirdiler ki, Cumhuriyet ve öğretmenlik sevgisiyle çarpan yürekleri, karşılıklı sevginin titreşimi ile çırpınacak?.. Önce elleri sonra yaşamları birleşecek ve hiç ayrılmayacak. Ta ki...

İşte, 40 yıllık meslek ve 61 yıllık evlilik yaşamının öyküsü böyle başladı. Aynı hedefe çekilmiş iki ok gibiydiler. Onları fırlatan yaydaki gerilim, Mustafa Kemal’in devrimci gücünden geliyordu.

Cumhuriyet’in ilk yıllarında Öğretmen Okulu, daha sonra Köy Enstitüsü mezunlarında hayranlıkla izlediğimiz, son nefese dek süren topluma katkıda bulunma çabası, böylesine bir yetişme biçiminden kaynaklanıyordu. Ruhlarında tutuşturulan ateş, hiç sönmeyecek cinstendi. Ne yazık ki, sayıları gittikçe azalıyor.

Ergene Çayı, İstanbul il sınırı yakınlarından doğarak, Ergene Havzası’nı sulayıp, Edirne topraklarında gelişerek Meriç Nehri’ne ulaşır. İstanbul’da doğup öğrenimini Edirne’de tamamlayan Kerime Öğretmen, kendisiyle Ergene Çayı arasında bir bağ kurmuş olacak ki, 1938’de Kaya Köyü’nde doğan ilk çocuğuna Ergene adını verdi. Fethi Bey’le Kerime Hanım’ın aile ortamları da, en az meslek yaşamları kadar mutlu ve başarılıdır.

Ergene, 6 yaşında geldiği Marmaris’te tam bir Marmaris’li oldu. Marmaris dilini en iyi bilenler arasındadır. Canlı ve esprili tavırla herkesin dostluğunu kazanmıştır. Türk Hava Kuvvetleri’nde değerli bir subay oldu. 1960’lı yıllarda Marmaris üstünden geçen bir jet uçağı

eğer kente dalışlar yapıyorsa, “Başhoca’nın oğlu geçiyor” diye gözlerimizi gökyüzüne dikerdik.

1945’de Marmaris’te doğan Erdal, anımsadığım kadarıyla sakin ve ağırbaşlı bir insandı. Onda bilim adamı olgunluğu sezilirdi. Nitekim öyle oldu. Prof. Dr. Erdal Işıksal, halen Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesinde görev yapıyor.

Eczacı Erkan Işıksal 1948’de yine Marmaris’te doğdu. Sürekli olarak Marmaris’te yaşadığı için onu anlatmaya sanırım gerek yok. Yerinde duramayan, kıpır kıpır kişiliğiyle herkesin dostu, herkesin arkadaşındır. Babasının ve annesinin hiç bulaşmadığı politikaya sadece Erkan girdi. Ağabeylerinin de o tarakta bezi yok. 7 yıl Belediye Encümen Üyeliği yaparak rekor kırdı. Zaman zaman Belediye Başkanı’na vekalet eder.

Düzenli aile yaşamları ve yetiştirdikleri çocuklarıyla çevrelerine örnek olmaları, Işıksal Ailesi’nin bir başka saygınlık nedenidir. Fethi Bey ve Kerime Hanım, öğretmenlikleri yanısıra, iyi bir baba ve anne oluşlarıyla, Marmaris’teki ayrıcalıklı konumlarını sağladılar. Küçükklü büyüklü herkes onlara saygı duyuyor, öğütlerini dinliyor, bir sorunları olduğunda onlara başvuruyordu. Kız istemeye gidilirken onlar davet edilir, nişanları onlar takardı.

Başhoca, 1973 yılında kalp krizi geçirdi. Mesleğinin 40. yılındaydı. Doktorların tavsiyesine uyarak emekli olmak zorunda kaldı. Ona kalsa daha uzun yıllar çalışırdı. Ama ne çare, sağlığının buna izin vermeyeceği belliydi. Kerime Öğretmen, her şekilde, her yerde birlikte olduğu sevgili eşini yalnız bırakmak istemedi. O da emekli olacak, yaşamlarının bu yeni devresini birlikte sürdüreceklerdi.

Emekli olsalar da, öğrencilerinden kopmadılar. Sevgilerini, şefkatlerini, öğütlerini eski öğrencilerinden hiç esirgemediler. Ve onlardan saygı gördüler.

İşte bunun için Marmaris halkı Fethi Işıksal’a “BAŞHOCA” diyerek saygısını bir kalıba dökmüş, ona ayrıcalıklı bir yer vermiştir.

O saygın yer hiç değişmedi ve hiçbir zaman değişmeyecek. Böyle bir saygınlığa ölüm bile vız gelir...

Başhoca uzun yıllar çalıştığı Atatürk İlkokulu’na son kez gelmişti. Okulun giriş salonundaki yerini aldığında, çoğu 50-60 yaşına gelmiş eski öğrencileri ve onunla birlikte çalışmış emekli öğretmenler büyük bir hüznün içinde, bu son görevde hazırıldılar. Atatürk İlköğretim Okulu Müdür ve Müdür Yardımcıları, bu törenin Başhoca’ya yakışan biçimde yapılması için gereken çabayı göstermişlerdi.

Üç oğlu Başhoca’nın ayak ucunda yerlerini aldılar. Bu sırada Kerime Öğretmen 61 yıllık hayat arkadaşının başucuna geldi. Bir sandalyeye ısrarla oturtulurken “Hayır, ayakta durabilirim” diyordu. Saygı duruşunu bizimle birlikte yaparken gözleri yaşlıydı ama ayakta durabildi. Çünkü onlar, her koşul altında ayakta durabilecek biçimde yetiştirilmişlerdi ve tüm öğrencilerine hiç bir zaman umutsuzluğa kapılmamayı, ayakta durabilmeyi öğretmişlerdi.

Başhoca ile uzun yıllar birlikte çalışan Şevket Akantürk ve Başhoca’nın ilk öğrencilerinden Prof. Mustafa Ayyıldız’ın yaptığı konuşmalardan sonra, Kerime Öğretmen söz aldı. Kısa bir konuşma yaparak, katılanlara teşekkür etti. Böylece olağanüstü kişilikleri bu törende bir kez daha yaşanıyor, Başhoca ve eşi, hepimize bir kez daha ders veriyor, örnek oluyorlardı. Gözyaşlarını dizginlemek artık hiç kimse için mümkün değildi...

Uğurlama sırasında Kordon Caddesi’ni dolduran büyük kalabalık, işte bu olağanüstü kişiliğe duyulan saygının sonucudur.

ÖNEMLİ BİR PROJE

1960'lı yıllar ve öncesinde Marmaris Körfezi yunusların, Akdeniz foklarının, türlü türlü balıkların ve küçük gezinti tekneleriyle balıkçı kayıklarının egemenliğindeydi. Ve Uzunyalı boyunca uzayıp Gölenye'ye varan ERİŞTE tarlalarının...

Erişterler; ince, uzun, koyu yeşil deniz bitkileridir. Balıkların beslenme ve üreme alanları olduğu gibi onlara oksijen sağlayan yaşam kaynaklarıdır. O yıllarda, şimdiki Saman İskelesi önlerinde 3-4 metreye dalarsanız, erişte tarlası içinde boyu 80 cm'ye varan pembe renkli pinalar bulurdunuz. Salonları süslerdi, lokantaları süslerdi, aplik bile olurdu.

Bizim DOKUZUN GADİR'in dediği gibi, motorunuzu KÜT-KÜT-KÜT diye değil, Küüt-Küüt-Küüt diye (rölantide) çalıştırarak kıyı boyunca dolaşırken, erişterler arasında özgürce dolaşan küçük büyük balıklar gördünüz. Güvenlik içindeydiler, mutluydular ve üremekten başka kaygıları yoktu. Galiba biz de öyleydik...

Sonra... Sonra kıyı boyunca oteller yaptık. Yapacaktık elbet, turizm gelişmeliydi. Otellerin önüne plaj alanları gerekliydi. İnsanlar erişterlerin içinde yüzemezdi. Kıyıları tarayarak, tonlarca kum dökerek erişterlerden kurtulduk! Denizin daha derin bölgelerinde kalan erişte tarlalarının yok edilmesi için de imdadımıza TROL avcıları yetişti. Her geçen gün biraz daha üstün çaba harcayarak, büyük bir doyumuzluk ve açgözlülük içinde, hiçbir kurum ve kurula aldirmeden denizin dibine duman atıyorlar. Erişterler, balık tarlaları can çekiyor...

17 Eylül 1996 günü Karayielerin Cayman Brac adası açıklarında büyük bir gürültü duyulur. Gürültünün ardından bir Rus savaş gemisi yavaş yavaş mavi sulara gömülür. Ada halkı bundan hiç tedirginlik duymaz, aksine çok sevinir. Çünkü yaşanan, bir deniz trajedisi değildir. Ada yetkililerinin DALIŞ Turizminden daha fazla pay almak için üç yıldır sürdürdükleri büyük çaba başarıyla tamamlanmıştır. Küba'dan satın aldıkları eski bir Rus savaş gemisini, mazot artıkları, kimyasal maddeler ve deniz suyuna zarar verebilecek bütün atık maddelerden temizledikten sonra dalışa risksiz bir bölgede batırırlar. 5 metreden 29 metreye doğru inen bir ilgi alanı yaratıldığı gibi, denizaltı canlılarına da barınak sağlar.

Kaptan Cousteau ve ekibi 6 ayda bir adaları ziyaret ederek, batık üstünde oluşacak yaşamı incelerler. Artık balıkadamlar bir kapı ardından çıkan balık kolonisiyle karşılaşacak, bir dolabın içine yuvarlanmış karidesleri görebilecektir. Birkaç yıl sonra ise metalin üzeri muhteşem renkli mercanlarla kaplanacaktır.

Biz Marmaris Limanında Rus Savaş gemisi batırılm demiyoruz (Neden olmasın? Belli bir bölgede dalış turizmi için bu bile yapılabilir). Biz, sadece bütün dünyada uygulanan, doğal yaşama hiçbir zarar vermeyen, aksine denize hayat verecek YAPAY RESİF PROJESİ'nin, Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi'nin gözetimi altında Marmaris ve çevresinde uygulanmasını istiyoruz.

Çağdaş Marmaris Gazetesi elinizdeki bu sayısıyla yaşamsal önemde gördüğümüz bu projeyi Marmaris dostu tüm kuruluş ve kişilerin görüşüne sunuyor. Başta TROL olmak üzere, denizi bıçaklayan tüm acımasız yöntemlere karşı bu projenin en etkin ve tek ÇARE olduğu kanısındayız. Bu konudaki ilk çalışmayı (umarım) Kent Meclisi'nde yapacağız. Önümüzdeki Perşembe saat 17.30'da Marmaris Lisesi salonunda bu projeyi katılımcıların bilgisine sunacağız. İnanıyoruz ki, Marmaris'in duyarlı insanları bu projeye yakın ilgi gösterecek. Özellikle Marmaris ve İçmeler Belediyesi'nin Sayın Başkanları veya görevlendireceği kişiler bu toplantıda bulunursa çok önemli bir girişimin öncüleri olacaklardır. Çünkü görev onlara düşüyor.

MARMARİS İÇİN ÖNERİYORUZ: YAPAY RESİF PROJESİ

Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi son yıllarda İzmir'in çeşitli körfezlerinde önemli bir proje uyguluyor. Bilinçsiz avlanma, trol ve deniz canlılarını yok eden acımasız yöntemler yüzünden gündün güne ölüme yaklaşan denizaltı yaşamını "Yapay Resif Projesi" ile koruyor ve eski canlılığına kavuşturuyor.

Bu projenin temel amacı, balıkların üremelerini sağlayacak ortamlar yaratmak, onlara yaşama alanları oluşturmak... Gönüllü yürütülen bu çalışmalar çok olumlu sonuçlar vermiş ve denizdeki bitki türlerini de canlandırarak çeşitli balık türlerini yeniden üretebilmiştir.

Aslında bu yöntemin Japon balıkçılar tarafından 300 yıldır uygulandığı biliniyor. Dünyada 60'lı yıllardan beri, Türkiye'de ise 6-7 yıldır uygulanıyor.

Projede balıklara barınak oluşturmak amacıyla beton bloklardan yapay resifler oluşturuluyor. İçi boş (geometrik) küpler şeklinde yapılmış olan beton bloklar, deniz dibine periyodik aralıklarla yerleştiriliyor. Böylece balıkçıların trolleriyle yuvaları bozulan balıklar, bloklar içinde güvenle yaşıyor ve üreyebiliyor.

DEEP-BLUE dergisinin Ocak 1998 sayısında bu projenin İzmir-Çeşme'deki uygulamasına yer verilmiş. Projenin sorumluları olan Prof. Dr. Hikmet Hoşsucu ve Doç. Dr. Adnan Tokaç bu çalışmayı 1997 Temmuzundan beri Tübitak için sürdürüyormuş. Çeşme uygulamasının olumlu sonucunu Deep-Blue adına fotoğraflarla da saptayan dalgıçlar şu izlenimi yazıyor;

"Ege'nin gözalıcı mavisinde 20 metre derinliğe iniyoruz. Beton blokların yanına geldiğimizde gözlerimize inanamıyoruz. Büyük Eşkinalar, Karagözler ve isimlerini bile bilmediğimiz balık çeşitleri bu blokların içinde geziniyorlar. 20. yüzyılın modern inşasıyla şekillenmiş evlerinde zengin birer ev sahibi gibi rahatça dolaşıyorlar. Onlara yaklaşmak isteğimizde de bizden kaçıyorlar.

Bu görüntülerden çok etkilenmiş şekilde çıkarken, sanki kendi çocuklarımıza ev yapmışlar gibi düşünüp teşekkür ediyoruz."

Bu projeye Gümüldür ve Ürkmez Belediyeleri de ilgi göstermiş. Bu iki belediyenin kıyılarında yapay resif projeleri gerçekleştirmek için Ağustos 1997'de Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Dekanlığıyla bir protokol imzalanmış. Her iki Belediye Başkanı da bu projeyi heyecanla sahiplenerek "kıyılarındaki olta balıkçılığını geliştirmek, tür çeşitliliğini arttırmak, yasadışı trolleri engellemek, dalış turizmini geliştirmek gibi yöre halkına ve gelecek nesillere daha güzel ve daha verimli bir deniz alanı sunmayı hedeflemiştir. Tüm kıyı belediyelere örnek olmuşlar.

Gümüldür ve Ürkmez kıyılarındaki çalışmalarını SUALTI DÜNYASI dergisinin Kasım 1998 sayısında Yrd. Doç. Dr. Altan Lök ayrıntılarıyla anlatıyor. Sualtı gözleminden bir bölüm aktaralım;

"Kıyı bölgesinden 5-10 metre açığa çıkıldığında 3 metre derinliğe ulaşıyor ve bu derinlikten itibaren zeminde deniz çayırıları başlıyor. Kıyıda yaklaşık 500-600 metre açıkta derinlik 18 metreye ulaşıyor ve deniz çayırıları dağılımı sona eriyor. Bu derinlikten sonra deniz çayırıları yerini çamur zemine bırakıyor. Burada üzerinde önemle durulması gereken konu, dağılım gösteren deniz çayırılarının tür çeşitliliğinin ve özellikle POSIDONIA OCEANICA türünün yoğunluğunun fazla olmasıdır. Denizin ormanları olarak adlandırılan bu denizel çiçekli bitki toplulukları (balıkçılar arasında ERİŞTE olarak tabir edilir), ortamın oksijenlenmesini sağlar, yavru balıklara, omurgasız canlılara barınak ve besin temin eder, deniz dibi erozyonunu engeller. Bu proje sayesinde çok değerli olan bu çayırılar fiziksel etkilerden korunmuş olacaktır."

Yrd. Doç. Dr. Altan Lök, uyguladıkları yapay resif projesini de şöyle anlatıyor:

Ürkmez ve Gümüldür Belediyeleri için ayrı resif modülleri dizayn edildi. Ürkmez Belediyesi BEŞGEN KUBBE olarak adlandırdığımız yeni bir dizayndan 160 adet inşa etti.

Modüllerin her biri yaklaşık 2 metreküplük hacme ve 1000 kg ağırlığa sahiptir. Gümüldür Belediyesi ise İÇİ BOŞ KÜP olarak adlandırılan modüllerden 200 adet üretti. Bu modüller yaklaşık 800 kg. ağırlığa ve 1.7 metreküplük hacme sahiptir. Ürkmez projesinde modüller, 15 adetlik gruplar halinde deniz çayırının bittiği 16 metre derinlik konturu ile 18 metrelik derinlik konturu arasında, kıyıdan 600-700 metre açığa, on bir farklı noktaya, kıyıya paralel sıralar halinde yerleştirilmiştir. Bu yerleştirme sonucunda, yapay resiflerin kapladığı alan yaklaşık 13 hektar olarak tespit edilmiştir. Gümüldür projesinde ise derinlikler ve kıyıya olan mesafe aynı olmakla birlikte, resif gruplarının her biri 20 adet modülden oluşan on farklı noktaya yerleştirilmiştir. Burada resiflerin kapladığı alan yaklaşık 20 hektardır. Bu projeler gerek içerdikleri toplam hacim ile gerekse kapladıkları alanlar ile Türkiye'nin en büyük yapay resif projeleri olmuştur. Modüllerin yerleştirilmesi E.Ü Su Ürünleri Fakültesi'nin araştırma gemisi EGESÜF'ün güverte ekibi ile sualtı araştırma ekibinin eş güdümlü araştırmasıyla gerçekleştirildi.

Yapay resiflerin bölgeye yerleştirilmesinden sonra, bir seri bilimsel araştırma planlanmıştır. Bu araştırmalar,

1. Yapay resifler üzerinde gelişen zoobentozun plaka yöntemiyle mevsimsel olarak izlenmesi,
2. Yapay resifler üzerinde gelişen alg türlerinin tespit edilmesi,
3. Yapay resifler etrafındaki balık türlerinin, çeşitliliğinin, bolluğunun ve biomasının aylık tespit edilmesi olarak belirlenmiştir.

Bu araştırmanın sonuçlarını, üç yıldır üyesi olduğumuz Avrupa Yapay Resif Araştırma Grubu'nun (EARRN) da sponsorluğunu yaptığı, Ekim 1999'da İtalya'nın San Remo kentinde düzenlenecek 7. Uluslararası Yapay Resif ve Akvatik Habitatlar Konferansı'nda sunmayı hedefledik. Dileğimiz bu konuya devletin ilgili Bakanlıklarının sahip çıkarak, ulusal bir yapay resif planlaması ile kıyı alanlarımızın daha etkin korunması ve değerlendirilmesidir."

Biz de değerli bilim adamının dileklerine katılırken, Marmaris Körfezi ve çevre koylarımız için yaşamsal önemde gördüğümüz bu projeyi, başta Marmaris Belediyesi olmak üzere ilgili kurum kuruluş ve sivil toplum örgütlerinin görüşlerine sunuyoruz.

17.11.1998

Büyükelçi Sayın Özdemir Benler uzun yıllar Marmaris'te genel ve yerel sorunlarla ilgili yazılar kaleme aldı. Onun yüreğimizde yaşayan değerli anısına saygı için 30.11.1998 tarihli yazısını buraya alıyorum. Işıklar içinde yatsın.

(D.E.)

DURAN HOCA'DAN KÖRFEZİ BALIKLAMA TASARIMI

Armutalan öncesi, Marmaris için iki şey tasarladım. "Bahçemde" derdik, "herşey olacak". Zaman mı kaldı? Oltamızı alıp, ver elini balığa!..

İkisi için de nasıl kendimizi hazırlamıştık. Her tür bahçe gereci, tohumu. Balık için de, oltasından, iğnesinden, kamışına dek... Bahçecilik oldu da, balığa gelince... Bizim çocuklar buluştuk mu "Ne zaman?" derler. Ya biz onları atlatır, ya onlar beni... Olmaz işte... Oysa Marmaris Tatil Köyü günlerimizde, 15 günlük izinde, belki on kez balığa çıkardık. Hüseyin Kaptanımızla... Mercanla dönerdik de... Şimdi bizim balık meraklıları yine avlanırlar da, körfez dışında, uzaklarda. "Körfezde balık kalmadı ki" diye yakınırlar dururlar.

Biz epey yer gezdik gördük de, belleğimizde Marmaris körfezi benzeri yok. Göl mü, deniz mi ayırt edemezsiniz. Su sporu için eşi bulunmaz konum. Geliştirin, turistin en iyisini çekersiniz. Bu arada körfezde balığınızı, BİR YOLLA ÇOĞALTIN, meraklı bir turisti gemiye avlanmaya çıkarın. Böyle meraklı turist de parası olan turisttir.

İşte Duran Hocamız böyle bir YOLU bulmağa kendini adanmış. Bulmuş da... Okuyana, araştıranı ne dayanır. Özel bilim dergileri almış. İncelemiş. Yaklaşımın UYGULANABİLİRLİĞİNİ, OLABİLİRLİĞİNİ de kollayarak. Bulgularını geçen hafta yazıya döktü. Öteki sahifeye de yaklaşımın bilimsel yanını yansıtarak.

Yazısının yayımlandığının ertesi, eş dostla bulduğumuzda, uyandırdığı yankıyı, çektiği ilgiyi görseydiniz siz de şaşardınız.

Anlaşılan, balık meraklısı bir başka oluyor. Öyle ya, iş sade balık tutmakla kalmıyor ki... Hele, uygununu yakalamaya görün!... Tavasını mı, ızgarasını mı, ya da buğulamasını...

Artık seçimi size kalmış... Eh, iki tek de böyle balıkla birlik gitmez olur mu?

Böyle düşkünü Duran Hoca'nın tasarımına ilgi duymaz olur mu? Balık tutma zamanı dolu dolu geçirmektir. Arkadaşlarla birlik olmaktır. Karşılıklı laflamaktır. Bir de, körfez içinde avlansa...

Tasarımın en iyisini, ayağa yerdesini kurarsınız. Her tür ayrıntılarıyla. Ama, sonuca erişmenin yolu "kovuşturmadan" geçer. İlgi gördüğümüz yakınlarımızda bu yetenek bol bol var. Ertan arkadaşımız (Yaylalı) bunlardan bir örnek. Bizim çocuklar Ersel, Aylin'de ikinci bir örnek. Bir balığa çıktığımızda, Ersel'in bir iğnemize balığı takmadığı kalmıştı. Bizim Neşe, bizim Hasan zaten çoktan gönüllü...

KOVUŞTURMA neden mi dedik? İşin gerçekleştirilmesi için, birkaç yönden ele alınması gerekiyor. Eh, deniz bizim de, bu denizin böyle bir tasarım için kullanılmasında kamu yönetiminin hem ilgisi hem de izni gerekiyor.

Daha önemli yönü, bilimin işe katılmasını sağlamak. Duran Hoca'nın Marmaris sahifesine yansıttığı yazıda bu bağlamda her türlü bilgi var. Bu bilim adamları kendilerini konuya adanmış gözükür. Onlarla iletişim kurup, ilgilerini körükleyip, tasarımı bilim çerçevesine oturtmak. İşin kotarılması böyle tanımlanınca, işin tek bireyin gücünü aşacağı gözükür. Neden bir dernek kurulmasın!.. Biz adını bile bulduk: "AMATÖR BALIKÇILAR DERNEĞİ"

Körfezin çeşitli balık yuvalarıyla dolup taşıdığı bir düşünün!.. Kayığımızı mı, piyadenizi mi, kıyıdan biraz uzaklaşıp, bir yere demir attığımızı kurun...

Eve sepetiniz balık dolu, sağa sola caka sattığımızı bir usunuza getirin.

Düşlemesi bile bir güzel.

Hadi bir gayret!..

Hem Marmaris hem bizler kazanırdık!..

Özdemir Benler
30.11.1998

MARMARİS ÜSTÜNE BİRKAÇ NOT...

5 Haziran Dünya Çevre Günü nedeniyle Marmaris'in çeşitli sorunları yeniden konuşulur oldu. Bugüne dek söylenenlerin yararı olmasa da, bazı anımsatmalar yapmayı görev saydık. Ümit dünyası bu, belki bu defa duyan olur dedik.

Mimarlar Odası'nın genel başkanlığını sürdüren Sayın Ekinci, Cumhuriyet Gazetesi'nin yazı kadrosunda çalışıyor. Yazılarında her yöremize ilişkin önemli uyarılar yapıyor. Muğla'ya özel bir ilgisi var. Bu yöre için çok çalıştı, çok ter döktü, nice uyarılar yaptı. Başardığı da oldu, başaramadığı da... Ama hiç yılmadı. Ondan öğrenilecek çok şey var. Marmaris için de yararlanmalıyız.

Oktay Ekinci ve Marmaris

Cumhuriyet Gazetesi'nin 16.5.1999 tarihli sayısında Sayın Ekinci Marmaris'ten de söz ediyor. Bütün uyarılara iki kulağını tıkayan Marmaris'i bu yazıda bir kez daha görüyorsunuz. Önemli saydığımız için aynen verelim:

“Galiba 1987 gibiydi. “Turizm ve Kıyı Kentlerimiz” konulu bir sempozyumu Marmaris'te düzenlemiştik. Çevreye ve insana saygılı bir turizm için çok yıldızlı dev oteller yerine, doğayı ve kentsel dokuyu bozmayacak “pansiyon” türü tesislerin Marmaris'i kurtaracağı kararına vardık ve ilan ettik.

İzleyen günlerde kimi yerel gazetelerde şu manşetler başladı: “Beş yıldızlı otellere destek sempozyumu...” Haberlerde ise sözü daha ileri götürüyorlardı ve bizi “rüşvet almakla” suçluyorlardı: “Mevcut birkaç büyük otel Marmaris'te rakipsiz kalmak için Mimarlar Odası'nı kullandılar. Siparişle sempozyum yaptırıp, yeni otellere imar yasağı kararı aldırıldılar...”

O tarihlerde bize yapılan bu saldırıya sessiz kalan Marmarisliler, şimdi betonlaşmış ve alt yapısı tıkanmış ilçeleri için kan ağlıyorlar.”

Sayın Oktay Ekinci'nin Marmaris'e ilişkin acı anısı böyle... Merak ederdim. Muğla ve ilçeleri ve özellikle Bodrum için nice eylemlere katılan Sayın Ekinci Marmaris'le acaba niçin pek ilgilenmiyor diye düşünürdüm. Galiba yanıtını buldum...

Trafik Girdabı

Oktay Ekinci Cumhuriyet'teki bir yazısına **“Bodrum Trafik Girdabında”** başlığını koymuştu. Alt başlıkta da **“Önce betonlaşmaya yenilen kent, şimdi de otomobillerin işgaliyle boğuşuyor”** demişti.

Bodrum adını silip Marmaris yazarsanız, yazının içeriğinde farklılık oluşmuyor. Biz de önce betonlaşmaya yenildik, şimdi otomobillerin işgaliyle boğuşuyoruz. Ve Marmaris de artık trafik girdabındadır...

İstanbul Mimarlar Odası'nın şehircilik uzmanları, Marmaris gibi doğal güzellikleriyle turist çeken yöreler için **“YAYANIN TARTIŞMASIZ ÜSTÜNLÜĞÜNE DAYANAN TAŞITTAN ARINDIRILMIŞ GENİŞ YAYA ALANLARININ OLUŞTURULMASI VE ÖZENLE GELİŞTİRİLMİŞ YAYA DOLAŞIM AĞLARI İLE BÜTÜNLEŞTİRİLMESİ”** önerisinde bulunuyor. Bu yönde bir çaba var mı?

Marmaris'in cadde ve sokaklarında dolaşmanın doyumsuz bir zevk olması gerekirken giderek stres yaratan eziyet ve hatta yaşamı riske sokan tehlike durumuna gelmesi ağlanacak durumdur. Bu nasıl tatil kentidir?

Ölüm Yolu

İstanbul Mimarlar Odası'nın bir yayınında, yeni açılan veya genişletilen yollar konusunda önemli bir uyarıya rastlamıştım. Özellikle Marmaris gibi tatil kentlerinin önemsemesi gereken bir uyarıydı bu. Bunu da oturup yazdım ve 19.3.1996 günü yayınladım. Şöyle deniyordu bu uyarıda:

“HER AÇILAN VEYA GENİŞLETİLEREK NİTELİĞİ DEĞİŞTİRİLEN TAŞIT YOLU BİR TRAFİK ÜRETİCİSİ (JENARATÖRÜ) ROLÜ ÜSTLENİR. DİĞER BİR DEYİŞLE, İSTENİLSE DE İSTENİLMESE DE HER YENİ AÇILAN VEYA GENİŞLETİLMİŞ ULAŞIM AKSI, BÖLGEDE DAHA ÖNCE DEN VAR OLANA EK TAŞIT ÇEKEN BİR ÇEKİM AKSI OLARAK GÖREV GÖRÜR.”

Ayrıca, bir mahkeme kararına dayanak oluşturan bilirkişi raporunda “Çağdaş kentlerde artık özel otolara kolaylık sağlamak yerine, bunları kent merkezinden uzaklaştırmak çarelerinin arandığı” vurgulanıyordu.

Şimdi, bu bilgiler ışığında insafınıza sığınarak soruyorum; Bir kentin göbeğinden 35 metre eninde **ÇEVRE YOLU** geçer mi? Özellikle Marmaris gibi sakin bir Akdeniz tatil kenti özelliğinin turist çektiği ortamda bunu yapmak CİNAYET değil midir? Molakent önünden geçen bu yol bugünlerde tozu dumana katarak ve dayanılmaz gürültüler içinde harıl harıl yapılıyor. Ve bunu yapanlar hayırlı bir iş yaptıklarını sanarak övünç duyuyorlar. Ölüm Yolu'nun mimarları olduklarının farkında bile değiller. Çünkü, 1993 yılından beri bu konuda defalarca yazdıklarımızı ne okudular, ne de dikkate aldılar. Artık diyecek sözümüz kalmadı. Ölüm Yolu kutlu olsun...

Çare

Peki, böylesi durumlar için yapacak bir şey yok mu? Var elbet... Dernekler olarak da var, kişiler olarak da var. Bakın nasıl...

İmar planları, kentin sağlığı, mutluluğu, temiz bir çevre oluşması ve estetiği bakımından önemlidir. Bu özelliğe o kentte yaşayan kişileri yakından ilgilendirir. İmar plan ve değişiklikleri idari bir işlem özelliği taşıdığına göre o kentin insanları bu tür uygulamalara taraftır ve “**Menfaat İhlali**” iddiasıyla İdare Mahkemelerinde dava açabilir. Bir örnek verelim;

Ankara Sıhhiye semtindeki Zafer Park, İmar İdare Heyeti'nin 8.5.1985 gün ve 93 sayılı kararıyla yer altı çarşısı ve otopark haline dönüştürülüyor. Bu plan değişikliğinin gereği olarak parktaki ağaçların kesimi sırasında olaydan haberdar olan birkaç çevre sakini, idari mahkemede iptal davası açıyor. İdare Mahkemesi yerinde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırıyor. Düzenlenen ayrıntılı raporda, plan değişikliğinin makro ölçekte tutarlı kararlar ve fiziksel plan bazından yoksun olduğu, ilerde yakın çevrenin düzenini bozabilecek nitelikler taşıdığı, çağdaş kentlerde artık özel otolara kolaylık sağlamak yerine bunları kent merkezinden uzaklaştırmak çarelerinin arandığı belirtilerek, bu yerin trafik açısından da uygun bulunmadığı vurgulanıyor. Bu rapor doğrultusunda, imar planı değişikliği mahkemece iptal ediliyor. Davalı Belediyenin temyiz istemi de Danıştay 6. dairesinin 16.12.1986 günlü E:1986/1323 TO 1986/1135 sayılı kararıyla reddedilerek mahkeme kararı onanıyor.

Dahası Var...

Bir kentte yapılabilecek en büyük kötülük, o kentin SİLÜETİNİ değiştirmektir. Silueti değişen bir kentin özel yapısı, doğal dokusu bozulmuş demektir. Biz işte bunu yaşadık. Ormanımız da, denizimiz de bu sürecin kurbanı oldu. Yazılanlar, söylenenler, uğraşlar boşa gitti. Okumadılar, dinlemediler, anlamadılar. Dingin bir Akdeniz tatil kenti olmak varken, DÜNYA KENTİ olmaya kalkışıp, her şeyi ağızlarına yüzlerine bulaştırdılar. “Battı balık yan gider” ya da “Elle gelen düğün bayram” rahatlığı içinde “ BEN CUKKAMA BAKARIM ARKADAŞ” demeyenler, çıkıntılık yapıyor sayıldı. Bol paralı çıkar ilişkilerin her gün biraz daha sarmalına aldığı alacakaranlık ortamda, yağlı kuyruk avcıları türedi. Her yıl araba yenilemekten başka idealleri olmayan yalaka takımı sardı ortalığı. Kentin silueti bozulurken karakter özellikleri de aynı oranda bozuldu.

Görülen o ki olumlu bir değişimin, yeni bir dönüşümün Marmaris için ne anlamı ne de önemi var... Marmaris bugün tüm önerilere kulağını tıkamıştır...

CUMHURİYET’TE OKTAY EKİNCİ YAZIYOR (23.6.1999)

TURİZM DEĞİL BETONLAŞMA BUNALIMDA

“Bir kente yapılabilecek en büyük kötülük, o kentin silüetini değiştirmektir. Silüeti değişen bir kentin özel yapısı, doğal dokusu bozulmuş demektir. Biz işte bunu yaşadık. Ormanımız da denizimiz de bu sürecin kurbanı oldu (...) Dingin bir Akdeniz tatil kenti olmak varken, dünya kenti olmaya kalkışıp, her şeyi ağızlarına yüzlerine buluşturdılar.”

Son zamanlardaki “bunalan” turizmin belki de en gerilimli merkezi haline gelen **Marmaris**’i işte böyle anlatıyor **Duran Ergül**... 8 Haziran 1999 tarihli “**Çağdaş Marmaris**” gazetesindeki “**Bence**” köşesinde “**bizden**” de söz ederek, vaktiyle bu güzel kıyı kasabasındaki beş yıldızlı otel politikasını eleştirdiğimiz için karşılaştığımız tepkilere o yıllarda “**susan**” Marmarislileri de şöyle tanımlıyor;

“Yazılanları, uğraşları okumadılar, dinlemediler, anlamadılar (...) **Bol paralı çıkar ilişkilerinin her gün biraz daha sarmalına aldığı alacakaranlık ortamında, yağlı kuyruk avcıları türedi. Her yıl araba yenilemekten başka idealleri olmayan yalaka takımı sardı ortalığı. Kentin silüeti bozulurken karakter özellikleri aynı oranda bozuldu...**” Duran Ergül’ün “**yalaka takımı**” benzetmesi için, yine yıllar önce **Kaş**’taki bir “**turizm ve çevre**” konulu panele katılan bir toplumbilimcimiz şu değerlendirmeyi yapmıştı: “**Pansiyonculuğu geliştirmek yerine çok yıldızlı dev tesisler kurup turistleri gruplar halinde bu tesislerde konaklatmak, yöre halkının turizmle olan ilişkisini de koparıyor ve yozlaştırıyor...**”

Bu tür bir yatırım politikasıyla halkın ya “**bir şeyler satmak**” ya da aynı dev tesisler de personel olarak hizmet vermekten başka umarı kalmadığını belirten aynı toplumbilimcimiz, sonuçta ortaya çıkacak “**insan tipini**” şöyle tanımlamıştı: “**Turizmin ev sahibi olma gururunu ve olanağını tanımayan, bir tür komi toplum yaratılıyor...**”

Marmaris’te dev tesisler ve yüksek katlı yoğun yapılaşmayla “**bozulan silüete**” paralel olarak, bu hızlı betonlaşmanın yarattığı “**geçici ranta**” kapılıp gerçekten bir “**komi toplum**” karakteri içinde her boş bulunan araziye çok yataklı bloklar dikilmesini “**gelişme(!)**” sananlar, sadece “**bilinçsiz**” olanlar mıdır?

Elbette ki değil... Hatta belki de tam tersine bu aymazlığı kente aşıl原因anlar son derece “**bilgili, bilinçli ve iddialı**” kesimler olarak, yaptıklarıyla hep övünen, dahası; Marmaris’i “**uygarlaştırma**” (!) savlarıyla burunlarından kıl aldırılmayan tipler oldular.

Örneğin, dev (ve şimdi “**boş kalan**”) gösterişli oteller bir yana, dünyada hiçbir akli başında mimarın ya da şehircinin kabul edemeyeceği, şu “**Ortadoğu ve Balkanlar**”ın en **büyüğü**” denilen cinsten “**azman**” boyutlardaki “**Tansaş**” binasının kentin tam ortasına dikilmesi de o “**çok bilmişlerin**” marifeti değil midir?..

Türkiye’de aslında turizmin değil, “**betonlaşma turizminin**” bunalım içinde olduğu gerçeğini, artık çok yıldızlı tesis yöneticileri de kabul ediyor ve hatta bundan yakınıyorlar.

Yine Marmaris’ten örnekle sürdürelim. Kentin ünlü 5 yıldızlı otellerinden birinin genel müdürüyle konuşuyoruz. Şu sıralar yüzde 35 doluluğu büyük zorlukla sağlayabildiklerini belirten genel müdür, bakın ne diyor: “**Aslında sadece kendi tesisimizin güzelliğini ve kalitesini değil, içinde yer aldığımız Marmaris’in güzelliğini de pazarlıyoruz. Ancak giderek bu zorlaşıyor. Turist otelden çıktığında da, aynı çekicilikte bir kentte dolaşmak ister. Oysa ki çirkin, gürültülü, çarpık ve sürekli şantiye halinde bir çevre var artık. Yani 5 yıldızlı bir hapishaneye müşteri bulamazsınız...**”

Peki, bu süper lüks hapishaneler yerine, güneş yüzü ve ev sahiplerinin turistleri ağırladığı “**insancıl pansiyonlar**” ve kentin doğal peyzajıyla uyumlu “**alçakgönüllü ve sıcak tesisler**” olsaydı, son zamanlardaki bunalım böylesine “**darbeye**” dönüşür müydü?..

“Hayır” diyor bilinçli genel müdürümüz ve asıl görünmeyen gerçeği dile getiriyor: **“Beş yıldızlı ya da çok yataklı büyük bir tesis, hiç müşterisi olmasa bile tesisin devamlılığını sağlamak için yüksek işletme ve personel giderlerini yine karşılamak zorunda. Müşteri az diye kapısına kilit vuramaz. Kapı açık olunca da elektrikten bakıma, temizlikten her türlü hizmete kadar faal durumda olacak. Personelini de sürekli hazır bulunduracak. İşte düşünülen bunalım budur.”**

Demek ki bu tür dev ve **“rant şımarığı”** tesisler yerine, yatak sayısı daha az, ama herhangi bir müşteri kıtlığında da işletme yükü **“yıkım getirmeyecek”** düzeydeki yatırımlar, sadece çevrenin değil, turizmin de **“sürdürülebilir”** olmasının temel güvencesi.

Ayrıca, turizm gelirlerinden **“az sayıdaki paralı yatırımcı”** yerine çok sayıda insanımızın yararlanabilmesi için de **“paketlenmiş turist gruplarının”** lüks otel ve tatil köylerine tıklandığı **“toplu söğüşleme”** politikasını artık sorgulamak zamanı değil midir?..

Sözün kısası, bunalımı aşabilmek için yine Duran Ergül’ün deyişiyle **“dünya kenti”** olmaya öykünmek yerine, öncelikle **“dünya mirası”** kimliğini korumayı hedefleyen bir imar anlayışını benimsemek gerekiyor. O zaman görülecektir ki **“dünya mirasını tanımak ve kucaklamak isteyenler”** çok yıldızlı tesislerde hapis kalmaktan çok daha büyük bir istek ve coşkuyla Marmaris’e de, her yere de koşup geleceklerdir.

Elbette, **“betonlardan arınma”** konusunda eğer geç kalmadıysak...

Oktay Ekinci
23.6.1999

8.6.1999

DEPREM KONUSUNDA ÖNEMLİ BİR AÇIKLAMA

Kamuoyuna yaptığı açıklamalarla yüreğimize su serpen ve yaşadığımız korkuyu hafifleten Maden Mühendisi Sayın **Ercüment Aydın**, gazetemize açıklamalarda bulundu. Her şeyden önce yaşadığımız 5.2 ölçeğindeki depremin Atina depremiyle aynı karakterleri gösterdiğini, Atina halkının şu andaki yaşam durumu ne ise, Marmaris halkının da aynı şekilde olması gerektiğini söyledi. Ercüment Aydın şöyle devam etti;

“Marmaris’i etkileyen ve etkileyecek olan deprem üreten aktif fay hatları Gökova çöküntü havzasında ve Burdur-Fethiye-Rodos’un doğusu yönündeki fay hatlarıdır. Yaşadığımız 5.2 büyüklüğündeki deprem Gökova çöküntü havzasında oluşmuştur. Bu deprem aynı deprem kolunun uzantısı olan ve batı ucundaki Atina depremiyle aynı karakterdedir. Bu nedenle Atina’daki 5.8’lik depremi yorumlayarak Marmaris depreminin gelişimini kestirebiliyoruz. O halde Atina halkının şu anki yaşam tarzı ne ise (ki günlük olağan yaşama dönmüşlerdir) Marmaris halkının da aynı şekilde olması gerekir.

Depremlerin doğasında olan büyük şoktan sonra devam eden daha küçük büyüklükteki artçı depremleri belli bir süre hissetmemiz doğaldır. Bu nedenle panik yaratmaksızın bu bilinçle hareket etmeliyiz.”

Marmaris’te yaşadığımız depremin kendine has özellikleri nedeniyle önemli olan Fethiye aktif fay hattını tetikleemesinin sözkonusu olmadığını açıklayan Ercüment Aydın bu konuda şu açıklamayı yaptı;

“Bizim için tehlikeli olacak Burdur-Fethiye-Rodos doğrultusundaki aktif fay hattının Marmaris depreminden etkilenmeyeceği sözkonusu olup, kendine has ayrı karakterler arz etmektedir. Bu fay hattında birikmiş olan enerji süre uzadıkça doğal olarak artacaktır. Bu süreyi kestirmek imkansızdır. Deprem ürettiği kesin olan bu fay hattının Marmaris’i etkileyebileceğini söyleyebiliriz. Bu değerlendirme sonucunda depremlerle yaşamayı

öğrenmenizin ne kadar önemli olduğu açıktır. En büyük tehlike olan paniği önlemek için bilinçli hareket etmek zorundadır.”

Ercüment Aydın deprem üreten fay hatlarının özelliklerini de şöyle anlattı;

“Deprem oluşması için fay hatlarının aktif olup, belli bir sistem içinde çalışması gerekmektedir. Marmaris depremini üreten Gökova çöküntü havzasındaki faylar bu çalışma sisteminin bir örneğidir. Yani çöken bloklar şeklinde hareket ederler. Çökme derinlikleri 1 – 5 km. arasındadır. Atım miktarı ise 0,5 - 1,5 metre arasındadır. Körfez depremini oluşturan Kuzey Anadolu fay hattı ise doğru atımlı blok ötelemeli özelliktedir. Bu nedenle çok daha tehlikelidir. Hareket eden blok üzerindeki yapılar yatay kuvvetler etkisiyle büyük hasar görür. Marmaris depreminde ise hareket çöken blokta meydana geldiği için ve çöken blok denizin içinde olduğundan hasar etkisi oldukça azdır. Dinar depreminde olduğu gibi, çöken blok üzerinde yerleşim olması hali hasarı arttırmaktadır. Şu ana kadar deprem üreten aktif fay hatlarının özelliklerinden örnekler verdik. Deprem üretmeyen aktif fay hatları da vardır. Bu fay hatlarının aktif olmasına rağmen deprem üretmemelerinin nedeni uzunluklarından kaynaklanmaktadır. Aktif fay hatlarının deprem üretebilmesi için 30 km.’den büyük olması gerekmektedir. Üretse bile hissedilmeyecek büyüklükte dirler.

Üçüncü tip fay hatları ise aktif olmayan sönmüş fay hatlarıdır. Bunlarda hareket söz konusu değildir. Dolayısıyla arazide net olarak gözlemlenmelerine rağmen hiçbir zaman deprem üretmezler.

Buraya kadar açıklamaya çalıştığımız üç ayrı özellikteki fay hatları için şu benzetmeyi yapabiliriz. Deprem üreten aktif fay hatları meyve veren canlı ağaçlara, aktif olup deprem üretmeyenlere gelişimini tamamlayamamış meyvesiz ağaçlara, aktif olmayan, sönmüş fay hatlarını ise kurumuş ağaçlara benzetebiliriz. Bu bilgiler ışığında Marmaris tektonik haritasını değerlendirmemiz gerekmektedir.

Bu tektonik haritada deprem üreten fay hatları Gökova çöküntü havzasındadır. Diğer fay hatlarından aktif olanlar deprem üretmeyecek kadar küçük boydadırlar. Ayrıca aktif olmayan, sönmüş çok sayıda fay hattı bulunmaktadır. Bu değerlendirme ile her gördüğümüz kırmızı fay çizgisini deprem yaratacak gibi değerlendirmememiz gerekir.

Sonuç olarak Marmaris’i etkileyen ve etkileyecek olan deprem üretir nitelikteki fay hatları, Gökova Çöküntü Havzasında ve Burdur-Fethiye-Rodos doğrultusunda bulunmaktadır. Marmaris’in birinci derecede deprem bölgesi olması bu fay hatlarının neticesidir. O halde depremlerle yaşamak zorunda olduğumuzu öğrenmeliyiz.

‘Depremler öldürmez, kötü konutlar öldürür’ diyerek güvenilir konutlar üretmek zorundayız.”

Ercüment Aydın’a verdiği bilgiler ve Marmaris halkını doğru biçimde aydınlatıp içimizi rahatlattığı için teşekkür ediyoruz.

08.10.1999

BELEDİYE MECLİSİMİZDE DEPREM ÖNLEMLERİ

Marmaris Belediye Meclisi, İzmit depreminden sonra konuya duyarlılık göstererek alınabilecek önlemleri masaya yatırdı. Yerel televizyondan da yayınlanan oturumlarında bazı yaptırımlar getiren bir dizi karar aldı. Depreme dayanıklı yapılar oluşturmak için nelerin yapılması gerektiği zaten bilinen bir gerçek olmuştur. Zemin etüdü, nervürlü demir, dökme beton, vibratör gibi konular artık herkesin dilindeydi. Bütün bunlar Belediye Meclis kararına dönüştü...

Arkadaşımız Kıymet Lafçı’nın geçtiğimiz günlerde, İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Sayın Ramazan Özunal’la yaptığı röportajı Çağdaş Marmaris’te okumuşsunuzdur. Son derece aydınlatıcı, uyarıcı bir yazıydı. Dileriz, Ramazan Özunal’ın hepimiz için yaşamsal önemdeki bu çabaları boşa gitmez, somut sonuçlar alınır. Ve dileriz Belediye Meclisi’nin bu

kararları UYGULANIR... “Ne demek yani, uygulanacağından kuşkun mu var?” diyebilirsiniz. Evet, küçük bir kuşkun var ve dilerim gerçekleşmez... Nedeni şu:

7 Kasım 1995 tarihli Çağdaş Marmaris Gazetesi, (tam dört yıl önce) şöyle bir manşet atmıştı: “İNŞAATLARDA DEPREM ÖNLEMİ”. Büyük puntolarla yazılan bu haberin ayrıntılarında şöyle deniliyordu:

“Marmaris Belediye Meclisi, özellikle Dinar depreminden sonra, deprem kuşağı üzerinde bulunan Marmaris’te benzeri bir felaketin yaşanmaması için, inşaatların yapımı sırasında uygulanmak üzere sıkı bir denetim getiriyor.”

Tam dört yıl sonra arkadaşımız Kıymet Lafçı’nın 12 Kasım 1999 tarihli yazısı da şöyle başlıyor:

“Marmara depreminden sonra harekete geçen Marmaris Belediyesi, olası bir depremin zararlarını en aza indirmek için, bugüne kadar yaptığı Meclis toplantılarında depreme çare olarak aldığı kararları uygulamaya geçirmek için çalışmalara başladı.”

Anlaşıyor ki, dört yıl önce harekete geçen Marmaris Belediye Meclisi şimdi yeniden harekete geçmiş...

Dört yıl önce harekete geçtiğinde, 12.10.1995 tarih ve 67 sayılı kararıyla bazı önlemler alınmış. Çağdaş Marmaris bunları da sıralıyor. Örneğin, beton dökme sırasında vibratör kullanılması kararlaştırılmış. Beton dökülmeden önce demir bağlantılarının Belediye Fen elemanı, inşaatın fenni sorumlusu ve İnşaat Mühendisleri Odasından bir kişiden oluşacak bir heyet tarafından kontrol edilerek, proje ve deprem şartnamesine uygun olan inşaatlara beton dökme izni verilmesi ve beton döküm öncesi vize alınması şartı getirilmiş. İnşaatların daha sağlıklı ve projesine uygun yapılabilmesi için, inşaatın her safhasında yerinde kontrol yapılmasına karar alınmış. Statik projelerin tam olarak uygulanmasının önemi vurgulanmış. Fenni sorumluluk görevlerini yerine getirmeyen mühendisler ve mimarlar ile deprem şartnamesine uygun çalışmayan taşeron ve müteahhitlere ceza uygulanacağı belirtilmiş.

İşte benim kuşkun bu noktada başlıyor. Acaba, dört yıl önce harekete geçildiğinde alınan kararlar bugüne dek tam olarak ve hiç aksamadan uygulandı mı? Eğer uygulandı ise hiçbir diyeceğim yok. Şimdiki kararlar da uygulanır.

19.11.1999

MÜNİR NURETTİN’İN TORUNLARI

Aradan 40 yıl geçmiş. Demek ki 16 yaşındaymışım. Münir Nurettin Selçuk konserine giderek, o ölümsüz sanatçıyı dinleme şansını 1960 yılının Ankara’ında ilk kez bulabilmişim. Beynimin tüm antenlerini açarak izlemiş olmalıyım ki, küçük ayrıntılar bile aklımda kalmış. Sesi bugün bile kulaklarımdadır.

Örneğin o konserde, bir daha hiç duymadığım bir eser icra edilmişti. Bu eser konserin son parçasıydı ve MARŞ formunda, Münir Nurettin tarafından bestelenmişti. Adı; 27 Mayıs Marşı... Nakarat bölümü söz ve müzik olarak belleğimde;

Türk Milleti Ordusuyla, Gençliğiyle el ele.

Konserin bu son parçası söylenirken, Münir Nurettin konserlerinde hiç yaşanmamış bir olay meydana gelmiş, küçük bir grup dinleyici salonu terk etmişti. Belki de bu tepkinin sonucudur, o marşı bir daha duymadık. Oysa çok etkileyiciydi.

İzleme olanağı bulduğum Münir Nurettin konserlerinden sadece bir tanesinin basılı programı elimde kalmış. 26 Nisan 1962 Perşembe günü saat 21.15’te, İzmir Elhamra Sineması’nda verdiği konser programı... Kapağını Münir Nurettin’in güzel bir fotoğrafı süslüyor. Yaşamı boyunca sahne kıyafeti olan smokiniyle çektirmiş. O’nun konserlerinde erkeklerin smokin, bayanların tuvalet giymesi, Türk Sanat Müziğine duyulan saygının ve sanatçı ciddiyetinin vazgeçilmez koşuluydu. Sahnedeki bu etkileyici hava dinleyenlere de yansır, bırakın ortada dolaşanlara, koltuğunu gıcırdatana bile rastlayamazdınız.

38 yıl sonra, elimde kalan bu tek konser programını açıyorum. Büyük sanatçının adının baş harflerinden oluşan bir amblem yer alıyor. Müzikle simgeleşmiş bir isim... O gün neler dinlemişiz, göz gezdiriyorum. Görüyorum ki, tam üç tane Münir Nurettin bestesini ilk olarak dinlemişiz. Programda “İLK DEFA OLARAK” notuyla yer alan bu bestelerden ilki, güftesi Faruk Nafiz’e ait hicaz şarkı;

Gittin de bıraktın beni aylarca kederde
İkincisi, yine Hicaz makamında bestelenmiş bir Yahya Kemal şiiri ve günümüzde klasikleşmiş bir eser; Aziz İstanbul.

Sana dün bir tepeden baktım aziz İstanbul
Üçüncüsü yine sözleri Yahya Kemal’dan Nihavent şarkı;
Kandilli yüzerken uykularda
Mehtabı sürükledik sulara

Evet, bu üç şarkı ilk kez icra edilmiş ve biz ilk kez dinlemişiz...

Yine o konserde Münir Nurettin, elindeki mikrofonu sahnenin yan tarafına koymuş ve “Dede oldum ama çok şükür sesim yetiyor” diyerek, koca salona mikrofonsuz okumuştur. O ilahi sesi hiçbir araç olmadan dinleyebilmek ne büyük şans...

Konserin, 10 Dakika Ara’dan sonra ikinci bölümünde şöyle bir not var: “Münir Nurettin Selçuk’un yetiştirmekte olduğu dört genç istidattan sevilmiş şarkılar”. Bu dört istidat kimlerdir? İsimleri yok. Fakat anlaşılıyor ki, sekiz kişilik koro içinden dört “istidat” ilk konserde, diğer dört sanatçı da ertesi akşam verilen ikinci konserde yer almıştır.

O günlerin bu “genç istidat”larından birinin adını size verebilirim; Yurdagül Eroğlu. Zaten, anılarımızı 40 yıl öncesine götürüp, bize Münir Nurettin konserlerini anımsatan da, bu değerli sanatçımız oldu.

Biyografisinden öğrendiğimize göre Sayın Yurdagül Eroğlu, İstanbul Konservatuarını 1958’de bitirdikten sonra, öğrencilik yıllarında hocası olan Münir Nurettin Selçuk’la tam 17 yıl birlikte çalışmış. Türk Sanat Müziğinin doruklarından biri olan böyle bir hocanın uzun yıllar yanında olmak ne kadar muhteşem bir eğitimidir, tahmin etmek zor değil... Sayın Eroğlu’nun yaşamında ikinci bir 17 yıllık devre var. O da, Dr. Nevzat Atlığ yönetimindeki Kültür Bakanlığı’nın İstanbul Devlet Klasik Türk Musikisi Korosunda geçmiş. Ve böylece sanata adanmış 34 yıllık bir çalışma dönemi var.

Sayın Yurdagül Eroğlu’nun sanat yaşamı üçüncü dönemi diyebileceğimiz devre, 1993 yılında görevinden emekli olup Marmaris’e yerleştikten sonra başlıyor. Marmaris Belediyesi Türk Sanat Müziği Korosu’nun kuruluşunda öncülük edip, Marmaris’in yetenekli kişilerinden oluşturduğu koroyu yetiştiriyor.

Geçtiğimiz yıl Sayın Ali Şahin başkanlığında “Marmaris Belediyesi Türk Sanat Müziği Derneği” olarak yasal kuruluşunu tamamlayan bu koro, artık günümüzde amatör yapı içinde profesyonel konserler veriyor.

22 Ocak 2000 gecesi Mares’in salonunu tamamen dolduran dinleyici topluluğuyla birlikte, Marmaris’in övünç kaynağı olan bu koronun verdiği konseri hayranlıkla izledik. Sayın Eroğlu, yarattığı bu koroyla Münir Nurettin’in öğrencisi olmanın üstün niteliğini bir kez daha kanıtladı. Münir Nurettin konserlerinin ibadet ciddiyeti içinde izlenen saygılı havası Mares’in salonunu kaplamıştı. Sahneden doğup salona yayılan bu saygılı ciddiyet, üst düzeyde bir sanat olayının etkili duygulanmasını yaratıyordu. Bir eğlence gecesinin değil, bir sanat gecesinin benliğimizde yarattığı coşku içinde koroyu ve solo parçaları dinlerken, Münir Nurettin de bu konseri izliyormuş duygusuna kapıldım. Konser sonunda yerinden kalktı ve Yurdagül Eroğlu’nun başını okşayarak “Aferin kızım, sana hakkımı helal ediyorum” dedi.

İşte bunun için Sayın Eroğlu’nun yetiştirdiği koro üyelerine “Münir Nurettin’in torunları” diyorum. Bu söz gönlümde o gece doğdu ve bu yazıya başlık oldu. Haksız mıyım?

Böylesine bir sanat olayını Marmaris'te yaratan çeşitli meslek gruplarına mensup amatörlere bu sıfatı yakıştırmak çok mu?

Kulağı Türk Sanat Müziğine alışık olanlar ne saz heyetinde ne de koro ve solo şarkılarda hiçbir falso bulamadılar. En güzeli şu ki, dinleyicilerden de falsolu davranış gelmedi. Sayın Yurdağül Eroğlu'nun hassas kulağı ve gönlü belki de bazı falsoları yakalamıştır. Ufacık aksaklıklara bile 34 yıllık sanat ciddiyetinin alışkanlığı içinde üzölmüş olabilir. Ama kesinlikle belirtelim ki, bunlar (eğer varsa) salona yansımadı. Örneğin Sayın Eroğlu, programı sunan Dinç Eroğlu'nun tanınmış şair Orhan Şaik Gökyay'ın soyadını "Gökay" biçiminde söylendiğini fark etmemiş olabilir. Ama unutulmamalı ki, bu değerli gencimiz şarkı sözlerindeki Osmanlı sözcükleri bile kusursuz telaffuz edebilmiştir. Kendisini gönölden kutlarız.

Yine Sayın Eroğlu, konserin bitmesine daha beş şarkı varken sahneye çıkıp konuşma yapan Sayın Belediye Başkanımızın tavrını da Münir Nurettin konserlerinden alışkanlıkla yadırgamış olabilir. Üzölmessin, biz yadırgamadık. Bizim zihnimizde sadece Marmaris Belediyesinin böylesine bir sanat etkinliğini desteklemiş olmasından doğan şükran duyguları vardı.

Marmaris'in gündemini belirleyen bütün önemli etkinliklerde salonlarını halka açan MARES'e ve turizm sektörümüzün yüz akı olan bu kuruluşun değerli yöneticilerine teşekkür etmeliyiz. Örnek oluyolar.

Örnek almamız gereken yüce gönöllu diğer kişi ve kuruluşlardan da söz etmeliyiz. Marmaris Belediyesi Türk Sanat Müziği Derneği'ne sponsorluk eden Yeşil Marmaris Turizm, Tuna Hetman, Netsel Marina, Pineta Turizm, Tetik Şirketler Grubu, Asım Geniş, Demirbaş İnş. Ltd. Şti. topluma katkıda bulunabilmenin erdemine ulaştıklarını bir kez daha kanıtladılar. Saygılarımız onlarıdır. Başta TANSAS olmak üzere Marmaris'in kaymağını yiyen nice kişi ve kurumlara örnek oldular. Dileriz onlar da bir şeyler yapar...

Başta bu koroyu yetiştiren Sayın Yurdağül Eroğlu olmak üzere, Marmaris Belediyesi Türk Sanat Müziği Derneği'nin Sayın Başkanı Ali Şahin'i, bu koroda yer alan bütün değerli sanatçılarımızı, saz sanatçılarımızı gönölden kutluyoruz.

Kazandıkları hayranlık duyguları, verdikleri emeğin hak edilmiş ürünüdür.

25.1.2000

MISTIK ARTIK ÇİZGİLERDE YAŞAYACAK

Türk karikatürünün büyük ustalarından MISTIK'ı kaybettik. Çağdaş Marmaris okurları uzun zamandan beri onun son karikatürlerini gazetemizde görüyorlardı. Ölümünden birkaç gün önce yaptığımız telefon görüşmesinde yeni karikatürlerini fakslayacağını söylemişti. Kardeş gibi sevdiği Mengü Ertel'i kaybettiği için çok üzgündü. Mayıs başında Marmaris'e gelecekti. Olmadı...

O benim komşumdu. Ağabeyimdi. Dolu dolu yaşamış uzun bir ömrün anılarından söz ederken bir sanatçının ülkemiz koşullarındaki dramını, sevinç ve mutluluklarını dinlerdiniz. Küçük küçük anekdotları büyük bir zevkle anlatır, ben de büyük bir zevkle dinlerdim. Nice olaylar yaşamış, nice insanlar tanımış, sanat çevrelerinin hep odağında olmuştu.

19 Ekim 1999 günkü Çağdaş Marmaris'te kendisiyle yaptığım bir röportaj yayımlandı. O yazıda Mistik ve eşini nasıl tanıdığımı şu satırlarla anlatmıştım;

"Onları karşıdan karşıya ilgiyle izlerdim. Yıllar ikisinin de yüzünde derin çizgiler bırakmıştı. Saçlarını birlikte ağarttıkları belliydi. Sevgilerini ortaklaşa yaşamış koca bir ömür içinde daha bir pekiştirmişlerdi.

İkisi de ufak, tefek, minyon tiptiydi. Marmaris'in sıcak gecelerinde Molakent'in havuz başına küçük küçük adımlarla gelirler, baş başa otururlar, çaylarını fısıldaşarak

yudumlarıydı. Gecenin ilerleyen saatlerinde birazcık esinti çıkacak olsa, hırkalarını omuzlarına alırlar, üşüyüp üşümediklerini karşılıklı denetlerlerdi.

Sabahları gazete alırken de rastladığım oldu. Aynı gazeteyi okuyorduk. Zaten o tabaksız gazeteyi bizim sitede kaç kişi okuyordu ki ... Onlara asıl yakınlığının nedeni de bu oldu. İçimde tanışma isteği uyandı."

O röportajın başlığını da Mistik kendisi bulmuştu. "Mistik Gari Marmarisli". Sormuştum; Bu Marmarisli olmak nereden çıktı? Yanıtı şöyleydi;

"Marmaris'in doğasından elbet. Eşim ve kardeşi zaman zaman Marmaris'e gelirlerdi ve dönüşte anlata anlata bitiremezlerdi. Ama ben işim nedeniyle gelemezdim. 1982'nin yazını yine kaçırmıştım ama kuyruğundan yakaladım. Ekim ayında gazeteden izin aldım. "Marmaris'te yaz bitmez" diyerek çıkıp geldim. Kaldığım pansiyonun sahibi "Bir kooperatif kuruluyor, gel sen de katıl" dedi. Önce katılmak istemedim, gerçekleşmez diye düşündüm. Sonra kabul ederek 20.000 TL aidatını ödeyip Molakent Yapı Kooperatifine girdim. Böylece Marmarisli olmaya ilk adımı atmış olduk. Evimiz bitince de, genellikle her yaz 10-15 günlüğüne Marmaris'e gelebildik. Şimdi eşimin emekli oluşuyla Marmaris'e yerleşme işine soyunduk."

O görüşmemizde son olarak "Marmaris'teki yaşamınızda bundan sonrası için ne düşünüyorsunuz?" sorusunu yöneltmiştim. Şöyle dedi;

"Önce, trafik kazasına uğramamayı düşünüyorum. Çünkü ben İstanbul'da bile böyle trafik keşmekeşi görmedim. Işıksız bisikletler, çarşı içinde dolaşan motosikletler, yayalara saldıran otomobiller, kendisini araba zanneden yayalar..."

Kıyıları halkınsa eğer, payıma düşen yerde ödeme yapmadan denizden yararlanmak istiyorum. Şehirleşmenin durdurulmasını istiyorum. Yanan ağaçların yerinde yeni ağaçlar istiyorum. Kısacası, hep birlikte uyumlu ve mutlu yaşamamızı istiyorum."

Onu tanımış olmak, onun sevgisini kazanmak, böylesine büyük bir ustanın dostu olmak benim için bir onurdu. Ne yazık ki kısa sürdü. Bu yaz artık Molakent'in havuz başında saatler boyu sohbet edemeyeceğiz. Küçük küçük adımlarla gelip Lütfiye ablacığımla birlikte çaylarını yudumlayamayacaklar. Birbirlerinin üşüyüp üşümediğini soramayacak, hırkalarını düzeltmeyecekler.

MİSTİK ARTIK ÇİZGİLERDE YAŞAYACAK.

31.3.2000

ERTAN TİMUR'U UĞURLARKEN

Marmaris Atatürkçü Düşünce Derneği Başkanı Sayın Ertan Timur, pılısını pırtısını topladı "nakli mekan" ediyor. Emeklilik yaşamını sürdürmek için Marmaris'i seçenler arasındayken, bizleri terk edip Foça'ya yönelmesi acı bir sürpriz oldu. Bir şairimiz gibi, "Bu firar aklına nereden, nasıl esti senin" dedik. Kim bilir? Belki de Sayın Timur Ziya Paşa'nın öğüdünü dinledi:

Bir yerde ki yok nağmeni takdir edecek guş,

Tazyiki nefes eyleme tebdili mekan et.

Gerçi Sayın Timur, takdir edilme veya bir yerlere gelme arayışında değildi. Sayıları yurt genelinde de çok azalan, çevresine hiçbir karşılık gözetmeden özverili katkılarda bulunan erdemli insanlardandı. "Tazyiki nefes" eylemesi kişisel çıkar hesaplarının çok çok üstünde bir nedene dayanıyordu ki, bazıları buna "enayilik" dese de, yurtsever olmak gibi bir sorumluluğun adamıydı. Öyleyse bu "tebdili mekan" olayı nereden çıktı?

Tıpkı insanlar gibi kentlerin de birer karakter yapısı var. Belki, karşılıklı bir etkileşimdir bu... Kentler insanları, insanlar kentleri biçimlendiriyor. Ve kentin bu karakter yapısı o denli güçlü ki, şaşılacak ölçüde etkili bir ÇEKİM ALANI oluşturuyor. Belli yörelere sanatçıların, kültür adamlarının yönelmesi, hiçbir yerde dikiş tutturamamış kişilerin yağlı bir kuyruk yakalayıp köşeyi dönmek için yalakalık yapabilecekleri bir yerlere yığılması hep bu

çekim alanının sonucudur. Sadece kentlerin değil, büyük kentlerdeki semtlerin de çekim alanları var. Örneğin, belli inanç grupları belli bir semte yerleşir. Herkes bilir ki, kadın pazarlayanlar filan yerededir, filan yerde de uyuşturucu işi yapılır. Anlaşılan, her horoz kendi çöplüğünde ötüyor...

Yani diyeceğim odur ki bu bir ortam meselesi. Kendi yaşam biçimine elverişli bir ortamı yakalayabilme arayışı insanın doğasında var. Hatta bütün canlılarda var. Onun için Aşık Mahzuni “Yüzemez yunuslar çaylar içinde” demiş.

İşte, Ertan Timur’un Marmaris’ten gideceğini duyduğumdan beri bunları düşünüyorum. Acaba Marmaris’in çekim alanında olumsuz değişimler mi var? Karakter yapımız bozuluyor mu? Ertan Timur’lar giderken, yerlerine kimler gelecek? Sayıları zaten çok az olan ve emeklilik yaşamlarında bütün birikimlerini Marmaris için harcayan eli öpülesi insanlarımız da giderler mi? Bunları düşünüyorum. Işıklar içinde yatası Marmarisli şair Erdoğan Çokduru’nun

“Ne sen eski sen

Ne resmin eski resim

Havaryu’sun Marmaris’im.”

değişini düşünüyorum. Elimizdeki değerleri yeterince koruyup, onlardan yeterince yararlanıp yararlanmadığımızı düşünüyorum. “İN”leri düşünüyorum, “OUT”ları düşünüyorum. Bunları düşünmeyenleri düşünüyorum. Ve diyorum ki, Orhan Veli’nin dizeleriyle

“Bakakalırım giden geminin ardından

Serde erkeklik var

Ağlayamam...”

7.7.2000

MARMARİS’TE KENAN EVREN OKULLARI...

Emeklilik yaşamlarını Marmaris’te geçiren saygın kişiler, deneyim ve birikimlerini Marmaris için kullanıyorlarsa, bu kente yararlı katkılarda bulunuyorlarsa, gönlümüzde ayrıcalıklı yerleri oluyor.

Prof. Dr. Ahmet Taner Kışlalı’nın yazılarında “Marmaris emeklisi” deyiimiyle söz ettiği Sayın Kenan Evren de, Marmaris’e katkıda bulunma çabasında olan bir kişi. Emekliliğini böylesi çabalarla süslüyor. Bizi bu yazıda ilgilendiren de işin bu yanı... .

Marmaris Kenan Evren İlköğretim Okulu’nun öğretime başladığı yıl (1990) Sayın Evren’i yakından tanıma olanağı buldum. Okul Müdürü olarak ziyaretlerimiz, görüşmelerimiz oldu. Okulumuzla ilgili bazı sorunları doğal olarak kendisine iletiyorduk. Çoğu zaman olumlu sonuçlar da aldık. Ancak, o günlerde benim duyumsadığım bir durum vardı. Sayın Evren bu okulun kendi adını taşımasına pek öyle önem vermiyor gibiydi. Gösterdiği ilginin boyutları bende böyle bir izlenim bırakmıştı. “Acaba nedendir?” diye düşünürken bir gün yanıtını kendi ağzından duydum; “Bir gün iktidar değişirse, bu okulun adını bile değiştirirler” demişti. Anlaşılan, devletin yaptığı okulda adının yaşatılacağına pek güvenmiyordu. Kendisi bir okul yaparsa ve adını verirse, hem adını verirken doğal bir hak kullanmış olacaktı, hem de kimse değiştiremezdi.

Çeşitli açıklamalarında kendi adını taşıyan bir okul yapacağını bildiren Sayın Evren, yürüttüğü kampanyanın da başarılı olmasıyla Armutalan Evren Paşa İlköğretim Okulu’nun tamamlanmasını sağladı. Böylece, yaşadığı kente bir “Marmaris emeklisi” olarak katkıda bulunmanın tadına vardı. Artık iktidarlar değişse de, kendi yaptırdığı bu okulun adı değişmezdi. Haklıydı...

İyi ama, Marmaris’te iki tane Kenan Evren okulu olmuştu. Birinin adı “Evren Paşa” olsa da karışıklığa yol açması kaçınılmazdı. Nitekim, PTT bile bazen okulları karıştırıyordu. Resmi yazışmalarda özel bir dikkat gerekiyordu.

Marmaris'e katkıda bulunmayı sürdüren Sayın Evren, son olarak da "Uluslararası Kenan Evren Koleji" adıyla tanımlanan Kenan Evren Lisesi'nin kuruluş çabalarına girişti. Bazı tanınmış iş adamlarımız ve özellikle İhlas Holding kurucusu, hatırı sayılır miktarda bağışta bulundular. Bilindiği gibi bu özel lisenin temeli de geçenlerde Sayın Cumhurbaşkanımızın katılımıyla atıldı. Yabancı dille eğitim verecek olan ve mezunlarının yabancı üniversitelere sınavsız girebileceği söylenen bu okulun, "Türk Milli Eğitiminin Hedefleri" açısından değerlendirilmesi ayrı bir yazı konusudur. 23 Eylül 2000 günü saat 21.05'de TRT 2 ekranlarında Atilla İlhan'ın sohbetini dinleyenler, sanırım bu konuda bir yargıya varmışlardır.

Bizim bu yazıda söylemek istediğimiz, şimdi Marmaris'te üç tane Kenan Evren okulu olacak. Bunun da epeyce karışıklık yaratacağı bellidir. "Hangi Kenan Evren Okulu?" sorusu epeyce duyulacak. İşte bunun için bir öneride bulunmak istiyoruz. Belki olumlu karşılanır...

Bilindiği gibi, Marmaris Ortaokulu ve daha sonraki adıyla Marmaris Lisesi bu kente 40 yıl kültür hizmet verdi. Kenan Evren İlköğretim Okulu'nun açılmasıyla bu okulun ortaokul sınıfları yeni okula nakledilmişti. Marmaris Lisesi bu şekliyle öğretim sürdürürken Sabancı Vakfı kat ilavesi ve tamirat işlerini yaparak okulun adını Marmaris Sabancı Lisesi olarak değiştirdi. Böylece, Marmaris'in adını taşıyan bir devlet okulu kalmadı.

Diyoruz ki, kentimizde üç tane Kenan Evren Okulu bulunduğuna göre, Kenan Evren İlköğretim Okulu'nun adı Marmaris İlköğretim Okulu olarak değiştirilmelidir. Bu değişiklik Sayın Evren'in de beklentisine ters bir durum yaratmaz.

Atatürk'ün bile Marmaris'te bir okulda adı varken, iki tane Kenan Evren yetmez mi?

26.9.2000

MARTAV

Marmaris Tanıtım Vakfı (MARTAV) daha yeni kuruldu. Tam olarak etkinlik kazanması, güçlendirilmesi için zaman gerekiyor. Ama görünen o ki, kısa sürede epeyce yol aldılar. Güzel organizasyonlara imza atmaları bunun göstergesi oldu. Büyük harcama gerektiren Tango Festivalini başardılar. Böylece, daha küçük meblağlar gerektiren nice programları rahatlıkla başaracakları görüldü. Cumhuriyet Bayramı kutlamalarında bunu da kanıtladılar. En güzel tanıtımın Marmaris'e gelen turistlerin olumsuzluklarla karşılaşmamaları olduğu gerçektir. Yetkililerimizin bu olumsuzluklarla savaşımı bize umut veriyor. Ama ne yazık ki, sorunlarımızın çözümlendiği söylenemez. Rahatsız olduğu olaylar yaşayan, tatilini berbat edecek durumlarla karşılaşan turiste "TANGO" değil "KARAGÖZ" oynatsanız gönlünü alamazsınız.

Temelde yatan bu sorunun üstüne giderken, hem yurt dışında hem de yurt içinde Marmaris'i güzel etkinliklerle gündemde tutacak, tanıtacak organizasyonlar da gerekiyor. MARTAV işte bunu amaçlıyor.

Egepark Vakfı da galiba bunu amaçlamıştı. Neden Başarısız oldu, sonu nasıl geldi?

Bilmiyorum.

Ama en azından o vakfın işleyişinden elde edilen deneyimler bu vakfı olumsuzluklardan koruyabilir. Önemli olan neyi, nasıl yapacağımızı planlayarak olanakları verimli kullanmaktır. Martav içinde yer alanlar sanırım bunu yapabilecek.

Bize düşen MARTAV'a gücümüz ölçüsünde yardımcı olmak. Bu amaçla bazı öneriler oluşturduk. Bunların hangisi uygundur, nasıl bir program içinde sunulur, bilemeyiz. Bu konuda MARTAV yetkilileri karar verecek. Datça'da düzenlenen Can Yücel günlerinin nasıl ses getirdiğini düşünürsek elimizdeki değerlerin farkına varmamız gerekiyor diyebiliriz.

Bizim önerilerimiz şunlar;

1)ŞİİR GÜNÜ

Değerli şair Erdoğan Çokduru Marmarisli'ydi. Kaybettik. Salihli Belediyesi "Şiir Günleri" etkinliğinde geçen yıl onu andı ve kitabını bastırıldı. CHP İlçe Örgütü'nün düzenlediği Çokduru'yu anma programı çok ilgi görmüştü. Egeli veya Muğlalı şairler düzenlenecek bir ŞİİR GÜNÜ'nde tanıtılır, anılır.

2)TÜRK SANAT MÜZİĞİ GÜNÜ

Elimizde çok değerli bir koro var. Sayın Yurdağül Eroğlu büyük emekler harcıyor. Ses sanatçısı Vedat Çetinkaya Marmarisli'dir. Değerli besteci İrfan Özbakır Marmarisli oldu. Bildiğim kadarıyla Perihan Altındağ'ın İçmeler'de evi var, orda yaşıyor. Unutulmaz sanatçı Hamiyet Yüceses Marmaris'te vefat etti. Bunca değeri sunacak bir gece düzenlemek sanırım zor değil.

3)ÇİĞAN MÜZİĞİ GÜNÜ

Çigan müziğinin unutulmaz ismi DARVAŞ'ın mezarı Marmaris'tedir. Yurt içinden gurupların ve Macaristan'dan davet edilecek sanatçıların katılımıyla bütün dünyanın hayranlıkla dinlediği Çigan müziği sunulamaz mı?

4)POP MÜZİK GÜNÜ

Tanınmış sanatçı Atilla Atasoy Marmarisli'dir. Arkadaşlarıyla birlikte ve Marmaris'i seven başka sanatçıların katılımıyla böyle bir gece (veya gün) kolaylıkla yapılabilir.

5)BALE GÖSTERİSİ

Ankara Devlet Opera ve Balesi'nin değerli başbalerini Gülcan Tunççekiç Kıraner İçmeler'de yaşıyordu. Kendisini kaybettik. Onun anısına düzenlenecek bir gösteriye sanat arkadaşları mutlaka katılır.

6)CAZ MÜZİĞİ GÜNÜ

Caz sanatçısı İsmet Sıral da İçmeler'de yaşarken kaybettiğimiz bir sanatçı. Bir anma gecesine kimbilir nice ünlü dostları katılacaktır.

7)KLASİK BATI MÜZİĞİ GÜNÜ

Marmaris Oda Orkestrası öncülüğünde ve her yıl davet edilecek çeşitli grupların katılımıyla Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası sanatçısı Marmarisli Şahin Yüzak'da anılabilir.

8)BANDO KONSERİ

Aksaz Deniz Üs Bandosu ve Deniz Kuvvetleri Bandosu'nun konserleri büyük ilgi toplayacaktır.

9)SEHA MERAY BİLİM GÜNÜ

Prof. Seha Meray Marmaris sevdalısıydı. Eşi halen Armutalan'daki evinde yaşıyor. Onun adına düzenlenecek panellerde her yıl değişik bir konuyu bilim adamlarımız tartışabilir.

10)MARMARİS RESİM VE FOTOĞRAF SERGİSİ

Marmaris'te yaşayan sanatçıların katılacağı böyle bir sergi yukarıdaki etkinliklerin yapılacağı sürelerde açık kalabilir. Bu sergiye el sanatları da katılabilir.

11)FOLKLOR GÜNÜ

Muğla yöresi türkülerinin ve halk oyunlarının yer aldığı bu etkinlik büyük ilgi uyandıracaktır. Yöresel kültürümüze de katkı olur.

Yukarıda saydığımız etkinlikler Marmaris Festivali olarak belirli bir süre içerisinde mi olur, yoksa bazıları festivalde bazıları yıl içinde mi olur, bunu düzenleyecek olan yetkililerdir. Ama görüldüğü gibi nice değerlerimiz var. Tango kadar önemli.

7.11.2000

TÜRK GECELERİ

Muğla Valisi Sayın Yiğenoğlu'nun, otellerde düzenlenen Türk gecelerine kalite getirmeye yönelik sözleri ulusal TV kanallarında yankı buldu. Öyle ki Savaş Ay'ın "Sokak

Arası” programında saatlerce bu tartışıldı. Ama, görünen o ki eğlence geceleriyle Türk geceleri birbirine karıştırılıyor.

Turistik kuruluşlar, müşterilerine hoşça vakit geçirtmek için çeşitli gösterilerin (animasyon diyorlar galiba), yarışmaların, ilginç saydıkları programların yer aldığı eğlence geceleri düzenliyor. Bunlarda bazen Rus revü kızları falan da yer alıyormuş. Bu ayrı bir olay...

Ama, eğer “Türk Gecesi” adıyla bir program hazırlanıyorsa bazı ölçütlerin devreye girmesi kaçınılmaz. Bunu çok kaliteli düzeyde başaran kuruluşlar mutlaka var. Fakat ne yazık ki bir çoğu da cıvık birer baldır bacak gösterisi biçiminde. Piyasadan bulunabilen sözüm ona dansözlerde ne estetik, ne ritm, ne dans hiç bir şey yok. Zenne denilen erkeklerin çokluğu da işte bu bayan dansöz kıtlığından olmalı. En önemlisi, bunların kullandığı müzik de hep aynı. “Ya elbi, ya elbi, ya habibi, ya habibi” diye bağırın Arapça kasetler. Bunun adı da Türk Gecesi!..

Böyle bir geceyi izleyen turist hangi olumlu izlenimi alabilir? Nasıl ki hanuççular “yapışkan bir millet” izlenimi veriyorsa, bu geceler de yanlış imajlar yaratır. Bu geceleri düzenleyenler “Turist de kaliteli değil, yersel” diyorlarsa, o başka...

Oysa Türk gecelerinde folklorik değerlerimiz yer almalı. Başta halk oyunlarımız olmak üzere halk müziğimiz ve el sanatlarımız da tanıtılmalı. Kına geceleri canlandırılıp, turistlerin avucuna fındık kadar kınalar dahi konulabilir. Masalarda kuru yemişlerimiz, tabaklarda Türk mezeleri (yapılış tarifleriyle) yer alabilir. Bizim kültürümüz sınırsız bir yaratıcılığa açıktır. Bütün bunlar yapıp da, Mustafa Kandıralı ve Balık Ayhan’ın oyun havalarıyla, dans etmesini bilen bir dansöz sunulursa, böyle bir geceye kimin, ne diyeceği olur? Vali Bey de bunu söylüyor...

Hem niye çevremizde bu kadar roman havaları, bu kadar oyun havaları çalabilen saz grupları varken Arapça kaset kullanılsın? Türk gecesine canlı müzik yakışmaz mı? 15 yıl önce Budapeşte’ de izlediğim Macar gecesindeki Çigan müziği hala kulaklarımda, armağan edilen küçük bir şişe Eğri şarabı hala vitrinimde...

6.2.2001

RÜŞVETE KARŞI JAPON BULUŞU

Denilir ki, alınımızın ortasında bir damar varmış. Adına AR DAMARI denilirmiş. Bu damar bir kere çatladı mı, artık o adamdan bir daha hayır gelmezmiş. Çünkü ar damarı çatlayan adam, insanlık duygularının en önemlisini, utanma duygusunu yitirmiş. Ne yapılırsa yapılsın, ne söylenirse söylensin bildiğini okurmuş.

Bu ar damarı çatlayanlar içinde en önemli kesimi rüşvet alanlar oluşturuyor. Kendilerine rüşvet verenlerin (bir çeşit intikam duygusu içinde) çevrelerine bu pis öyküyü anlattığını, herkesin olup bitenleri bildiğini anlamazlıktan gelerek, onurlu bir insan gibi toplum içine çıkabilirler. Çünkü ar damarları çatlamıştır, utanma nedir bilmezler...

Televizyondan duydum, Japonya’da bir belediye başkanı ar damarı çatlayanların çoğunlukta olduğu kişilerle çalışmak zorunda kalmış. Rüşvet olayı o kadar yaygınmış ki, hangi önlemi aldıysa başarılı olamamış. Bakmış ki olacağı yok (hayır, kendisi de rüşvete başlamamış) düşündüğü en son çareyi uygulamış ve onlara beddua etmiş. Aynen aktarıyorum.

“KİM RÜŞVET ALIRSA EMEKLİ OLUNCAYA KADAR BAŞLARI BELADAN KURTULMASIN. DİLERİM ERKEN YAŞTA DA ÖLSÜNLER.”

Bu bedduayı rüşvet alınması muhtemel dairelerin en görülecek yerine kocaman harflerle yazıp asmalıdır. Fakat, Japonları etkileyebilecek bu sözler bizim yüzüzlere vız geleceği için, kendi kültürümüzden gelen bazı sözleri de eklemekte yarar var. “Boğazına dursun, haram olsun, zıkkım ye, doktor parası et, bin yerinden çıksın” gibi sözler bu beddua içine serpiştirilebilir. Eğer bu levhaya biraz da görsellik katılmak istenirse, bir elin baş

parmağı ile işaret parmağını birleşmiş gösteren bir resim yapılarak, altına “Rüşvet yiyen böyle olsun” diye yazılabilir.

Utanırlar mı dersiniz?

16.2.2001

MUĞLA TURİZM BÖLGESİ Mİ, SANTRALLER YÖRESİ Mİ?

Çevreciler yine ayakta. “Muğla turizm bölgesi mi, santraller yöresi mi?” diye bağıyorlar. Çok şaşırtıcı ama, Muğla’yı turizm bölgesi sanıyorlar. Hiç öyle olsaydı, termik santrallerimiz böyle zehir saçar mıydı? Yeni bir santral için girişimler olur muydu?

Muğla turizm bölgesi değildir ve olmamalıdır. Tüm yatırımlar santrallere yöneltilmelidir. Yatağan ve Yeniköy bizim övünç kaynağımızdır. Dalaman santrali inşallah milenyumun anıtı olacaktır.

Biz bununla da yetinmeyeceğiz. Geçmişte ve günümüzde büyük başarılarla imza atan Sayın Başbakanımız öncülüğünde, Türkiye’nin enerji sorununu Muğla’da çözeceğiz. Başta, Aziz Nikola’nın yaşadığı Fethiye’deki Gemile Koyu olmak üzere, Katrancı Koyu’na, Göcek’te Bedri Rahmi Koyu’na, Marmaris’te Turunç, Hisarönü, Selimiye’ye, Datça’nın münasip yerlerine, Gökova’nın Yeniköy’e bakan karşı kıyısına (simetrik olsun diye) hep santral kuracağız. Bodrum-Yalıkavak’ı da unutmayacağız...

2000’li yılların küreselleşen dünyasında özelleştirme hamlemizin parlak uygulamalarını harekete geçirecek, Muğla’nın tümüyle elektrik santralına dönüşmesini sağlayacağız.

Geçenlerde, altmışına merdiven dayamış, 250 milyon kadar maaş alan bir emekli öğretmen yanıma geldi. Yağlı bir kuyruk yakalayıp dümenine bakacağı yerde, ülke sorunlarına kafa yoran dinazorun biri... Oturup bir dörtlük yazmış. Yayınlamam için bana verdi. Açıp okudum;

“Dikilmiş birer kazık Muğlalının bağına
Yatağan ve Yeniköy işte zehir saçıyor
Bir yenisi gelirken Dalaman civarına
Turistleri boş verin, yerliler de kaçıyor.”

Bozuldum elbet. “Yapma” dedim. “Bu bir teknoloji düşmanlığıdır. Memleketin enerjiye ihtiyacı var. Sen bu dörtlüğü düzelt, biraz değiştir, sana namus sözü; yayınlarım...” Adam deli, “istersen son dizeyi, Enerji Bakanlığı çevremize s...yor, diye değiştirelim” demez mi? Kızardım, bozardım, dilimin döndüğünce olumlu değişiklikler yapmasını istedim.

Ertesi gün yine geldi. “Tamam, değiştirdim, namus sözü vermiştin, yayınla” deyip, elindeki kağıdı bırakıp gitti. Terbiyesiz herif, bozguncu herif, bakın ne yazmış (üstelik son kelimesini ben değiştirdim);

Maşallahlı kazıklardır santral bacaları
Bir yenisi daha Muğla’ya dikiliyor.
Kırletirken çevreyi Yatağan ve Yeniköy
Teknoloji uğruna anamız (belleniyor)

13.4.2001

ZORUNLU BAĞIŞ SÜRÜYOR

“ZORUNLU” sözcüğü ile “BAĞIŞ” sözcüğü birbirine o kadar ters ki, bunları birleştirip “Zorunlu Bağış” kavramı yaratabilmek, Türk mucizesi sayılmalı. Maşallah bütün kamu kuruluşlarının birer vakıf ve derneği var ve hangisine işiniz düşse “Zorunlu Bağış” ile karşılaşıyorsunuz. Artık verilen her hizmetin bir bedeli var.

Yasalardan anlayanlar derler ki, kamu hukukunun birinci ilkesi kamu hizmetlerinin ücretsiz olmasıdır. Bazı özel durumlarda vatandaşlardan ücret alınacaksa (örneğin hastane hizmetlerinde), bu ücret yetkili kamu otoritesi tarafından, belirli bir hukuksal düzenlemeye dayanılarak önceden tespit ve ilan edilmiş tutarlarda ve belirlenmiş usullerle alınır. Ve yine yasalardan anlayanlar derler ki, isteyen kamu kurumu sunduğu hizmetin karşılığıymış gibi göstererek istediği kişiden, istediği miktarda parayı, istediği zaman, keyfi bir şekilde alamaz. Alırsa o devlet hukuk devleti olmaz.

Yasalar ne derse desin, işiniz düşen kamu kuruluşunda “şu kadar lira ödemeniz gerekiyor” denilerek, yani zorunlu bir ödeme görüntüsüyle burnunuza sokulan makbuzun üzerinde “BAĞIŞ” yazar. Oysa ki, bir ödemenin gerçekten “bağış” olabilmesi için üç özellik vardır.

1. Bağış, bir zorunluluğa değil, isteğe bağlıdır.
2. Bağışın maktu bir tutarı yoktur, bağışlayanın gönlüne kalmıştır.
3. Bağış, kesinlikle karşılıksız yapılır. Bir mal veya hizmet karşılığı değildir.

Şimdi oturup düşünelim, kamu kuruluşlarında “bağış” makbuzlarıyla toplanan paralar yasal mı, yasadışı mı? Eğer yasadışı ise, bunu uygulayanlar suç işlemiş olmuyorlar mı? Zorunlu denilerek zorla alınan paraya ne denir? Diyelim ki, bu durumu içinize sindiremeyen bir yurttaşınız ve yasadışı saydığınız bu uygulamayı yapanlar hakkında suç duyurusunda bulunacaksınız. Bir de bakıyorsunuz ki, Adliye örgütümüzden sabıka kaydı alanlar “zorunlu bağış” yapıyor... Onların da vakıfları ve dernekleri var. Üstelik bu ücret Muğla’da 1.2 milyon iken Marmaris’te 6.1 milyon TL.

Bu konuya değindiğim daha önceki bir yazımı şöyle bitirmiştım;

Artık kesindir ki, bu ülkede sosyal devlet ölmüştür. Resmi daireler para karşılığı iş yaparlar. Vatandaşın MÜŞTERİ sayıldığı düzendir bu. Adına KÖPEKSİZ KÖY EKONOMİSİ derler...

15.5.2001

ORMAN YOK OLURSA...

Bir ülke için ormanların önemini ve değerini anlamayan kalmadı (mı acaba?). Her gün dekarlarca orman yitirdiğimize göre bazı eksiklerimiz olduğu anlaşılıyor. Değerini biliyoruz ve seviyoruz ama koruyamıyoruz. Yangınlar da sürüyor, talanlar da...

Yangınlara “DOĞAL AFET” diyoruz. Bazı vakıf ve kuruluşlara TAHSİS edilen orman bölgeleri için “KAMU YARARI” kılıfını kolayca uyduruyoruz. Peki ya , “ORMAN NİTELİĞİNİ KAYBETMİŞ ALANLAR” sözü hangi yağmalamanın kılıfıdır acaba? Her dönemde işini yürütebilmiş tilkilerin, zamanında ellerini çabuk tutup bu tür alanlar yarattıkları acı bir gerçek.

Dış borçlar kapıya dayanınca, elinde avucunda ne varsa satışa çıkaran yöneticilerimiz, Hazine arazileri yanında orman niteliğini kaybetmiş alanlar (!) için de satış kararı verdi. Orman Bakanı’nın açıkladığına göre bu alanların satışı Maliye Bakanlığı’na devredilmiş.

İzmir’in Kemeraltı’ndaki çığırtkanların “Haydi! Yok mu alan... Batan geminin malları bunlar(!)” haykırıları kulaklarımda çınlıyor.

Ormanların değerini anlamayanların kalmış olabileceğini düşünen Orman Bakanlığı bazı broşürler bastırmış. Akılda kalacak sloganlar üretmişler;

Orman yok olursa, toprak da yok olur.

Orman yok olursa, su da yok olur,

Orman yok olursa, soluduğumuz hava da yok olur,

Orman yok olursa, sağlıklı yaşam ortamı yok olur.

Bütün bu yazılanlar kalın kafalara girer mi acaba? Talan alanlarında harıl harıl çalışan greyderler duyar mı?

Geçenlerde bir orman yangınına 15 çam ağacını kaybetmekle ucuz atlattık. Bu yangının büyümeden önlenmesi erken müdahale sayesinde başarılıydı. Bereket elimizde bir helikopter vardı ve görevini en etkin biçimde yapabildi. Böylece Marmaris Orman İşletmesi önemli bir sınav vererek hazırlıklı olduğunu kanıtladı. Yüreğimizi ferahlattı. Kendilerini kutluyoruz.

Görev aslında hepimize düşüyor. Ormanlarımızı, kucağımızda taşıdığımız bir bebek titizliğiyle korumazsak “ÇÖLLEŞMEYE AZ KALDI, ORMANIM NERDE?” türküsü söyleriz.

10.7.2001

KORSAN GAZETECİ

Toplumun tüm kesimlerinde genel bir yozlaşma söz konusu olunca, bir meslek grubunun bunun dışında kalması olası mı? Özellikle ekonomik çöküntü dönemlerinde suç oranları da artar, dolambaçlı yollardan para kazanma çabaları da çokça görülür.

Anlaşılan o ki, gazeteciler de böyle bir burkaç içine girdiklerinden, at iziyle, it izi birbirine karışmış. Meslek onurlarını hiçe sayarak kişisel çıkarlarının peşine düşen gazeteciler türemiş. İşini namusluca yapan gazeteciler de, öbürleri yüzünden haksız suçlamalara uğramış.

Bu konuda en sert çıkışı Emin Çölaşan yapmıştı. İhale takipçisi gazetecileri bir sergilemişti. Patronunun ticari ilişkilerini ayarlayan, kalemini bu yolda kullanan meslektaşlarına en ağır sözlerle karşı çıkmıştı. Gazetecilerin, kendi içlerine sızan bu tür kişilere savaş açması, meslek onurları açısından saygın bir davranış.

Muğla Valisi Sayın Lütfi Yiğenoğlu'nun, 24 Temmuz Basın Bayramı nedeniyle düzenlenen gecede yaptığı konuşmayı okuyunca, ulusal basında baş gösteren hastalığın, yerel basına da bir ölçüde bulaştığı izlenimi edindim. Sayın Vali şöyle diyor:

“Kimlikleri ve periyotları belirsiz, il denetiminden uzak her türlü korsan yayına karşı Valiliğimizin tavrı açık ve kesindir. Bu tür yayınlar ilimizde yaşam hakkı bulamazlar.

En ufak köy muhtarından belediye başkanlarına ve kaymakamlara buradan tekrar seslenmek istiyorum. Para karşılığında haber yapan ve para karşılığında değerlendirmeler yapan, kimliği belirsiz bu tür yayın organlarının temsilcilerine karşı hoşgörülü davranmayın. Muğla'nın gelişmiş ve aydınlık yapısında bu tür korsanlara yaşama fırsatı vermeyeceğiz.”

2 Ağustos 2001 tarihli Devrim gazetesinde yayınlanan ve bir bölümünü yukarıya aldığım bu konuşmada çok önemli saptamalar var. Her şeyden önce, gerçek gazetecilikle ilgisi olmayan korsan gazetecilerin türediği anlatılıyor. İlimizin en yetkili makamı bu durumu kesin dille açıklıyor. Bu korsan gazetecilerin marifetleri de ortaya çıkarılmış. Bunlar, para karşılığı haber yaparlarmış, değerlendirmeler yaparlarmış. Çok iğrenç bir manzara.

Asıl mesleği gazetecilik olan ve meslek onurlarını çiğnetmek istemeyen değerli basın mensuplarının bir araya gelerek önlemler alması zorunlu olmuştur. Sayın Vali'nin uyarısı, göz ardı edilmeyecek kadar ciddi...

Temiz toplum arayışı önce gazetecilerden başlamalı. Gerisi çorap söküğü gibi gelir. Çünkü kamuoyu denilen ortamı onlar yaratıyor.

14.8.2001

ÖLÜM SIRALI GELMİYOR

Birkaç yıl önce bir cenaze töreninde, aynı yaş grubundan dört-beş arkadaşıyla, ayaküstü sohbet ediyorduk. Gündüz Karabenli'ye dönerek "Gündüz, ne dersin, sıra bize mi geliyor?" diye sordum. Gündüz, her zamanki hazır cevaplılığıyla, biraz ilerimizdeki bizden daha yaşlı bir grubu göstererek "Sıra onlarda. Önce onlar gidecek, sonra sıra bize gelecek" dedi. Dudaklarımızda acı bir gülümseyiş oluştu. Çünkü, Gündüz dahil hepimiz biliyorduk ki ölüm sıralı gelmiyor...

Bunu halkımız da çok iyi bildiği için, "Allah sıralı ölüm versin" derler. "Gençlerden uzak olsun" derler, "Gecinden versin" derler. Ve Marmarisliler, sıralı ve sırasız her ölüm sonrasında "emir Allah'ın" diyerek, ölüm karşısındaki çaresizliği dile getirirler. Cenaze törenlerinin son sözü bu olur...

Son günlerde acı kayıplarımız oldu. Gençlik yıllarımızın efsanevi Hürriyet teknesinin kaptanı, mavi yolculukları Cevat Şakir'lerle, Eyüboğlu Kardeşlerle, Azra Erhat'larla, Mina Urgan'larla ilk kez başlatan Ali Kaptan'ı kaybettik. Ali Eroğlu 93 yaşındaydı. Sıralı ölüm diyerek teselli bulduk.

Marmaris'in eski ilköğretim müdürlerinden, Köy Enstitülü öğretmen Hasan Akdeniz'i kaybettik. Karşılıklı balkonlarımızdan her gün selamlaşır, hatırlar sorardık. Hasan Hoca 75 yaşındaydı. "Allah yatırmadı" dedik, teselli bulduk.

Peki, ya Muhittin'e ne diyeceğiz?

Muhittin için teselli sözcüğü bulmanın olanağı yok... Aslan gibi, enerji dolu, yaşama dört elle sarılmış bir adam, iki gün içinde gidiverdi. Aynı şaşkınlığı Abdi Karataban'ı, Hakkı Selçuk'u, Cafer Fındıkoğlu'nu, Hüseyin Onay'ı yitirdiğimizde de yaşamıştık. Ölüm sıralı gelmiyor.

Muhittin Onay, kendisini tanıdığım 40 yıl önceki dostluk, içtenlik, yardımseverlik gibi niteliklerini hiç değiştirmede. Konuşma biçimini bile, Marmarisliler'e özgü biçimiyle hep korudu. Eski Muhittin neyse, parti başkanı, iş adamı Muhittin de oydu. Bakanlarla, milletvekilleriyle konuşurken de yapmacık hareketlere başvurmaz, olduğu gibi davranırdı. Herkese mavi boncuk dağıtan, ikiyüzlü, çeşitli ayak oyunlarına başvuran çirkin politikacı metotlarını hiç, ama hiç kullanmadı. Yalnızca çevresindeki yalakalara değer veren bir politikacı olmadı. Eğer öyle olsaydı yüreğim bu denli yanar mıydı?

Onun bu sıra dışı tavrı "evet efendimci" kişileri belki rahatsız etmiştir, bilemiyorum. Ama Muhittin, olduğu gibi görünen yapısını hiç değiştirmede. Gerekirse gece yarısı telefon açar, Ankara'dakilerden hesap sorardı.

40 yıllık mert arkadaşım Muhittin'le, gençlik yıllarımızda nasıl bir dostluk ve sevgi içinde kucaklaşmışsak son görüştüğümüz gün de aynı duygularla birbirimizin yanaklarından öptük. Bunun bir veda olduğunu bilemezdim.

Ölüm sıralı gelmiyor...

21.8.2001

MARMARİS'TEKİ ATATÜRK İLKELERİ ANITI

Aksaz Deniz Üssü'ne girdiğinizde sizi önce "ATATÜRK İLKELERİ" karşılıyor. Altı ilkenin tek tek belli aralıklarla giriş yolunda yer aldığı, sonuncu levhada da tümünün alt alta yazıldığını görüyorsunuz.

Geçenlerde ilk kez gittiğim Aksaz'da bu heyecan verici girişle karşılaşınca "İYİ Kİ VARSIN MUSTAFA KEMAL'İN ORDUSU" sözlerini mırıldandım.

İşte, Marmaris'teki Atatürk İlkeleri Anıtı'nı anımsayışım bu nedenle oldu...

Siz Marmaris'te bir Atatürk İlkeleri Anıtı olduğunu, hem de 10 yıl önce yapıldığını biliyor muydunuz?

Her kentimizde Atatürk Anıtları var. Fakat, Atatürk ilkelerini konu alan bir anıtın Marmaris dışında bir başka kentimizde de bulunduğunu ben hiç duymadım. Sanırım yok...

“İyi ama, böyle bir anıtı biz niye bilmiyoruz?” diyeceksiniz. Bu sorunun yanıtı çok çarpıcı ve üzücü; BU ANIT YAPILMIŞTIR AMA, ÜZERİNE ATATÜRK İLKELERİ YAZDIRILMAMIŞTIR.

Kim yazdırmamıştır? Niçin yazılmamıştır? Böyle bir tartışmaya girecek değilim. Kimseyi suçlamaya da niyetim yok. Bu olay 10 yıl öncesinde kaldı. Şimdi kalkıp da deşmeye hiç gerek yok.

Ama ısrarla bir şey söylemek gerekiyor; Madem ki Aksaz Deniz Üssü'nün girişinde bu ilkeler yer alıyor, 10 yıl önce yapılan bu anıtın üstüne artık Atatürk İlkeleri yazılmalıdır. Çok yaklaştığımız Atatürk'ü Anma Haftası'nda bu görevi mutlaka yerine getirmeliyiz. “İlke ve Devrimlerine bağlıyız” sözlerinin yürekten söylendiğini kanıtlamak için tüm yetkililerimize önemli bir fırsattır bu...

Bu anıt Kenan Evren İlköğretim Okulu bahçesindedir. 1991 yılında bu okulun ilk müdürü olmak onuru bana verilmişti. Türkiye'nin ilk Atatürk İlkeleri Anıtını yapma düşüncemi Marmaris Lions Kulüp üyelerine açtım. Derhal kabul ettiler. Kısa sürede anıt bitirildi. Sayın Kenan Evren'den anıt için büyük bir Atatürk maskı rica ettim. Genelkurmay Başkanlığı hemen gönderdi.

Anıt yapılmıştı ama en önemli özelliği tamamlanıp, ilkeler yazılmadı. Üstelik pirinç levhalara yazılıp monte edilmeyi bekliyordu... Ve aradan 10 yıl geçti.

Şimdi ben, işte bu eksiğin tamamlanmasını istiyorum. Çok mu?

Not: Bu yazıdan sonra anıtta Atatürk ilkeleri konuldu.

6.11.2001

POLİS

Polise işi düşen bir arkadaşım nedense çok tedirgindi. Zorluk çıkarılacağı, belki de kaba davranılacağı kuşkusunu içindeydi. Kafasına yerleşen “karakol” imajı bu yöndeydi.

Arabasıyla ilgili bir belgeyi mutlaka alması gerektiğinden, ona göre önemli bir işti bu... “Acaba bir tanıdık mı bulsak?” diyordu... Buna gerek olmadığını, karakola başvurmasını söyledim. Öyle yaptı, umutsuz bir hava içinde Marmaris Çarşı Karakolu'na gitti.

Dönüşünde şaşkınlıkla karışık bir sevinç içindeydi. Kafasındaki Polis ve Karakol imajı bütünüyle değişmişti. Sık sık “yok arkadaş, şimdiki genç polisler çok farklı” diyordu.

Anlattığına göre, Çarşı Karakolu'nda SUAT ÖZDEMİR isimli bir polis arkadaşına başvurmuş. Suat Bey, kendisini güleryüzle karşılamış. Hemen dosyaları araştırıp gereken belgeyi bulmuş. Kısa sürede işlemi tamamlayıp yine güleryüzle uğurlamış.

Olumlu davranışıyla meslek onurunu yücelten Suat Bey'i ve onun gibi davranan bütün polisleri kutlamak gerekiyor. Zaman zaman gazetelere yansıyan olumsuz olayları ölçü alıp bütün bir polis örgütünü suçlamanın yersiz olduğu açıktır. Böyle olaylar bütün meslek gruplarında yaşanıyor.

Olumsuzluklar çarşaf çarşaf sergilenirken olumlu olaylar da yansıtılmalı ki, bir mesleğin gerçek yüzü ortaya çıkabilsin. Birkaç kötü olay bütün bir meslek grubunu incitmesin.

Birkaç yıl önce televizyonda “POLİS” adlı bir dizi vardı. İçerik olarak, oyuncu olarak başarılı bir yerli dizi. Toplumdaki çarpıklıkları, kokuşmuşluğu, üç kağıtçılığı, vurgunculuğu, çok güzel sergiliyordu. Onun için bazı sahneleri belleğime kazındı. Polisin kişiliğinde

namussuzluklara karşı koyan cesur insanları görüyordunuz. Canı pahasına da olsa, toplumun asalaklarını temizleyen insanları görmek umut veriyor. Bütün zorluklara karşın görevini yapan Türk Polisine minnet duyuyorsunuz.

O dizide unutulmaz bir sahne vardı. Yaşlı öğretmeni bir üç kağıtçının elinden kurtaran polis, onun elini öpüyor ve “öğretmenler ölmez” diyordu...

Ya polisler? Polisler ölür mü? Arkalarında ekonomik zorluklara düşmüş, çaresizliğe itilmiş, boynu bükük eşler ve çocuklar bırakan şehit polisler ölür mü?

Size bir sorum var... Yazın kavurucu sıcakta güneş altında, kışın yağmurda, soğukta görev yapan polisin yanından geçerken, yüzünüzde bir saygı gülümseyişiyle “İYİ GÜNLER” dediniz mi hiç? Oysa bu kadarcık bir ilgi bile ne kadar mutlu ediyor onları... Ben denedim, gözleri parlıyor... Pek bir şey veremiyoruz onlara, bari selam verelim. Çok mu?

Hiç değilse kapımıza bir namussuz dayandığında onları çağırılmaya yüzümüz olur.

4.12.2001

BALIKÇILARIN TEPKİSİ

Deniz, balıkçıların ekmek teknesidir. Karnı onunla doyar, yuvasının dumanı onunla tüter. Koca bir ömrü denizin kucağında tüketir.

Bizler istediğimiz kadar denizi sevelim ve denizin canlılığını önemseyelim, bir balıkçının duygularına ulaşmamız, bunu iliklerimize dek duyumsamamız mümkün değildir. Denizin nabzını balıkçı tutar. Ona yönelen tehlikeleri balıkçı bilir. Eğer onların yüreklerinde denize ilişkin bir korku, bir endişe varsa bunu önemsemek gerekir. Seslerine kulak vermek gerekir. En başta yetkililerin onları dinlemesi ve birlikte çözüm aramaları gerekir. Aksi halde denizin ölümüne seyirci kalmış oluruz.

Son günlerde balıkçılarımız büyük bir tepki içindeler. Göz göre göre denizin canına okuyanlara kızıyorlar. Başta trol olmak üzere yasadışı avcılık yöntemleriyle denizin ve balıkçılığın öldürüldüğünü söylüyorlar. Daha etkin önlemler alınmasını, yetkililerin daha duyarlı olmasını istiyorlar.

Bir balıkçımız “Havanın bozulup da, teknelerin çıkmadığı günlerde, trol tekneleri denizin dibini tarayıp geçiyor” diyordu. Kurt dumanlı havayı severmiş. Anlaşıyor ki, denetimlerden kurtulmanın yolunu bulmuşlar.

Konu, bütün Muğla kıyılarını ilgilendiriyor. Aslında bu sorun, Türkiye'nin yaşadığı çevre konularından biri. Denizlerimiz günden güne ölüyor ve bu acımasız korsanlara engel olunamıyor. Çevre Bakanlığı, Tarım Bakanlığı, Denizcilikten Sorumlu Devlet Bakanlığı ve diğer ilgili kurumlar ne bir proje üretiyor, ne de bu soruna çözüm yolu buluyor. Kanser gibi umarsız bir hastalık sayılmış ve Allah'a havale edilmiş...

Sayın Valimize sesleniyoruz.

Kıyı ilçelerimizde toplantılar düzenleyiniz. Balıkçılarımız seslerini size duyurmak istiyor. Başta Sahil Güvenlik olmak üzere balıkçılarımız ve diğer yetkililerle yapılacak bu toplantıda belki önemli kararlar alınır, belki bir çözüm yolu bulunur.

Belki...

1.3.2002

TURBAN TREGEDYASI

Perde açıldığında tam ortada, yüksekçe bir koltuğa oturmuş mavi gözlü, yeşil elbiseli bir kız görülür. Koltuğun ön tarafına;

“Kızlık adı Ordugah

Dulluk adı Turban”

sözleri yazılmıştır. Sahnenin iki yanında bağırان insanlar vardır. Bir yandakiler;

“Turban kurban olsun sana” diye bağıırken diğer yandakiler

“Turban zikkım olsun size” diye bağırmaktadır.

Arka planda birkaç kişinin hararetli konuşmaları duyulur;

- Sen beğendiysen bu işi hallederiz, merak etme.
- Sağol abi ama bir ricam var.
- Çekinme, söyle.
- Bu pasta kaç katlı olacak?
- Vallahi alem adamsın. Kızı aldın, pastanın kaç katlı olacağını düşünüyorsun.
- Öyle deme abi, itibarımız var.
- Dört kat yeter mi?
- Az be abi.
- Ulan düşün kendi aramızda olacak, önemli olan işi ucuza bitirmek.
- Haklısın da, beş kattan az olursa doyurmaz be abi.
- Tamam, tamam. Onu da hallederiz. (İçeriye doğru seslenir;) Söyleyin de pastayı beş katlı yapsınlar.
- Sağol abi.
- Sen de sağol aslanım.

Bu sırada koltuktaki kız ayağa kalkar, sahnenin önüne gelir. Sık sık koca değıştirmenin verdiği rahatlık içindedir. Şarkısını söyler;

Tanrım!

Bana dört katlı,

Dört de yetmez beş katlı,

Beş de yetmez yedi katlı,

Ver, ver, ver, ver,

Ver Allahım ver!

Işıklar kararır, perde kapanır. Sol yandan birkaç emekli kendi aralarında konuşarak sahne önüne gelirler;

- Bu kız sonunda o... olacak.
- Haklısın dostum, güzelim kıza yazık ettiler. Üç kuruş için geleceğini karartıyorlar.
- Mahallenin namusunu düşünen yok.

Bu sırada, şık giyimli genç bir adam fırlar sahneye.

- Susun be! Siz kendi işinize bakın. Siz ne anlarsınız bu işlerden?

Emeklilerden biri ciddi bir yüz ifadesiyle genç adama yaklaşır. Bir şey söylüyormuş gibi anlamsız sesler çıkarır.

Genç adam şaşırılmıştır;

- Anlamadım ne dedin?

Yaşlı adam muzip muzip güler;

- Vıııjt Erenköy!

Emekliler kahkahalarla gülerken ışıklar kararır.

5.3.2002

GİTMEK

Ben Ahmet Ertegün değilim ki... Şimdi kalkıp “Yok arkadaş, bu dayanılmaz gürültünün içinde, genzimi yakan egzoz dumanını soluyarak, evimde yaşayamam. Marmaris’ten gidiyorum” desem, Çevre Bakanı’nın telefon edip “Aman gitme” demeyeceğini biliyorum. Hatta yazılarımdan hoşlanmayan birileri “ Cehenneme kadar yolun var” bile diyebilir.

İnsanların yerleşik düzenini bozması da kolay değil. Hele bir emekli öğretmenin bu yaştan sonra memleketini terk edip “tebdil-i mekan” etmesi olanaksız.

Öyleyse ne olacak? Ahmet Erteğün’ün Bodrum’u terk etmesi gibi bir efelenmeyi başaramayacağıma göre, egzoz dumanını yutarak, kulaklarıma her gece yatmadan önce pamuk tıkayarak kalan ömrümü kuzu kuzu Marmaris’te geçirmeye devam edeceğim. Elimden gelen tek şey, kentin içinden çevre yolu geçiren kafalara günde beş vakit saygılarımı (!) sunmak olacak.

Karşılaşacağımız sorunları önceden sezip, gereken savaşı zamanında yapmak ve olumsuzlukları önlemek gerekiyor. İş işten geçtikten sonra sızlanmanın anlamı olmadığını çok iyi biliyorum, onun içindir ki YENİ DATÇA YOLU adıyla kentin içinden geçirilen çevre yolunun yaratacağı gürültü ve hava kirliliğini on yıl öncesinden beri yazıyorum. Dinleyen de olmadı, bu savaşıma benimle birlikte katılan da olmadı. Sonunda yol açıldı.

Bu konudaki ilk yazım 26 Ocak 1993 tarihini taşıyor. Bu yol kağıt üzerindeydi. “Şehrin göbeğinden çevre yolu geçirmek de şehir plancılığındaki ustalığımızın belgesidir (!)” diye yazmışım ve sakıncalarını sıralamışım.

İstanbul Mimarlar Odası’nın yayımlarını buldum. Bu konudaki bilgileri 16 Nisan 1996 tarihli yazımda yetkililerin bilgisine sundum. Bir örnek:

“ Her yeni açılan veya genişletilerek niteliği değiştirilen taşıt yolu bir trafik üretici (jeneratörü) rolü üstlenir. Bölgede daha önce var olana ek taşıt çeken bir çekim aksı olarak görev görür” deniliyordu. Marmaris gibi doğa güzelliğinden ekmek yiyen bölgeler için de, “Yayanın tartışmasız üstünlüğüne dayanan, taşıttan arındırılmış geniş yaya alanlarının oluşturulması” öneriliyordu.

Ankara İdare Mahkemesi’nin dikkate aldığı bilir kişi raporunu da yayımladım. “Çağdaş kentlerde artık özel otolara kolaylık sağlamak yerine bunları kent merkezinden uzaklaştırmak çarelerinin arandığı” vurgulanıyordu.

Dinlemediler, önemsemediler, 35 m. eninde çevre yolunu (mıcırli asfalt döşeyerek) kentin içine bir hançer gibi soktular. Marmaris’in Bağdat Caddesini yarattılar. Diskotek gürültüsü de neymiş; her otomobil, kamyon, otobüs, tır birer jet uçağı sesi yayıyor. Hız sınırlaması dinleyen yok, motosiklet ve otomobil yarışları yapılıyor. Geçenlerde bir kadıncağız ezilerek öldü.

Ben Ahmet Erteğün değilim ki... Çekip gidemem. Her gece kulaklarıma pamuk tıkayarak ve zehirli gazı soluyarak uyumak zorundayım.

1.9.2002

YAPAY RESİF OLAYI

Değerli büyüğümüz Büyükelçi Özdemir Benler geçtiğimiz Cuma günü yazısında “Marmaris Yapay Resif Projesi”ni gündeme getirdi. Bu bir anımsatma ve göreve çağırma yazısıydı.

Konuya uzak kalmış ya da kendilerine bilgi ulaşmamış dostlarımız varsa, bu önemli projeden kısaca söz etmeyi görev saydım.

Yapay resif, “yapay kayalık” anlamına geliyor. Denizin eline bir savunma silahı vermek diye de açıklanabilir. Yasadışı avlanmalarla deniz dibinin talan edilmesine ve deniz erozyonuna karşı balıklara yuva olabilecek üreme alanları yaratmak için çeşitli biçimlerde beton bloklar denize atılarak yapay kayalıklar oluşturuluyor. Bu blokların üzeri kısa sürede deniz bitkileriyle kaplanarak gerçek bir resife dönüşüyor.

Bu noktada bir parantez açıp hemen belirtelim ki, aynı amaca yönelik başka uygulamalar da söz konusu. Çevrecilerin girişimiyle dünyanın çeşitli kıyılarına kullanım dışı kalmış uçak, gemi ve otomobiller batırılıyor. Geçenlerde Florida’lı çevrecilerin onuncu

gemiye de batırdıkları duyuruldu. Rodos'a giden dostlarımız dikenli tellere sarılan otomobil karasörlerinin kıyılara atıldığını ve Rodos kıyılarının balık kaynadığını anlatıyor. Dahası var. Karaib adalarında bir Rus savaş gemisinin turizmi geliştirmek amacıyla batırıldığını ve bu bölgenin önemli bir dalış turizmi merkezine dönüştüğünü okumuştuk.

Yapay Resif projesini yurdumuzda Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi uyguluyor (Telefon:0-232-725 11 62). Bugüne dek önemli başarılarla imza atıldılar. 1989'da İzmir iç körfezinde eski trolleybüs kasalarının kullanımı ile başlayan çalışmalar beton ünitelerin amaca göre çeşitli biçimlerde yapılmasıyla 1992'de Hekim Adası, 1995'de Dalyanköy, 1998'de Ürkmez ve aynı yıl Gümüldür, Ereğli, Zonguldak gibi yörelerde uygulandı. Benim haber alabildiğim kadarıyla en son Selçuk Belediyesi bu projeyi Pamucak kıyılarında uygulama kararı aldı ve galiba ilk bloklar denize atıldı.

Çağdaş Marmaris'in 17 Kasım 1998 tarihli sayısında bu konuyu ilk kez ele aldık. Bir hafta sonraki yazıyla da (24 Kasım 1998) Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi'nden aldığımız bilgilerle Yapay Resif olayını daha geniş biçimde Marmaris gündemine taşıdık.

İlk olumlu tepki İçmeler Belediyesi'nden geldi. Bir de duyduk ki, bilim adamları davet edilmiş, yapay resifi anlatacaklarmış. Toplantının başlamasına yarım saat kala haberim olabildi. Küçük bir çevreye haber verilen, katılımı az bir toplantı oldu. Ama iki bilim adamı görüntülü kanıtlara da yer veren doyurucu bir açıklama yaptılar. Olay heyecan vericiydi ama her büyük projede olduğu gibi kuşku duyanlar da vardı.

Daha sonra tam bir sessizlik dönemi başladı. Konuyu önemseyen birkaç kişi dışında yapay resifi kimse ağzına almadı. Konu kapanmıştı. Anlaşılan Marmaris'in böylesine bilimsel bir projeye ihtiyacı yoktu. Tekrar yazma gereği duymadım ve bu tam bir yıl sürdü. Özdemir Benler büyüğümüz daima ele aldığımız konuyu sonuna kadar izlememiz gerektiğini söyler. Söylemekle de kalmaz, zorlar. Yine böyle oldu. Yapay resifi tekrar yazmamı istedi. Bir yıl önce her türlü bilgiyi verdiğimizizi, buna gerek olmadığını söylediysem de, dinletemedim. Saygımız nedeniyle kendisine "hayır" dememiz de mümkün olmadığından, oturup gönülsüz gönülsüz yeniden yazdım (16 Kasım 1999).

İşte ne olduysa ondan sonra oldu. BENLER AMCA yine haklı çıktı. Ben yanıldığıma sevindim.

Valilik Makamı bütün kaymakamlıklara bu yazıyı göndererek görüş istedi. Sonra yine Valilik'te bilim adamlarından bilgi alındı. Bu arada Sayın Karadiñ beni davet ederek bilgi aldı, bir dosya halinde bütün bilgileri kendisine sundum. Valilikten yapılan açıklama sevindiriciydi. Bu projenin başta Gökova Körfezi olmak üzere Muğla kıyılarında uygulanması öngörülüyordu.

Bu noktada, dönemin Muğla Valisi Sayın Lütfi Yiğenoğlu'nu saygı ve şükranla anmamız gerekiyor. Önemli projelere imza atmış bir vali olarak daima hatırlanacaktır. Bu günlerde doya doya yediğimiz Marmaris köylerinin lezzetli çileğinde bile onun imzası var. Geç bulduk, çabuk kaybettik...

Sonuç olarak Marmaris Belediyesi bu projeyi uygulama, Marmaris Kaymakamlığı da resmi işlemleri yerine getirme kararı aldı. Bilim adamları körfez içi ve dışında dalışlar yaparak projeyi hazırlamaya başladılar. 7 Nisan 2000'de Çağdaş Marmaris "Ön Çalışma Raporu" nu, 15 Eylül 2000'de de "Marmaris Yapay Resif Projesi"ni yayınladı. Bu projenin Bakanlıkça onaylandığı haberi 24 Kasım 2000'de Çağdaş Marmaris'e manşet oldu.

Bu haberde Sayın Karadiñ "Beni en çok heyecanlandıran proje" diyordu. Körfezin balık kaynayacağını, olta balıkçılığının geliyeceğini, balık tutmak isteyen turistler için balık seferleri düzenleneceğini ve böylece kışları da Marmaris'e turist geleceğini söylüyordu.

Bu projeye göre iç liman bölgesinde farklı üç bölgede, dış liman bölgesinde ise altı noktada her biri 230 bloktan oluşacak resif kümeleri 45 metre yarıçaplı dairesel bir alana yığılacaktı. Kullanılması hedeflenen toplam blok sayısı 2070 taneydi.

İlk bloklar 21 Aralık 2000’de düzenlenen bir törenle denize atıldı. İç liman için öngörülen diğer bölgeye de sonradan bloklar atıldığını duyduk. Ne bilgi, ne de haber verildi. Ama kesin olan şey, her bölge için projede öngörülen 230 blok sayısına ulaşamadığıydı. Liman dışındaki bölgelere ise hiç blok atılmadı. Yani projede belirtilen toplam 2070 bloktan tahminen 200 kadarı kullanıldı. Ve PROJE RAFA KALDIRILDI.

Oysa bu kadarcık uygulamadan bile olumlu sonuçlar alınmaya başlanmıştı. Bilim adamları dalış yaparak milyonlarca balık yavrusunu resif çevresinde gördüler, kısa sürede alınan bu verimi sevinçle karşıladıklarını söylediler. Ancak projenin uygulanmamasından üzüntülüydüler.

Bundan sonra ne olur, bilemiyorum. Sayın Özdemir Benler, geleceğe ilişkin iyimser bir bekleyiş içinde. Bunu yazısında görüyoruz. Dilerim yine BENLER AMCA haklı çıkar.

06.05.2003

AÇ KOYNUNU ŞEHİT AHMET BENLER BABAN GELDİ

Gazeteden Neşe telefon etti. Sesi hüzünlüydü. Zor konuşuyordu. “Acı bir haberim var” dedi. Bütün vücudum uyuştı, kendimi zorlayıp “Kim?” diyebildim. Neşe “Özdemir Abi” deyince karşılıklı göz yaşlarına boğulduk. Saate bakıyorum, acı haberi alalı bir saat olmuş...

Evde yalnızım. Acımı paylaşacak kimseyi bulamadım. Aksilik, eşim üç günlüğüne Marmaris dışına gitti. Tek çare kaleme kağıda sarılmaktı. Onu yapıyorum. Ortaya çıkacak yazının nasıl olacağını hiç düşünmüyorum. Sırası değil...

Onu tanımak, onun dostu olmak, onunla oturup konuşabilmek, evinde Jale Abla’nın hazırladıklarını yiyerek her konuyu karşılıklı sevgi ve saygı sınırları içinde tartışabilmek bir onurdu. Ben bu onuru yaşadım. Çağdaş Marmaris Ailesi olarak biz bu onuru yaşadık... Ona Özdemir Abi, dedik. Özdemir amca, dedik. Gerçekte o, sadece Şehit Ahmet Benler’in değil, bizim de babamızdı...

Pazartesi günleri gazetede yaptığımız doyumsuz sohbetleri özlememek mümkün değil. Bize yön verirdi, teşvik edici güzel sözlerini duyardık. Özellikle beni sürekli yazmaya zorlardı. “Şunu yazsana Duran Hoca” dediğini çok duydum. Yazmaktaki isteksizliğimi görünce kızardı. Bıkmadan, usanmadan yazmaya zorlar, hatta yazısının bir köşesine beni sıkıştırıp, yazmam için teşvik edici sözler koyardı. Özellikle “Yapay Resif Projesi” olayında bunu çok yaşadım. Benden en son istediği Yapay Resif’i yeniden yazmam ve projenin tamamlanması için çaba harcamamdı.

İşte yazıyorum Özdemir Abi: YAPAY RESİF PROJESİ MUTLAKA TAMAMLANMALIDIR.

Yazacak çok şey var. Kalemimi dizginleyip bu ilk yazıda o güzel insanın yaşam öyküsünden söz etmeliyim. Bu bir görev. Acı bir görev... Kalkıp kütüphanemden onunla ilgili bilgileri topladım. Şimdi onun muhteşem yaşamından söz edelim.

Özdemir Benler, hakim Süreyya Bey’in oğludur. 26 Temmuz 1922’de babasının görev yeri olan Denizli’de doğdu. 1941 yılında İzmir 2. Erkek Lisesi’ni ve 1945 yılında Mülkiye’nin siyasi şubesini bitirdi. 29 Eylül 1945 tarihinde meslek memurluğu sınavını kazanıp Dışişleri Bakanlığı’na girdi. 1946 yılında üçüncü katipliğe terfi eden Özdemir Benler 1947’de silah altına alınmış, 1948’de yedek teğmen rütbesiyle terhis edilerek bakanlığa dönmüştür. 1949’da Rodos Başkonsolosluğunda kancılarlığa atandı. Marmaris’i işte bu görevi sırasında tanıdı ve sevdi. 1950’de Atina Büyükelçiliğinde Üçüncü Katipliğe, sonra İkinci Katipliğe ve 1952’de Londra Büyükelçiliğinde İkinci Katipliğe verildi. 1953 yılında merkezde NATO dairesinde

şube müdürlüğüne, oradan 1955 yılında Paris’te NATO Türkiye Daimi Delegeliğinde Başkatipliğe, sonra Müsteşarlığa atandı. 1960 yılında merkezde Dördüncü Daire Genel Müdür Muavini oldu. 1961 yılında Tahran Büyükelçiliğinde Müsteşarlığa atandı.

Özdemir Benler 1962’de Halep Başkonsolosu oldu... 1963’de merkezde Protokol Dairesi Genel Müdürlüğüne atandı. 1964 yılında İktisat Dairesi Genel Müdürlüğü’ne nakledilen Benler, 1965 yılında Kıbrıs Büyükelçiliğini tedvire memur Elçi unvanıyla Maslahatgüzarlığa ve 1967 yılında da Büyükelçi unvanıyla Birleşmiş Milletler Cenevre Ofis’i nezdinde Daimi Delegeliğe atandı. Böylece 22 yıllık hizmet sonrası 45 yaşında Büyükelçi unvanını almış oldu.

1970 yılında Varşova Büyükelçiliğine, 1978 yılında Lahey Büyükelçiliğine, oradan 1982 yılında Ottawa Büyükelçiliğine atanmış olan Özdemir Benler 1987’de emekli olmuş ve Marmaris’e Armutalan’daki evine yerleşmiştir.

Özdemir Benler 1948 yılında Jale Hanımefendiyle evlenmiş, bu evlilikten 11 Mayıs 1952’de Londra’da Ahmet Benler dünyaya gelmiştir. Sekiz yıl sonra, 1960’da Emre doğmuş fakat 1969 yılında İsviçre’de bir trafik kazasında kaybedilmiş ve Benler Ailesi ilk büyük acıyı yaşamıştır.

Tek çocukları Ahmet Benler ortaöğretimini Fransa’da Annemasse Lisesinde yapmış, yine Fransa’da Grenoble Üniversitesini bitirmiş, Newyork Politeknik Enstitüsünden master diploması almıştı. Ana dili gibi Fransızca ve İngilizce bilen bir elektrik yüksek mühendisiydi. Lahey yakınında Delft Üniversitesinde doktora derslerine başlamıştı. 12 Ekim 1979’da üniversiteye giderken Volkswagen arabasının içinde silahlı saldırı sonucu yaşamını yitirdi. Suçu, Büyükelçinin oğlu olmaktadır...

Bu acı öyküyü tüm ayrıntılarıyla ayrıca okuyucularımıza sunmayı düşünüyorum.

Şehit Ahmet Benler ve babası sonunda kavuştular. Ama biz muhteşem bir insanı yitirdik.

25.4.2005

ERDOĞAN ÇOKDURU

Marmarisli ozan Erdoğan Çokduru 6 Nisan 1937’de Marmaris’te doğdu. Belediye zabıta memuru “Sabri Onbaşı” ile Karaduman ailesinden Fatma Hanım’ın oğludur. İlkokulu bitirdikten sonra askeri okullarda okudu ve 1959’da Hava Harp Okulu’nu bitirdi. Savaş pilotu olarak Hava Kuvvetleri’nin çeşitli birliklerinde görev yaptı. Bu arada 7 yıl uçuş öğretmenliği yaparak pilot yetiştirdi. 1978-1980 yılları arasında Bonn’da Askeri Ateşe’ydi. Son görevi 2. Hava Taktik Komutanlığı Tetkik Kurul Başkanlığı’dır.1991’de emekli oldu, Ankara’ya yerleşti. 31 Ekim 1999’da erken kaybettik.

Öğrencilik yıllarında iki kitabı yayınlanmıştı.1957’de “ŞEY” ve 1959’da “ADAM” ... Daha sonra şiirlerini kitaplaştırmadı. Şiirleri; Şairler Yaprağı, Çağrı, Yeşerdi, Yeditepe, Varlık dergilerinde ve radyolarda yayınlandı.

Salihli Belediyesi yıllardır sürdürülen “Şiir İkindileri” etkinliğinde 2000 yılında Erdoğan Çokduru’yu andı. Sadece anmakla da yetinilmedi. Yaşamı boyunca can dostu olan Şadan Gökova’lı onun şiirlerini derledi ve “Karnaval Gecesi” adıyla kitaplaştırdı. Bu kitap Salihli Belediyesi’nin Kültür yayınlarınının 13. kitabı olarak yayınlandı.

Not:

25 Nisan 2000 ve 1 Kasım 2004’de Erdoğan Çokduru anısına yerel gazetede özel sayfalar hazırladım. Seçtiğim şiirleri okuyuculara sundum. Büyük ilgi gördü. Bu kitaba da alıyorum.

28 Nisan 2000’de Yat Limanında şiir dinletisi ve anma gecesi düzenledik. Yakın arkadaşları anılarını dile getirdi. Geniş bir katılım oldu. Çok sayıda şiirini okuduk.

Onun adını ve anısını Marmaris'te yaşatmak için girişimler sürüyor. Dileriz başarılı.
Marmaris'in bu değerli şairi unutulmayı hak etmiyor.

MARMARIS

Bir gece düş içinde
Sabırsız sana geldim
Sen gene eski sen
Resmin gene eski resim
Marmaris Marmaris Marmaris'im.

İspirto kokusu var havanda
Sağ sağa yaslan
Sol sola yalpa
Sarhoşlar ünleşir çıkmazlarında
Yok birine kızasım
Ben onlara
Onlar da bana hısım
Marmaris Marmaris Marmaris'im.

Gene coşmuş Kocapınar
Şırl şırl ışıldar
Apdest alınır ezan vakti
Yalağında ıslanmış karpuzlar
Kazınmış kabuklarına isim
Marmaris Marmaris Marmaris'im.

Çamaşırdan döner anam
Başında bohça
Ardından futaya bürünmüş bacım
Elinde kazan
Ben küllü sularında Yunmuşum
Marmaris Marmaris Marmaris'im.

Sünger dönüşü kordonda dalgıç karıları
Döşlerinde beşibiryerdeliler
Çiğnilerinde çocukları
Çıkmadı mı motordan kocaları
Dizlerinde yumrukları çığlıkları
Günlerce sürer ağıtları
Sen de vurgun yemişin belden yukarı

Bir gece düşten uyanıp
Kan-ter içinde sana geldim
Sen ne eski sen
Resmin ne eski resim
Havaryu'sun Marmaris'im.

N'OLUR N'OLMAZ

Ben ozan mozan değilim abi,
Yanlış anlaşılmasın
Bunları bana siz yazdırdınız...
şaşılmasın.

ADAM IRGATI

Bir adam yaptım daha görmediniz
Gizli gizli yaptım
Onarmadan yaptım
Kollarını maden ocaklarında taktım
şantiyelerde ayaklarını
Görmediniz.

Bir sevmesi var adamın, tanrılara vergi
Bir atması yükü sırtından, sekiz saat bitti mi
Ben bir adam yaptım, göreceksiniz
Adam gibi.

HARP ADAMI

Bu benim bir solukluk tüfek çatmış
aydınlığım
Bu sevmelerim, bu umutlarım yani
Ben harp adamıyım (hiç) belli olmaz
Bir bayraklı oyun başlamaya görsün
Giderim,
Hadi.

Günlerce yolumu beklersin tedirgin
Geceleri kapayamazsın gözlerini
Belki dudaklarını hazırladığın olur
Dudaklı döneceğim belli mi?

Ben harp adamıyım bu böyle

Kişiyi sevmeye yetmem.

HOŞGELDİN

-Oya'ya-

Hep böyle bahar akşamlarında gel emi
Saçlarımı bahar yelleri savursun ağır aksak
Ve dudaklarında mutluluğun en güzeli
Gayri gözlerim yaşarmayacak...
Sarmaşıklar gibi sarılacağım sana
Gözlerim gözlerine degecek sabahlara kadar
Yarım yamalak türküler mırıldanacağım
Yarım yamalak anılar...

Göreceksin baştan sona varlığını
yalnızlığında
Ve neden sevdiğimi anlayacaksın insanları
Onlara bunca seslenişim boşuna değil
İnsanlar sen demek aşağı yukarı...

ÖZLEM

Uzak bir kıyı kasabasında sen
Yıldızlara dert yanarsın geceleri
Bir umut ıslanır gözbebeklerinde yoksul
Oynaşır saçlarında deniz yelleri.

Belki de bir sokak ortasında yapayalnız
Ateşböceklerinin ardısına koşarsın
Kalles bir karanlık değer akça ellerine
Sevmeye davranmış dudaklarını kahrından
Isırıp ısırıp ağlarsın.

Birgün, bu kurşun yağmurları yüklenip sırtıma
Mutlu bir damla gibi gözlerinde olacağım
Bir çift kanat çırpacak ufacık yüreğinde
Ürkek ellerinden tutup seni
Yalnızlığıma alacağım.

MIZIK

Hep işin palavra tarafı bunlar
Bir adamın öldürmesi, bir adamı
Gökyüzüne güdümlü mermi fırlatmalar
falan
Hep işin palavra tarafı bunlar

Sevmemize bir mızık yan.

FADİME

Çardağında yediveren asması
Sırtında Sümerbank'ın basması
Pöstekiden pöstekiye yuvarlanır Fadimem
Allah canını alsın
Başka birşeycikler demem...

GAYRET

Yalı boyunda kızlar vardı mayolu
Mayolarında kıvrım kıvrım şehvet
Kötülük düşünmedim desem yalan olur

Gayret gençliğim gayret...

HİÇ YOKTAN

Elinde dört kulaklı güğüm
Saçı sırtında düğüm
Nalın ayağında takır tukur
Çeşmeye gider Haticam
Yarelerim eşmeye...

Bir gün orucu bozup peşine düşeceğim
Anası görecek
Efesi görecek
Başıma belaya girecek...

ÇAĞRIŞIM ÜÇGENİ

Orda ben yokum deme

Sensin sokaklarda adım başı gördüğüm
Camekanlar gerisindeki mankenler sen
Hep senden yana şarkılardaki duyarlığım
Arap Leman'ın dudaklarındaki tat senin
Senin çamaşırların vitrinleri süsleyen...

Orda ben yokum deme
Burada herşey sen...

SUÇSUZ

Ben bu bebeği bilirim
Ağlardı elinde ebesinin
Çırıl-çıplak.

Ben bu çocuğu yaşadım
Okuldan dönerdi akşam üstleri
Güle-oymaya.

Ben bu genci duydum
Duyardı dediğini yellerin bile
Severken.

İmkanı yok
Ben bu adamı tanımam
Bu pisi
Bu katili...

DÜNYADAN İNSANLARA

Siz bulandırdınız denizlerimi
Göklerimi siz kirlettiniz
Elimdeki kan lekesi sizin
İçimdeki can lekesi sizin
Bir gün silkineceğim hepimizi
Siz gidi sizi.

BİR DAKİKA BAKAR MISINIZ ABİ

Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim
Ben bütün sokakların ortasında
Ayaklarınızın altını yalayan
Ben bütün evlerin duvarlarında
Ömrünüze bel bağlayan
Karanlık kaldırımların kaderine
ağlayan taşım...

Siz neden bırakıp gidersiniz beni
Ve ben neden böyle çakılıp kalmışım?
Bir dakika bakar mısınız abi?

AĞUSTOS BÖCEKLERİ

Söyledikleri şarkı değildi
Ağustos böceklerinin
Onlara tembelliği siz yüklediniz.
Bir arpa boyu yaşayıp çığlık çığlığa
Kırkınıcı gün kuruduklarınızı görmediniz...

KUŞÇA ŞİİR

-Olabilir-

Telgraf tellerinde
Tüm sırlarınızı dinlediğim halde tüm
Kimseciklere bir Şey söylemedim...
Yuvamı bozdunuz
Diş bilemedim size, ilenmedim...
Dualarınızı gagalamadım hem...
Ne istersiniz benden bilmem
Ne istersiniz insan dostlarım?
Ben de umutlarımın ardı sıra uçarım...

40 YAŞ

Her akşam sarhoŐ çıkarız kuytu meyhanelerden
TerkeylemiŐ bizi umut, gleriz, farkındayız,
GeçmiŐsiz sevdalardan, daha daha nelerden
Bir döner dolapta değil, feleğin arkındayız.

Kısacık etekli kızlar rakseder sokaklarda,
Beyazı bir ayıp gibi taŐırız Őakaklarda
İçimizde nice sevgi, ah nice sevgi var da
Yıllar geçmiş dolu dizgin, çaresiz kırkındayız.

1977

1997

Yaş altmış
Bundan böyle rakının yanında
Ne bonfile
Ne biftek
Ne çerez.

Yaş altmış
Bundan böyle rakının yanında
Haşlanmış lahana yaprağı
Ve patates

Madem ki yaş altmış
Bundan böyle, başın ağrıdı mı
İki aspirin
Dişin ağrıdı mı
Total protez.

63 YAŞ

Adam gelmiş altmış üçüne
Bu kendi ikrarı
Suratı dönmüş şebeğin kıçına
Karaciğeri
Rakı şişesinde lipari
Ve hala aklında adamın
Her tarafı kısraklayan bir karı
Ya rabbi
Bizi bu hallere düşürme bari.

ŞARKILI ŞİR

İlk şarkı:
Süt içti dilim yandı
Kendimden başkasını üzmedim
Son şarkı da:
Kaynar su döktüler başımdan aşağı
İstifimi bozmadım...

İNTİHAR

Adam öldü

Ölecek adam değildi bir kere.
Olmadık hayalleri vardı
Umutları vardı gelmedik
Duyulmadık dilekleri
Geçmedik duası vardı.

Adam öldü

Ölecek adam değildi ama

Aması vardı...

ÖLÜ

Bir inancın ardı sıra
Öne düşecek başlarımız
Ettiklerinizden utanacaksınız...
Belki
“İyi adamdı” diyeceksiniz benim için
Duymadığımı bileceksiniz
Affedilmeyeceksiniz...

XXX

Son güreşte
Tanrı yapacak hakemliği
ve hepinizin bildiği gibi
Tuşla yenileceğim...

XXX

Aç ağzını yum gözünü toprak
Benim de tadıma bak.

KARNAVAL GECESİ

Bir karnaval gecesindeyim şimdi
Anasını yitirmiş çocuklara şaşkın
Ellerinin sıcaklığı hala ellerimde
Akasyaların şarkısını sen de
duyuyor musun?

Akvaryumdaki balıklarla konuşuyorum
saatlerdir
Gözleri sanki senin gözlerin
Sanki senin ağzın ağızları
Öylesine dolmuşsun ki içime
Unutamıyorum buncacık anıları...

Lunaparkın orta yerinde taşım
Bütün döner dolaplarda sen varsın
Senin eteklerin uçuşuyor bütün atlı
karıncılarda
Lunaparkın orta yerinde yaşam
Şarkıların bana ettiğini sayma...

Şarkıların bana ettiğini sayma
Sen bu kadar benim değildin aslında
Ben şiirler dolusu yalan söyledim
Dudaklarım dudaklarına değmemişti daha
Değdi dedim
Sen bu kadar benim değildin aslında
Ben böyle istedim...

Şimdi seni olmadığın şemnerde arıyorum
Mutlu insan çılgınlıkları dolduruyor
kulaklarımı
Bu gece yüzüme yıldız yağıyor nedense
Ben bu insanlardan değilim
Tek başıma taşıyamam gökyüzünü
Hadi gel: yalnız koma beni
Hadi gel: işte ellerim

Bir karnaval gecesindeyim yapayalnız
Bütün döner dolaplar boş
Bütün atlı karıncalar terk edilmiş
Bir karnaval gecesindeyim diyorum
Delirmiş...

KATLİAM

Biz nasıl olsa köpektik
Ellerimiz yoktu
Yoksulduk
Siz nasıl olsa insandınız
Yaşamanız büyüktü
Bağışlardınız.

Sadist bir sabah yeli değer şimdi
kül rengi tüylerime
Eksi dört derece santigratta
Na buramda buzca dört kurşun
Eksi dört derece santigratta
Akmaz ki su kan aksın

Ben sizin nice ölümlerinizi görmüştüm
Oturup ulumuşum başucunuzda sabahlara dek
Demek siz sahipsiz ölünce daha güzelsiniz
Demek daha güzel zencice efendice ölmek
Martı var de ki dağ ötelerine uluyan neslime
Bitmedik türkü komasınlar yarınlara sakın
Sekiz enik doğursunlar bir batında tutsaklığa inat
De ki martı,
Daha korkunç değil kör oyunu karanlığın
Kökümüze kibrit suyu bu bencil yaşamalar
Gayri bizim için sanmıyorum uzaklarda gülen
aklığı
Gayrı sırt verdik aydınlığına bunca kapıların
Gayrı sustuk
Bundan böyle bıçak açmayacak ağızımızı

Sadist bir sabah yeli değer şimdi
Kül rengi tüylerime
Eksi dört derece santigratta
Na buramda buzca dört kurşun
Eksi dört derece santigratta
Akmaz ki su kan aksın

Biz nasıl olsa köpektik
Ellerimiz yoktu
Yoksulduk
Biz nasıl olsa
Bundan iyi ölemezdik.

MEMED

Şubeden haber saldılar
Kasaturalı jandarmalar
Geldiler
Memed'i tarladan askere aldılar.

Koca koca tarlalar, tavanı gökyüzü
Bir ucundan doğar, batan bir ucundan
Bilmem nerde bir adam, toprağa dokunmadan
Sağar geceyi gündüzü

Koca koca tarlalar, sonrası Memed
Yüz Memed, bin Memed, yüz bin Memed
Ana, avrat, bir de velet
Sabahtan akşama el toprağında
Ha gayret, de gayret

Ana işte, baba işte, velet düşte
Muskalı velet, boncuklu velet, marazlı velet
Uyur bütün gün, yutmuş afyonu
Kara kara sinekler

Ağzını yer.
Yer burnunu

Eşeğin kuyruğu uzar, bu belli
Ağaç uzar, ekin uzar, bu belli
Memed uzamaz öyle mi?

Memed bal gibi uzar, bunu herkes biliyor
Bilmeyen varsa görmüyor domuzuna
Her gün burnunuzun dibinde geçiyor
Yüce kentlerin ırzına.